

Fundacja - Agencja Rozwoju Regionalnego

Foundation - Agency for Regional Development

STRATEGIA ROZWOJU GMINY OSTROWICE

Grudzień 2002

75-204 Koszalin, ul. Jana z Kolna 38, blok B tel./fax (+48 94) 341 12 95, 342 39 13, tel. 341 12 92, 342 25 81,
e-mail: farr@ekspert-sitr.pl , sitr.koszalin@ekspert-sitr.pl internet : www.ekspert-sitr.pl
PKO S.A. I O/Koszalin 12401428-70011597-2700-401112-001-0000 NIP 669-05-03-229

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2	
1. WPROWADZENIE	5	1.1.
MIEJSCE STRATEGII W LOKALNEJ AGENDZIE 21	5	
1.1.1. Ekorozwój a zrównoważony rozwój		6
1.1.2. Przebieg prac nad budową strategii		6
1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO		7
2. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO		9
2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE GMINY		9
2.2. OPIS WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH		9
2.3. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE		9
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA		11
3.1. KOMUNIKACJA		11
3.1.1. Drogi		11
3.1.2. Komunikacje zbiorowe		11
3.2. GOSPODARKA WODNA		11
3.2.1. Zasoby wody		11
3.2.2. Zaopatrzenie w wodę		12
3.3. ODPROWADZENIE ŚCIEKÓW I ODPADÓW PŁYNNYCH		13
3.4. USUWANIE ODPADÓW STAŁYCH		13
3.5. ELEKTROENERGETYKA		13
3.6. TELEKOMUNIKACJA		14
3.7. ZAOPATRZENIE W GAZ		14
3.8. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ		14
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA		15
4.1. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA		15
4.2. OŚWIATA		15
4.2.1. Wychowanie przedszkolne		15
4.2.2. Sieć szkół		15
4.2.3. Kadra nauczycielska		16
4.2.4. Baza szkolna		16
4.2.5. Dowóz dzieci do szkół		16
4.2.6. Prognozy demograficzne dzieci i młodzieży w wieku szkolnym		17
4.2.7. Budżet szkół		17
4.2.8. Baza i kierunki nauczania w szkolnictwie ponadgimnazjalnym		17
4.3. KULTURA		18
4.4. SPORT I REKREACJE		18
5. ROLNICTWO		20
6. TURYSTYKA		21
6.1. WARUNKI PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWE		21
6.2. OBSZARY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE		21
6.2.1. Parki podworskie, wiejskie		21
6.2.2. Użytki ekologiczne		21
6.2.3. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe		21
6.2.4. Pomniki przyrody		22
6.3. DZIEDZICTWO KULTUROWE		22
6.3.1. Zabytki architektoniczne		22
6.3.2. Cmentarze		22
6.3.3. Zabytki archeologiczne		22
6.3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego		23
6.4. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA		23
6.4.1. Baza noclegowa – żywieniowa		23
7. STRUKTURY PRZYRODNICZO – GOSPODARCZE		24
7.1. OBSZARY WIELKOPRZESTRZENNE		24
1. 8. ZIDENTYFIKOWANIE I OGÓLNY OPIS CELÓW STRATEGICZNYCH		
25		
8.1. UZASADNIENIE WYBORU CELÓW		25
8.2. MISJA GMINY		26
8.3. CEL STRATEGICZNY: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ŚRODOWISKA		
PRZYRODNICZEGO		27
8.4. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ ROLNICTWA, PRZETWÓRSTWA		
ROLNO-SPOŻYWCZEGO I OBSZARÓW WIEJSKICH		28
8.5. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNEJ		30
8.6. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ		31

8.7. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	32
9. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	34
9.1. CEL STRATEGICZNY: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	34
9.1.1. Cel operacyjny: Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawa ich jakości	34
9.1.2. Cel operacyjny: Ochrona litosfery	35
9.1.3. Cel operacyjny: Poprawa jakości atmosfery	35
9.1.4. Cel operacyjny: Zwiększenie i tworzenie retencji wód	36
9.1.5. Cel operacyjny: Zachowanie bioróżnorodności i ochrona przyrody	37
9.1.6. Cel operacyjny: Efektywne zarządzanie przestrzenią i koordynacja działalności inwestycyjnej	37
9.2. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ ROLNICTWA, PRZETWÓRSTWA ROLNO - SPOŻYWCZEGO I OBSZARÓW WIEJSKICH	38
9.2.1. Cel operacyjny: Kreowanie warunków i podstaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z obrotem artykułami rolnymi	38
9.2.2. Cel operacyjny: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich	39
9.3. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNEJ	40
9.3.1. Cel operacyjny: Rozwój bazy i infrastruktury turystycznej	40
9.3.2. Cel operacyjny: Kreowanie i rozwój turystyki zgodnie z ochroną środowiska naturalnego	40
9.4. CEL STRATEGICZNY: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	42
9.4.1. Cel operacyjny: Modernizacja i rozwój infrastruktury transportowej	42
9.4.2. Cel operacyjny: Zaopatrzenie w wodę	42
9.4.3. Cel operacyjny: Gospodarka ściekowa	43
9.4.4. Cel operacyjny: Energetyka	44
9.4.5. Cel operacyjny: Gospodarka odpadami	45
9.4.6. Cel operacyjny: Telekomunikacja i informatyka	46
9.5. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	48
9.5.1. Cel operacyjny: Rozwój oświaty i nauki	48
9.5.2. Cel operacyjny: Działania na rzecz wspierania inicjatyw w zakresie kultury	48
9.5.3. Cel operacyjny: Wypracowanie optymalnego systemu ochrony zdrowia	49
9.5.4. Cel operacyjny: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego	50
9.5.5. Cel operacyjny: Rozwój kultury fizycznej	51
10. PROGRAMY OPERACYJNE	52
10.1. Program 1 : AKTYWIZACJA MIEJSCOWEGO RYNKU PRACY I OGRANICZENIE BEZROBOCIA. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	52
10.1.1. Założenia ogólne	52
10.1.2. Zadania	52
10.1.3. Realizacja	54
10.2. Program 2 : ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNO-SPOŻYWCZEGO ORAZ TERENÓW WIEJSKICH	58
10.2.1. Założenia ogólne	58
10.2.2. Zadania	59
10.2.3. Realizacja	60
10.2.4. Modele gospodarstw	62
10.2.5. Produkcja rolnicza - poprawa efektywności i jakości	65
10.2.6. Kierunki rozwoju produkcji zwierzęcej	66
10.2.7. Rozwój rolnictwa ekologicznego – rolnictwo zintegrowane	67
10.2.8. Przemysł rolno-spożywczy	68
10.2.9. Odnowa wsi	69
10.3. Program 3 : ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNEJ	70
10.3.1. Założenia ogólne	70
10.3.2. Zadania	70
10.3.3. Realizacja	70
10.4. Program 4 : ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	78
10.4.1. Założenia ogólne	78
10.4.2. Zadania	79

10.5.	Program 5 : ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	85
10.5.1.	Założenia ogólne	85
10.5.2.	Zadania	86
10.5.3.	Realizacja	87
11.	PLAN DZIAŁANIA	95
12.	OGÓLNE UWARUNKOWANIA WSPARCIA REALIZACJI STRATEGII	98
13.	PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ INSTYTUCJONALNO-ORGANIZACYJNYCH	102
13.1.	OŚRODEK PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	106
13.2.	OŚRODEK EDUKACYJNO-KULTURALNY	112
13.3.	PROMOCJA GMINY	114
13.3.1.	Promocja gminy na zewnątrz	114
13.3.2.	Działania wewnętrzne	115
14.	BANK DANYCH W GMINIE	117
14.1.	ZASADY TWORZENIA I FUNKCJONOWANIA BANKU DANYCH	117
14.2.	CHARAKTERYSTYKA INFORMACJI	119
14.2.1.	Dane charakteryzujące gminę i region	120
14.2.2.	Dane charakteryzujące rolniczą przestrzeń produkcyjną	121
14.2.3.	Dane charakteryzujące położenie i infrastrukturę	123
14.2.4.	Dane charakteryzujące ludność	123
15.	ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z BRAKU REALIZACJI PROGRAMU	125
16.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	126
	SPIS TABEL	127

1. WPROWADZENIE

1.1. MIEJSCE STRATEGII W LOKALNEJ AGENDZIE 21

Gminna strategia to instrument długotrwałego zarządzania gminą. Niezależnie od zmieniających się układów politycznych, powinna ona stanowić element ciągłości oraz trwałości w działaniach gminy.

Agenda 21 to jeden z podstawowych dokumentów konferencji Narodów Zjednoczonych, która odbyła się w Rio de Janeiro w czerwcu 1992 r. Dokument ten zawiera program działań, jakie należy popierać na rzecz ekorozwoju w skali globalnej, krajowej, regionalnej i lokalnej. Agenda 21 zaleca budowanie kompleksowych programów ekorozwoju na poziomie kontynentów, krajów, gmin oraz miejscowości. Ich celem jest określenie warunków dla wszechstronnego rozwoju oraz harmonijnej koegzystencji człowieka i przyrody. Opracowane wg zaleceń Agendy 21 programy będą szczególnie pomocne dla wyodrębnienia indywidualnych cech danego regionu i określenia jego specjalnych uwarunkowań oraz kierunków rozwoju. Zrównoważony rozwój regionu oznacza nowe podejście do wąsko rozumianego rozwoju gospodarczego.

Podstawy zrównoważonego rozwoju to:

- ⇓ rozwój społeczno-gospodarczy zharmonizowany ze środowiskiem,
- ⇓ systematyczny rozwój społeczno-gospodarczy dokonujący się z poszanowaniem i racjonalnym wykorzystaniem dóbr przyrody,
- ⇓ prowadzenie wszelkiej działalności gospodarczej w taki sposób, aby nie spowodować w środowisku przyrodniczym nieodwracalnych zmian,
- ⇓ szeroko rozumiana ochrona środowiska naturalnego,
- ⇓ zbiór celów społecznie nadrzędnych, a mianowicie:
 - ⌚ dobrobyt (materialny i społeczny),
 - ⌚ sprawiedliwość,
 - ⌚ bezpieczeństwo.

Agenda 21 to program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w XXI wieku, który zmierza w kierunku wprowadzenia i integracji łądów: ekologicznego, społecznego, ekonomicznego i przestrzennego. Ukierunkowanie procesów rozwojowych w gminie na zrównoważony rozwój może pomóc w uzyskaniu:

- ⇓ aktywnego włączenia się mieszkańców w zarządzanie,
- ⇓ ochrony własnych zasobów przyrody i dóbr kultury,
- ⇓ harmonijnego rozwoju gospodarczego z wykorzystaniem istniejących zasobów przyrodniczych,
- ⇓ wskazania sposobów lepszego wykorzystania zasobów, którymi dysponuje gmina,
- ⇓ możliwości ubiegania się o środki finansowe na rozwój gminy,

- ⇓ zwiększenia szans na pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych,
- ⇓ szansy na rozwój społeczny,
- ⇓ poprawy warunków życia,
- ⇓ polepszenia warunków zdrowotnych mieszkańców,
- ⇓ poprawy estetyki w poszczególnych miejscowościach,
- ⇓ poprawy nastrojów społecznych.

Strategia zrównoważonego rozwoju dla gminy to nowoczesny program jego wszechstronnego rozwoju, który może być wspomagany przez fundusze pomocowe Unii Europejskiej, ale to także:

- ⇓ możliwość lepszej koordynacji działań pomiędzy samorządem, podmiotami gospodarczymi i innymi organizacjami działającymi na terenie gminy, m.in. poprzez poszukiwanie wspólnych rozwiązań wielu problemów,
- ⇓ wzrost realnego oddziaływania na administrację powiatową wojewódzką i rządową,
- ⇓ większa efektywność ekonomiczna i ekologiczna w przypadku realizowanych przedsięwzięć,
- ⇓ zwiększenie możliwości pozyskania funduszy pomocowych.

1.1.1. Ekorozwój a zrównoważony rozwój

Ekorozwojem jest rodzaj rozwoju społeczno-gospodarczego, który stwarza szansę zrównoważonego dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli. W wyniku zrównoważonego rozwoju regionów następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, gwarantujący zachowanie równowagi przyrodniczej. Zasada zrównoważonego rozwoju została zapisana w art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej:

„Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolność i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Ekorozwój to w ogólnym ujęciu zrównoważony rozwój, a więc oba pojęcia należy traktować jako tożsame.

1.1.2. Przebieg prac nad budową strategii

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń wyróżnia się następujące fazy prac nad sporządzaniem strategii zrównoważonego rozwoju dla gminy Ostrowiec:

Etap I – inwentaryzacja programowo-przestrzenna,

Etap II – opracowanie diagnozy i określenie głównych problemów,

Etap III – wypracowanie wizji docelowego charakteru gminy,

Etap IV – określenie celów strategicznych i zadań realizacyjnych oraz sposobów

ich realizacji,

Etap V – określenie zasad monitoringu i opracowanie ostatecznej wersji strategii

Etap VI – uchwała Rady Gminy.

Strategia została opracowana w sposób partnersko - ekspercki, to znaczy, że do jej opracowania zaangażowano społeczność gminy. Udział społeczności lokalnej w procesie tworzenia Strategii Rozwoju Gminy jest szansą na to, że realizacja strategii będzie łatwiejsza i społecznie akceptowana.

1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Województwo zachodniopomorskie utworzono na podstawie ustawy o trójstopniowym podziale terytorialnym: na gminy, powiaty i województwa z dnia 24 lipca 1998 r. Obszar województwa tworzą były województwa koszalińskie i szczecińskie oraz część byłych województw: gorzowskiego – 11 gmin, pilskiego – 5 gmin i słupskiego – 3 gminy.

Województwo położone jest w północno-zachodniej oraz północno-środkowej części Polski nad Morzem Bałtyckim i Zalewem Szczecińskim.

Powierzchnia województwa to 22 901 km², a granice to: od zachodu granica z Niemcami na długości 186,6 km, od północy z linią brzegu Morza Bałtyckiego na długości 184,6 km, od wschodu z województwem pomorskim na długości 154,1 km, od południowego wschodu z województwem wielkopolskim na długości 171,3 km, od południa z województwem lubuskim na długości 177,9 km.

W województwie zamieszkuje około 1 730 tys. osób. W miastach zamieszkuje około 1 208 tys. osób, co stanowi 70 % ludności. Na terenach wiejskich zamieszkuje około 522 tys. osób. Gęstość zaludnienia wynosi 75,5 osoby na 1 km².

Województwo zachodniopomorskie ma charakter rolniczo-przemysłowy. Największe zakłady przemysłowe mające jednocześnie wpływ na środowisko są zlokalizowane w Szczecinie i w rejonie większych miast.

Pod względem walorów krajobrazowych oraz z racji swojego położenia województwo zachodniopomorskie jest atrakcyjnym regionem pod względem turystyczno – rekreacyjnym. Do podstawowych walorów turystycznych należy zaliczyć wybrzeże morskie z atrakcyjnymi plażami, lasy, stosunkowo czyste jeziora i rzeki, parki narodowe, rezerваты przyrody, borowiny, źródła wód mineralnych, stosunkowo czyste powietrze (zwłaszcza w regionie byłego województwa koszalińskiego). Atutem jest też mała gęstość zaludnienia, występujące tu liczne zabytki archeologiczne i architektoniczne. Wiele gmin charakteryzuje się występowaniem swoistego mikroklimatu i innych walorów, między innymi dzięki którym powstały tam uzdrowiska. Zaliczają się do nich miejscowości: Kamień Pomorski, Połczyn Zdrój, Kołobrzeg, Międzyzdroje, Mielno, Ustronie Morskie. Wody powierzchniowe zajmują około 6,1 % powierzchni województwa.

Część tych wód skupiona jest w rejonach określanych jako pojezierza, a mianowicie:

⇓ w Pojezierzu Słowińskim,

- ⇓ w Pojezierzu Drawskim i Wałęckim,
- ⇓ w Pojezierzu Myśliborskim i Ińskim.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdują się też następujące parki i puszcze:

- ⇓ Parki Narodowe:
 - ⌚ Drawieński o powierzchni ok. 11 tys. ha,
 - ⌚ Woliński o powierzchni ok. 11 tys. ha.
- ⇓ Parki Krajobrazowe:
 - ⌚ Barlinecko - Gorzowski,
 - ⌚ Drawski,
 - ⌚ Iński,
 - ⌚ Szczeciński,
 - ⌚ Cedyński,
 - ⌚ Dolnej Odry.
- ⇓ Puszcze:
 - ⌚ Wkrzańska,
 - ⌚ Bukowa,
 - ⌚ Goleniowska.

Ponadto na terenie województwa znajduje się 75 rezerwatów i 1.172 pomników przyrody.

Jak wynika ze strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego rozwojowymi dziedzinami gospodarki będą:

- ⇓ przemysł stoczniowy i gospodarka morska,
- ⇓ rybołówstwo i przetwórstwo rybne,
- ⇓ transport morski i lądowy,
- ⇓ leśnictwo i przemysł drzewny,
- ⇓ rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze,
- ⇓ infrastruktura transportowa (budowa autostrad i dróg szybkiego ruchu),
- ⇓ turystyka,
- ⇓ przemysł maszynowy i elektromaszynowy,
- ⇓ budownictwo,
- ⇓ usługi dla ludności,
- ⇓ rzemiosło,
- ⇓ handel hurtowy i detaliczny.

Dużą szansą na rozwój regionu będzie współpraca z przygranicznymi regionami Niemiec, a zwłaszcza z Berlinem. Region ten, tak jak w przeszłości, może stać się, między innymi, zapleczem: żywnościowym, turystyczno-wypoczynkowym, sanatoryjno - leczniczym, w zaopatrywaniu się w materiały do budownictwa i w wyroby z produkcji rzemieślniczej.

2. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO

2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE GMINY

Gmina Ostrowice położona jest w środkowej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie Drawsko Pomorskie. Obszar gminy leży na Pojezierzu Drawskim. Tutaj też przebiega granica Drawskiego Parku Krajobrazowego. Od północy Gmina Ostrowice graniczy z gminami: Połczyn Zdrój, Rąbino i Brzeźno, od południa z gminą Złocieniec, od wschodu z gminą Czaplinek, a od zachodu z gminą Drawsko Pomorskie.

Powierzchnia ewidencyjna gminy wynosi 150,42 km².

Gminę zamieszkuje ~ 2,7 tys. osób, wskaźnik gęstości zaludnienia kształtuje się na poziomie 18,2 osoby/km².

Sieć osadnicza gminy obejmuje 14 wsi sołeckich, w tym 31 miejscowości, z których największymi są Nowe Worowo i Ostrowice, będące siedzibą władz gminy.

2.2. OPIS WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH

Prawie cały obszar gminy Ostrowice położony jest w krainie geograficzno-przyrodniczej nazwanej Pojezierzem Drawskim. Pojezierze Drawskie położone jest w środkowej części Pojezierza Pomorskiego. Najbardziej charakterystycznymi cechami terenu Pojezierza Drawskiego jest jego urozmaicona rzeźba oraz licznie występujące tu jeziora. Szata roślinna jest również urozmaicona. W drzewostanie lasów dominują sosny, które wraz z bukami, dębami i brzoźkami tworzą duże kompleksy lasów mieszanych. Powierzchnia lasów na terenie gminy stanowi 31 % całego jej obszaru. Lasy tworzą dość zwarte kompleksy, w których występują siedliska buczyn i lasów borowych – bory świeże, bory mieszane, zróżnicowane. Rzeźna terenu kreuje różnorodność klimatu glebowego (stosunki powietrzno-wodne i termiczne), co między innymi różnicuje skład botaniczny roślin i przyrosty biomasy. Występowanie na terenie gminy cennych przyrodniczo obszarów decyduje o bogactwie fauny. W stosunku do ilości gatunków kręgowców Polski występuje tu 38 % ryb, 66,6% płazów, 55,5 % gadów, 66% ptaków. Gleby występujące na obszarze gminy Ostrowice to w większości gleby słabo gliniaste i piaskowe luźne i z uwagi na rzeźbę terenu oraz silne zakamienianie - trudne w uprawie. Ich przydatność rolnicza jest średnia i słaba.

Występują tu także torfy, namuły, gyfie, ily i piaski zalegające głównie w obniżeniach terenu, tworząc niewielkie obszary utworów zastoiskowych. Ciągi powstałych tu moren czołowych zbudowane są z glin, żwiru i piasków pomieszanych z głazami.

2.3. LUDNOŚĆ, ZATRUDNIENIE I BEZROBOCIE

Przemiany demograficzne

Tabela 1. Rozwój ludności w gminie Ostrowice 1980 | 2000

Lata	Ludność Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Gęstość zaludnienia na 1 km ²	Liczba kobiet na 100 mężczyzn
1980	2711	1384	1327	18,0	96
1990	2737	1366	1371	18,0	100

1998	2703	1354	1349	18,0	99,6
1999	2686	1351	1335	18,0	98,8
2000	2672	1330	1341	17,8	100,8

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego

Gmina Ostrowice należy do jednostek administracyjnych o liczbie ludności przypadającej na 1 km², wynoszącej ok. 18 osób na 1 km² wobec średniej 23 os/1 km² dla terenów wiejskich w regionie. Liczba ludności w gm. Ostrowice oscyluje około 2700 osób. W roku 2000 i 2001 wynosiła 2671 osób.

Rozpatrując w analizowanym okresie relacje płci w gminie Ostrowice można stwierdzić, że w tym zakresie utrzymuje się równowaga, bowiem wskaźnik feminizacji w 2000 r. wyniósł 100,8.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

3.1 KOMUNIKACJA

Układ komunikacyjny gminy tworzą:

- \ odcinek drogi wojewódzkiej,
- \ sieć dróg powiatowych,
- \ sieć dróg gminnych,
- \ chodniki dla pieszych.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa. Komunikację z sąsiednimi miejscowościami mieszkańcom gminy Ostrowice zapewniają połączenia autobusowe.

3.1.1. Drogi

Poprzez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 173 relacji Drawsko Pomorskie – Połczyn Zdrój, długości 14,886 km. Pozostałe szlaki komunikacyjne na obszarze gminy, to drogi powiatowe, uzupełniane przez drogi gminne o łącznej długości 32 km.

Znaczna część dróg gminnych jest wąska o nieutwardzonych poboczach. W większości miejscowości brak jest chodników dla pieszych. Stan techniczny dróg, zwłaszcza gminnych, jest niezadowolający. Wiele dróg wymaga napraw i remontu. Opóźnienia w tym zakresie wynikają ze szczupłości budżetu gminy.

3.1.2. Komunikacje zbiorowe

Obszar gminy obsługiwany jest komunikacją samochodową. Najbliższa stacja kolejowa, umożliwiająca połączenia z innymi miejscowościami w kraju, to Złocieniec oraz Świdwin, gdzie przebiega linia kolejowa relacji Gdynia – Szczecin.

3.2. Gospodarka wodna

3.2.1. Zasoby wody

Obszar gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu z licznymi formami polodowcowymi. Dominującym typem jest krajobraz pagórkowaty pojezierzy, poprzecinany dolinami i równinami den dolinnych.

Obszar gminy stanowi dorzecze rzeki Drawy, a największe rzeki to: rzeka Kekna o dł. 23,9 km, z dopływem Rakoń o dł. 21 km.

Na terenie gminy znajduje się 20 jezior z największym jeziorem Ostrowiec o pow. 100 ha. Obszar gminy rozdziela duże jezioro Siecino, administracyjnie należące do gminy Złocieniec.

3.2.2. Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy woda do gospodarstw domowych dostarczana jest za pomocą wodociągowej sieci rozdzielczej o łącznej długości 49,8 km.

Woda pobierana jest z ujęć głębinowych. 23 miejscowości gminy posiada własne ujęcia wody i stacje wodociągowe. Natomiast w 6 wsiach zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się z ujęć indywidualnych.

Dostawa wody do poszczególnych miejscowości w zależności od ujęcia przedstawia się następująco:

-) Bolegorzyn – 2 studnie o wyd. 21,6 i 27,1 m /h;
-) Borne – 2 studnie o wyd. 18,1 i 23 m /h;
-) Chlebowo – 1 studnia o wyd. 49,3 m /h;
-) Cieminko – 1 studnia o wyd. 15,7 m /h;
-) Dobrosław – jest zaopatrzone w wodę z Siecina;
-) Dołgie – 2 studnie o wyd. 25,9 m /h;
-) Donatowo – gospodarskie ujęcie wody;
-) Drzeńsko – woda jest dostarczana z Gronowa;
-) Grabinek – woda jest dostarczana z Bolegorzyna;
-) Gronowo – studnia o wyd. 40,6 m /h;
-) Grzybno – gospodarskie ujęcie wody;
-) Jelenino – 2 studnie o wyd. 24 i 9 m /h;
-) Jutrosin – zaopatrzenie w wodę z ujęcia w Bomem;
-) Kania Górka – gospodarskie ujęcia indywidualne;
-) Karpno – dostawa wody z ujęcia w Przytaniu;
-) Kełpin – dostawa wody z ujęcia w Przytaniu;
-) Kolno – zaopatrzenie w wodę z Bornego;
-) Kosobądz – zaopatrzenie w wodę z Dołgiego;
-) Nowe Worowo – 2 studnie o wyd. 40 i 47 m /h;
-) Ostrowice – 3 studnie o wyd. 14,5; 15; 36 m /h;
-) Płocie – zaopatrzenie w wodę z ujęcia w Cieminku;
-) Przystanek – zaopatrzenie w wodę z ujęcia w Przytaniu;
-) Przytoń – 2 studnie o wyd. 18,1 i 15 m /h;
-) Siecino – 1 studnia o wyd. 42,5 m /h;
-) Smidzeczno – indywidualne ujęcia gospodarskie;
-) Smółdzęcino – 2 studnie o wyd. 24 i 8 m /h;
-) Szczycienko – zaopatrzenie w wodę ze Szczytnik;
-) Śródlesie – indywidualne ujęcie gospodarskie;
-) Tęczyn – indywidualne ujęcie gospodarskie;
-) Węglin – zaopatrzenie w wodę z ujęcia w Dołgiem.

Aktualne zaopatrzenie w wodę w gminie można uznać za zadowalające. Jest to niewątpliwie mocna strona gminy.

3.3. ODPROWADZENIE ŚCIEKÓW I ODPADÓW PŁYNNYCH

Sytuacja w zakresie gospodarki ściekowej jest zróżnicowana. Kanalizacją i oczyszczaniem ścieków objęty jest niewielki obszar gminy. Na terenie gminy znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana w miejscowości Ostrowice, wybudowana w 1999 roku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o wydajności 175 m /dobę. Skanalizowana jest tylko miejscowość Ostrowice – długość sieci wynosi 2,7 km.

W pozostałych miejscowościach ścieki i odpady płynne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone beczkowozem. Gospodarka ściekowa w

gminie wymaga kompleksowego rozwiązania, gdyż w chwili obecnej jest słabą stroną infrastruktury technicznej gminy.

3.4. USUWANIE ODPADÓW STAŁYCH

W gminie nie ma funkcjonującego wysypiska odpadów komunalnych. Na jej terenie działają obecnie trzy podmioty gospodarcze, które zajmują się zbiórką i wywozem odpadów komunalnych na wysypisko poza gminę.

Aktualna gospodarka odpadami w gminie wyróżnia się następującymi pozytywnymi elementami:

-) zorganizowanym systemem wywozu odpadów z terenu gminy przez specjalistyczne firmy;
-) nieskładowaniem odpadów na terenie gminy;
-) gromadzeniem odpadów w pojemnikach;
-) rozmieszczeniem na terenie gminy pojemników do selektywnej zbiórki tworzyw sztucznych;
-) zapewnieniem wywozu odpadów z budownictwa zagrodowego przez specjalistyczne firmy, które podpisały indywidualne umowy z mieszkańcami.

Natomiast do elementów negatywnych należy zaliczyć brak punktów do selektywnej zbiórki odpadów innych niż tworzywa.

Obecna gospodarka odpadami jak na możliwości gminy jest zorganizowana właściwie i nie jest jej słabą stroną.

3.5. ELEKTROENERGETYKA

Energia elektryczna dla gminy Ostrowice dostarczana jest na poziomie średniego napięcia SN – 15 kv liniami napowietrznymi z rozdzielni sieciowych w Złocieńcu, Drawsku Pomorskim, Świdwinie, Połczynie Zdroju i Nowym Worowie, do rozmieszczonych na terenie gminy 58 stacji transformatorowych 15/0,4 kv. Część linii przesyłowych 15 kv i stacji transformatorowych 15/04 kv nie spełnia współczesnych wymagań, co obniża sprawność sieci na poziomie dystrybucji do odbiorców. Urządzenia elektroenergetyczne są sukcesywnie remontowane.

System oświetlania ulic jest energochłonny i wymaga modernizacji. Mimo potrzeb modernizacyjnych zasilanie w energię elektryczną stanowi mocną stroną infrastruktury technicznej gminy.

3.6. TELEKOMUNIKACJA

W zakresie łączności telefonicznej gmina Ostrowice obsługiwana jest przez Telekomunikację Polską S.A. – Obszar Telekomunikacji w Koszalinie.

Ponadto prawie z całego terenu gminy można uzyskać połączenia za pomocą bezprzewodowej telefonii komórkowej.

3.7. ZAOPATRZENIE W GAZ

Z uwagi na to, że przez teren gminy nie przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, mieszkańcy gminy nie mają możliwości skorzystania z przyjaznego dla naturalnego środowiska nośnika energii jakim jest gaz. Jest to słaba strona gminy.

3.8. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Funkcjonujące na terenie gminy kotłownie jako nośnik energii wykorzystują paliwo stałe. Kotłownie te wymagają modernizacji, która powinna być przeprowadzona pod kątem dostosowania ich do paliw ekologicznych.

4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

4.1. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Na terenie gminy działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Lekarz pierwszego kontaktu (lekarz rodzinny) przyjmuje w Ostrowicach i w Nowym Worowie. Lekarz stomatolog przyjmuje w Ostrowicach. Oprócz lekarzy do pomocy zatrudnione są dwie wykwalifikowane pielęgniarki.

Zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin najuboższych realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowicach, finansowany z dwóch źródeł:

-) z budżetu państwa,
-) z budżetu gminy.

Zadania w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

-) tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej;
-) rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej;
-) analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenie pomocy społecznej;
-) przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
-) pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb;
-) pracę socjalną.

4.2. OŚWIATA

Zgodnie z zadaniami określonymi w ustawie o systemie oświaty, gmina jest zobowiązana do prowadzenia przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjalnych.

4.2.1. Wychowanie przedszkolne

W gminie Ostrowice przedszkole nie jest prowadzone.

4.2.2. Sieć szkół

Charakterystyka szkół na terenie gminy Ostrowice w roku szkolnym 2001/2002

Szkoła miejscowa	Il. uczniów	Il. oddziałów	Il. Etatów nauczycielskich
Publiczne Gimnazjum w Ostrowicach	138	6	8
Publiczna SP w Ostrowicach	116	6	17
Publiczna SP w Nowym Worowie	127	6	12
Łącznie	381	18	37

Na terenie gminy istnieje Zespół Szkół Publicznych:

-) Publiczna Szkoła Podstawowa w Ostrowicach;
-) Gimnazjum Publiczne w Ostrowicach;
-) Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowym Worowie.

W szkołach tych uczy się 381 uczniów w 18 oddziałach.

4.2.3. Kadra nauczycielska

W szkołach działających na terenie gminy jest zatrudnionych 37 nauczycieli, z których 19 posiada wykształcenie wyższe. Stanowi to 51,35 % ogółu kadry pedagogicznej. Mimo iż 8 pedagogów podjęło studia uzupełniające, kadra wymaga dalszego dokształcania, tak aby poziom wykształcenia odpowiadał potrzebom współczesnej szkoły, a poziom nauczania pozwalał wszystkim dzieciom na kontynuację nauki.

4.2.4. Baza szkolna

Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Ostrowicach zlokalizowane są w jednym obiekcie. Drugi obiekt oświatowy gminy to Szkoła Podstawowa w Nowym Worowie wraz z filią Gimnazjum.

Charakterystyka wyposażenia szkół na terenie gminy Ostrowice

Szkoła	biblioteka	świetlica	sala gimnastyczna	boisko	Prac. Komp.	dożywianie
SP + Gimnazjum w Ostrowicach	+	+	-	-	+	+
SP w Nowym Worowie	+	+	-	-	+	+

Korzystną sytuacją jest fakt, że młodzież, w większości dojeżdżająca, ma możliwość skorzystania ze świetlicy i jest objęta dożywianiem. Natomiast niewątpliwym mankamentem jest brak bazy sportowej przy szkołach.

4.2.5. Dowóz dzieci do szkół

Dowóz do szkoły	il. uczniów ogółem	Do SP	do Gimnazjum
w Ostrowicach	97	75	22
W Nowym Worowie	125	92	34

4.2.6. Prognozy demograficzne dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

Tabela 2. Prognozy demograficzne dzieci w wieku szkolnym w gminach w Polsce

Wiek w latach	1995 r.	2000 r.	2005 r.	2010 r.
3 – 6	2130	1878	2016	2297
7 – 14	5160	4388	3867	3964
15 – 17	1967	2031	1650	1410
7 – 17	7127	6419	5517	5374

Wyraźnie widać, że liczba młodzieży spada. Zbliżona sytuacja występuje na terenie Ostrowic. Obrazuje to wykaz urodzeń dzieci w latach 1992 – 2000.

rok urodzeń	liczba dzieci
1992	– 49
1993	– 49
1994	– 46
1995	– 56
1996	– 44
1997	– 55
1998	– 54
1999	– 25
2000	– 47

4.2.7. Budżet szkół

Uproszczona analiza budżetu szkół w gminie Ostrowice w roku szkolnym 2001/2002 (w zł.):

- \ subwencje z przeznaczeniem na oświatę - 1.387.651;
- \ dowóz dzieci - 92.260;
- \ wydatki gminy na szkoły:
 - Szkoły Podstawowe - 1.219.891;
 - Gimnazjum - 200.178;
 - Klasa”0” - 61.035;
 - świetlice - 53.517;
 - kształcenie i doskonalenia nauczycieli - 7.870;

Różnica między wydatkami a subwencją pokryta zostanie z budżetu gminy.

4.2.8. Baza i kierunki nauczania w szkolnictwie ponadgimnazjalnym

W zakresie nauczania ponadgimnazjalnego, młodzież z terenu gminy Ostrowice może korzystać z bazy w miejscowościach sąsiadujących z obszarem gminy:

- Połczyn Zdrój,
- Drawsko Pomorskie,
- Złocieniec,
- Świdwin.

4.3. KULTURA

Zgodnie z Ustawą o samorządzie terytorialnym, zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców stanowi zadanie własne gminy. Placówki kulturalne są finansowane z budżetu gminy, dochodów własnych oraz dofinansowane przez sponsorów.

Baza I - Gminny Dom Kultury – brak

II - Gminna Biblioteka Publiczna w Ostrowicach z filią w Nowym Worowie

III - Świetlica

Na terenie gminy działają dwie świetlice profilaktyczno - wychowawcze. Świetlice wiejskie działają w następujących miejscowościach: Borne, Dołgie, Przytań, Siecino, Smoładzicino, Cieminko i Chlebowo. Obiekty świetlic w Ostrowicach i Nowym Worowie są wydzierżawiane na kluby, w których także odbywają się dyskoteki. W ramach działalności kulturalnej funkcjonuje jedynie Zespół Teatralny „KLEKS” przy Zespole Szkół w Ostrowicach.

4.4. SPORT I REKREACJE

Na terenie gminy działają:

- Powiatowe Koło Polskiego Związku Łowieckiego;
- Gminne Koło Ligi Obrony Kraju;
- Gminna Sekcja Brydża Sportowego;
- Gminna Sekcja Strzelecka (korzystająca z bazy zespołu trzech strzelnic dla broni sportowej i myśliwskiej);
- Klub Sportowy Piłki Nożnej „BŁĘKITNI” Ostrowice;
- pawilon sportowy z przeznaczeniem do ćwiczeń gimnastycznych i zabaw rekreacyjnych.

W gminie zlokalizowane są także boiska sportowe:

-) w miejscowości - Ostrowice boisko wielofunkcyjne;
-) w miejscowościach Nowe Worowo oraz Chlebowo - boiska do piłki nożnej.

Turystyka zostanie omówiona w następnym dziale.

Tabela 3. Mierniki wyposażenia gminy Ostrowice w urządzenia infrastruktury społecznej

Podsystem infrastruktury społecznej
--

Oświata i wychowanie	1. Wychowanie przedszkolne „0”	
	1.1. Przedszkole	
	1.2 Oddziały	-
	1.3 . Miejsce	
	1.4 . Dzień	
	1.5 . Nauczyciele	
	2. Szkoły podstawowe	
	2.1. Szkoły ogółem	2
	2.2. Uczniowie	243
2.3. Oddziały	12	
3. Gimnazjum publiczne		
3.1. Uczniowie	138	
3.2. Oddziały	6	
Ochrona zdrowia	1. Szpitale	
	1.1 . Placówki	
	1.2 . Łóżka	
	2. Apteki	
	2.1. Liczba ludności na 1 pkt. w tysiącach	
	3. Punkty apteczne I i II typu	
	3.1 Liczba ludności ca 1 pkt.	
	4. Zakłady ambulatoryjne opieki zdrowotnej	
	4.1 Przychodnie	
	5. Ośrodki zdrowia	
	6. Żłobki	
	6.1 Miejsca	
	7. Personel służby zdrowia	
7.1 . Lekarze	2	
7.2 . Lekarze dentyści	1	
7.3 . Pielęgniarki	2	
Kultura i sztuka	1. Biblioteki	
	Placówki biblioteczne	1
	Filie	1
	Punkty biblioteczne	

5. ROLNICTWO

Tabela 4. Struktura agrarna gminy Ostrowice

Wyszczególnienie	2002 r.	% pow. ogółem	% UR
------------------	---------	---------------	------

Pow. Ogółem	15042	100 %	-
Użytki rolne	8442	56,12	100 %
W tym:			
- grunty orne	6954	46,23	82,37
- sady	20	0,13	0,24
- łąki	966	6,42	11,44
- pastwiska	502	3,34	5,95
Lasy	4752	31,59	
Wody	752	5,00	
Pozostałe ogółem	1096	7,28	

Tabela 5. Struktura władania gruntami na obszarze gminy Ostrowice

Ogółem powierzchnia użytków rolnych	ha 2002 r.	100 %
Grunty po byłych PGR (spółki rolnicze)	723	48,56
Rolnicze spółki	45	0,54
Indywidualne gospodarstwa rolne	7192	85,19
Podmioty gospodarcze (spółki)	273	3,23
Pozostałe grunty	209	2,47

Tabela 6. Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Liczba gospodarstw indywidualnych
1	Borne	46
2	Bolegorzyn	6
3	Chlebowo	52
4	Cieminko	14
5	Dołgie	34
6	Gronowo	12
7	Jelenino	11
8	Nowe Worowo	88
9	Ostrowice	105
10	Płocie	8
11	Przytoń	23
12	Siecino	65
13	Smółdziecino	24
14	Szczycienko	9
RAZEM		497

6. TURYSTYKA

6.1. WARUNKI PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWE

Gmina, mimo rolniczego charakteru (56 % zajmują użytki rolne), posiada duże walory turystyczno – krajobrazowe. Obszar gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu. Dominuje krajobraz pagórkowaty, pojezierza poprzecinane są dolinami i równinami, 31 % powierzchni stanowią lasy tworzące zwarte kompleksy. W drzewostanie dominują sosny, tworzące wraz z bukami, dębami i brzoźami partie lasów mieszanych (są to lasy gleb urozmaiconych).

Na terenie gminy Ostrowice znajduje się 20 jezior z największym jeziorem Ostrowice o pow. 100 ha, oprócz tego znajduje się tu dużo małych oczek wodnych.

Duże połacie obszarów cennych przyrodniczo, znajdujących się na terenie gminy, decyduje o bogactwie gatunkowym fauny. Spośród kręgowców występuje tu 38 % ryb, 66 % płazów, 55,5 % gadów, 66 % ptaków i 39 % ssaków w stosunku do wszystkich kręgowców Polski.

6.2. OBSZARY I OBIEKTY PRAWNIE CHRONIONE

6.2.1. Parki podworskie, wiejskie

Na terenie gminy znajduje się wpisanych do rejestru zabytków pięć parków w miejscowościach: Dołgie, Siecino, Grzybno, Borne oraz Gronowo.

Ponadto rejestr zabytków obejmuje założenia parkowe i założenia dworsko – parkowe w następujących miejscowościach: Karpno, Tęczyn, Jelenino, Przytoń, Szczycienko oraz Szczytniki.

6.2.2. Użytki ekologiczne

Obecnie na terenie gminy Ostrowice nie występują. Studium uwarunkowań, opracowane dla gminy, proponuje dokonania zmian w zapisach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w celu objęcia ochroną 18 obszarów (o pow. od 0,3 ha do 10,54 ha) unikatowych zasobów środowiska.

6.2.3. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

Na terenie gminy Ostrowice znajduje się fragment utworzonego w 1979 roku Drawskiego Parku Krajobrazowego, przekształconego w Drawsko – Iński Park Krajobrazowy. Na obszarze gminy granica Parku przebiega wzdłuż drogi Złocieniec – Ostrowice, po zachodniej stronie jeziora Siecino i dalej przez Szczycienko do Połczyna Zdroju. Wzdłuż granicy Parku usytuowana jest strefa ochronna, otulina D.P.K.

W ramach obszaru Drawskiego Parku Krajobrazowego utworzono w 1996 roku rezerwat torfowiskowy „Zielone Bagna” o powierzchni 55,38 ha, zlokalizowany niedaleko miejscowości Smółdzięcino, w celu ochrony i zachowania wysokiej wartości ekologicznych, biocenotycznych i unikatowych walorów przyrodniczych torfowiska.

6.2.4. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Ostrowice tą formy ochrony objęte są obecnie 23 obiekty: drzewa, grupy drzew oraz głazy granitowe.

6.3. DZIEDZICTWO KULTUROWE

6.3.1. Zabytki architektoniczne

Na terenie gminy Ostrowice znajdują się zabytki architektury wpisane do rejestru zabytków:

-) Chlebowo – kościół filialny wraz z otoczeniem;
-) Dołgie – kościół filialny wraz z otoczeniem;
-) Gronowo – kościół filialny wraz z otoczeniem;
-) Ostrowice – kościół parafialny wraz z otoczeniem i wystrojem wnętrza (ołtarz główny, krzyż procesyjny);
-) Siecino – kościół filialny wraz z otoczeniem;
-) Nowe Worowo – wiatrak murowany typu „holender”.

Ponadto gmina posiada dużo (445 pozycji) obiektów zabytkowych objętych ochroną konserwatorską – są to głównie zespoły dworsko – parkowe, kościoły, domy mieszkalne, obory, stodoły, chlewy, wozownie itp.

6.3.2. Cmentarze

Na terenie gminy znajdują się zabytkowe cmentarze z wartościowym drzewostanem, założone w XVIII, XIX i w I połowie XX w. Zlokalizowane są w miejscowościach: Borne, Chlebowo, Dołgie, Donatowo, Gronowo, Jelenino, Nowe Worowo, Ostrowice, Przytoń i Siecino.

6.3.3. Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Ostrowice znajdują się liczne pozostałości minionych kultur. Do rejestru zabytków wpisane są następujące stanowiska archeologiczne:

-) Donatowo – stan. 1 – grodzisko nizinne, okres wczesnośredniowieczny, nr rej. 769/69;
-) Donatowo – stan. 1a – grodzisko nizinne, okres wczesnośredniowieczny nr rej. 770/69;
-) Gronowo – stan. 1 – cmentarzysko kurhanowe i płaskie, okres rzymski (I – III w. n. e.) nr rej. 885/75.

Ponadto w poszczególnych miejscowościach zlokalizowanych jest od kilku do kilkunastu stanowisk archeologicznych, ujętych z uwagi na odkryte funkcje w centralnym rejestrze.

Stanowiska te zlokalizowane są w miejscowościach: Donatowo, Smółdzięcino, Przytań, Borne, Ostrowice, Szczycienko, Siecino, Chlebowo, Nowe Worowo, Grabinek, Dołgie i Gronowo.

6.3.4. Ochrona dziedzictwa kulturowego

Z analizy wynika, że na terenie gminy Ostrowice istnieje wiele cennych zabytków dziedzictwa kultury, a większość z nich wpisanych jest do rejestru zabytków. Obiekty, które wpisane są do rejestru zabytków, podlegają bezwzględnej ochronie konserwatorskiej. Niedopuszczalna więc jest jakakolwiek modernizacja, przebudowa czy też rozbudowa tych obiektów, a wszelkie prace remontowe i rekonstrukcyjne prowadzone są pod nadzorem konserwatorskim.

Ochroną konserwatorską objęte są wszystkie obiekty wzniesione przed 1945 rokiem i występujące w ewidencji konserwatorskiej, w katalogu budownictwa ludowego, w katalogu zabytków archeologicznych, a także stare cmentarze. Obiekty objęte ewidencją konserwatorską mogą stopniowo być obejmowane prawną ochroną konserwatorską.

6.4. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

6.4.1. Baza noclegowo – żywieniowa

Gmina Ostrowice, mimo atrakcyjnego położenia wśród lasów i jezior, będącego podstawą rozwoju ruchu turystycznego, jest bardzo skromnie wyposażona w bazę noclegowo – żywieniową.

Bazę tę stanowią:

- \ nad jeziorem Siecino – pole biwakowe, camping oraz ośrodek wypoczynkowy;
- \ w miejscowości Drzewisko – ośrodek wypoczynkowy;
- \ w miejscowości Donatowo – obok łowiska przy stawach hodowlanych - pole namiotowe.

Powstały także pierwsze gospodarstwa agroturystyczne. Dwa w miejscowości Gronowo oraz po jednym w miejscowościach Tęczyn, Smółdzięcino oraz Dołgie.

7. STRUKTURY PRZYRODNICZO – GOSPODARCZE

W strategii województwa zachodniopomorskiego, po uwzględnieniu różnorodności przyrodniczej i gospodarczej, preferencji i potencjału rozwoju poszczególnych gmin, województwo podzielono na 6 wielkoprzestrzennych obszarów:

7.1. OBSZARY WIELKOPRZESTRZENNE:

- I. Obszar funkcjonalny strefy nadmorskiej o wiodących funkcjach: gospodarka morską, turystyka i uzdrowiska, z zapleczem terenowym o funkcjach: rolniczej, produkcyjnej i usługowej. Zachowanie funkcji ochronnych.
- II. Obszar wielokierunkowej aktywizacji gospodarczej i intensywnej urbanizacji. Rozwój rolnictwa oraz produkcji przemysłowej, w szczególności przetwórstwa surowców lokalnych. Zachowanie walorów przyrodniczo-turystycznych.
- III. Obszar selektywnej, wielofunkcyjnej aktywizacji gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji turystycznej, uzdrowiskowej, rolniczej, leśnej i przetwórstwa. Wielofunkcyjny rozwój centrów urbanizacji. Zachowanie i kreowanie nowych form ochrony z uwzględnieniem wymogów zrównoważonego rozwoju gospodarczego.
- IV. Obszar bardzo intensywnego rolnictwa i przemysłu rolno – spożywczego.
- V. Aglomeracja Szczecińska – obszar węzłowy intensywnego rozwoju i przekształceń przestrzennych.
- VI. Koszaliński Obszar Węzłowy – wielofunkcyjny obszar intensywnego rozwoju, urbanizacji i przekształceń przestrzennych.

Gmina Ostrowice została zaliczona do III obszaru wieloprzestrzennego, określanego jako: „**Obszar Aktywizacji Funkcji Turystycznej**” oraz obszaru funkcjonalnego III E: „Obszar selektywnego wielofunkcyjnego rozwoju z dominacją funkcji turystycznej i uzdrowiskowej. Zróżnicowany rozwój gospodarki rolnej, leśnej, przetwórstwa rolno – spożywczego, drzewnego oraz kopalin. Wielofunkcyjny rozwój wybranych obszarów, głównie miast, z uwzględnieniem roli Połczyna Zdroju, Czaplina i Złocieńca, jako ważnych ośrodków obsługi ruchu turystycznego. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszaru. Szczególny stopień ochrony środowiska – Drawski Park Krajobrazowy, obejmujący podstawową część obszaru, obszar chronionego krajobrazu”.

3. 8. ZIDENTYFIKOWANIE I OGÓLNY OPIS CELÓW STRATEGICZNYCH

8.1. UZASADNIENIE WYBORU CELÓW

Proces zrównoważonego i harmonijnego rozwoju gminy wymaga od władz i podmiotów lokalnych umiejętności rozpoznawania zagrożeń, zapobiegania im, eliminacji dysproporcji w życiu społecznym i gospodarczym oraz zaspokajania stale rosnących potrzeb.

Możliwe jest to, gdy zarządzanie jednostkami samorządowymi wynika ze sformułowanego planu strategicznego, w którym określone są cele, priorytety i zadania.

Cele strategiczne, stanowiąc ramy zrównoważonego rozwoju gminy, muszą zapewnić maksymalną efektywność gospodarczą, możliwie najwyższy poziom warunków bytowych i konsumpcji oraz takie użytkowanie zasobów, aby zapewnić właściwe funkcjonowanie jednostek samorządowych.

Celom strategicznym podporządkowane są cele pośrednie i operacyjne, a tym z kolei cele (zadania, priorytety) szczegółowe. Na podstawie zebranego materiału faktograficznego (statystyki, dane z urzędów i instytucji), przeprowadzonych warsztatów, konsultacji z władzami i podmiotami gospodarczymi oraz istniejących opracowań diagnostycznych, planistycznych i studialnych, a także nakreślonych na tej kanwie misji i wizji rozwoju gminy, sformułowano strukturę hierarchiczną celów strategicznych, operacyjnych i priorytetów.

Misją, czyli celem nadrzędnym rozwoju gminy, jest poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozwój potencjału intelektualnego i gospodarczego. Cel nadrzędny podlega konkretyzacji poprzez cele strategiczne, które przedstawiono poniżej. Wywodzą się one z diagnozy potencjału i problemów rozwojowych gminy. Są to cele infrastrukturalne, społeczne, ekologiczne i gospodarcze.

Cele infrastrukturalne

- ⇓ Stymulowanie działań na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej.
- ⇓ Modernizacja, usprawnienie, budowa i rozbudowa gminnej oraz powiatowej infrastruktury komunikacyjnej.

Cele społeczne

- ⇓ Poprawa obsługi mieszkańców w sferze kultury, edukacji, sportu i rekreacji oraz opieki zdrowotnej.
- ⇓ Poprawa poczucia bezpieczeństwa zbiorowego i osobistego.
- ⇓ Wspieranie placówek opieki społecznej.

Cele ekologiczne

- ⇓ Koordynowanie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego obszarów prawnie chronionych.
- ⇓ Zachowanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych i kulturowych.
- ⇓ Edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Cele gospodarcze

- ⇓ Zachowanie konkurencyjności i dynamiki rozwoju gospodarczego.
- ⇓ Rozwój przedsiębiorczości i wspieranie lokalnych inwestycji.
- ⇓ Stymulowanie rozwoju infrastruktury turystyczno - wypoczynkowej.
- ⇓ Koordynowanie restrukturyzacji rolnictwa i jego otoczenia.

Promocja i informacja

- ⇓ Aktywna działalność marketingowa.
- ⇓ Tworzenie oferty dla inwestorów.
- ⇓ Ustalenie atrakcyjnych i konkurencyjnych warunków pozyskiwania nieruchomości przez inwestorów
- ⇓ Rozpowszechnianie i aktywna promocja ofert inwestycyjnych.

Nazwy celów określanych jako strategiczne, pośrednie i operacyjne zostały dostosowane do nazewnictwa użytego w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego. Ułatwi to określenie zgodności ze strategią wojewódzką, zadań planowanych w gminie.

Cele strategiczne pośrednie i operacyjne dla gminy Ostrowice określono na podstawie inwentaryzacji programowo – przestrzennej, analizy SWOT oraz warsztatów planowania strategicznego. Opisują one stan rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, który zamierza się osiągnąć w czasie określonym w strategii.

Wyznaczenie celów strategicznych zostało oparte także na podstawie uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Realizacja celów strategicznych to dla gminy trwały wzrost ekonomiczny i cywilizacyjny, to ograniczenie bezrobocia oraz osiągnięcie europejskich standardów życia.

W gminie Ostrowice zidentyfikowano następujące cele strategiczne:

1. zrównoważony rozwój środowiska przyrodniczego,
2. rozwój rolnictwa, przetwórstwa rolno – spożywczego i obszarów wiejskich,
3. rozwój funkcji turystycznej,
4. rozwój infrastruktury technicznej,
5. rozwój infrastruktury społecznej.

8.2. MISJA GMINY

Misję gminy określono w „Studium uwarunkowań” i „Zagospodarowania przestrzennego Gminy Ostrowice”:

„Ostrowice jako gmina promująca rozwój turystyki w atrakcyjnym przyrodniczo i krajobrazowo miejscu, z poszanowaniem wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego w celu zapewnienia dostatnich i przyjaznych warunków życia dla jej mieszkańców”.

W celu realizacji misji w studium sformułowano także trzy cele strategiczne:

- | osiągnięcie wysokiego standardu zamieszkania, pracy i wypoczynku,
 - | wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych: turystyczno-wypoczynkowej i usługowej,
 - | wzmocnienie lokalnych więzi społecznych i wykreowanie wśród mieszkańców silnego poczucia tożsamości z dziedzictwem kulturowym i gospodarczym gminy.
- Określono gminę, jako miejsce otwarte i przyjazne dla turystów oraz inwestorów.

8.3.CEL STRATEGICZNY: Zrównoważony rozwój środowiska przyrodniczego

Ochrona zasobów środowiska naturalnego stanowi jedno z priorytetowych zadań polityki strukturalnej i rozwoju obszarów wiejskich oraz miejskich. Ochrona środowiska wiąże się między innymi z:

- ⇓ ochroną wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych;
- ⇓ ochroną powietrza atmosferycznego;
- ⇓ ochroną litosfery;
- ⇓ zagospodarowaniem odpadów;

- ⇓ redukcją wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń;
- ⇓ metodami produkcji rolnej;
- ⇓ ochroną gatunków roślin i zwierząt;
- ⇓ zalesianiem gruntów.

Dostosowanie się do wymogów UE będzie wymagało podjęcia wielu działań związanych z ochroną środowiska i przyjaznym dla tego środowiska kształtowaniem krajobrazu.

Polskie prawo ochrony środowiska i zasobów naturalnych uwzględnia konieczność zrównoważonego rozwoju miast i obszarów wiejskich. Prowadzi to do prawnego wyodrębniania tzw. obszarów chronionych.

Do zadań własnych gmin należą sprawy związane z ładem przestrzennym, gospodarką terenami i ochrona środowiska.

Gminy mają obowiązek sporządzania następujących dokumentów wprowadzających kształtowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego:

- ⇓ studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- ⇓ miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obszar gminy to atrakcyjne krajobrazy o zróżnicowanym zakresie geo-różnorodności i bioróżnorodności. Jest to także obszar o dużym bogactwie przyrody nieożywionej, flory i fauny.

Dlatego ideą ochrony zasobów przyrody jest zachowanie potencjału przyrodniczego biosfery, zwłaszcza zachowania ciągłości istnienia rodzimych gatunków i ekosystemów, co można między innymi osiągnąć poprzez:

- ⇓ opracowanie waloryzacji przyrodniczej;
- ⇓ systematyczne zalesianie poprzez optymalne rozmieszczanie lasów w przestrzeni;
- ⇓ objęcie szczególnym nadzorem lasów pozostających poza własnością Skarbu Państwa;
- ⇓ sukcesywne tworzenie lasów chronionych.

8.4. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ ROLNICTWA, PRZETWÓRSTWA ROLNO – SPOŻYWCZEGO I OBSZARÓW WIEJSKICH

Pomimo trudnej obecnie sytuacji w rolnictwie, a zwłaszcza dramatycznej sytuacji na rynku pracy, funkcja rolnictwa będzie nadal znacząca w rozwoju gminy. Wsie gminy można podzielić na wieś chłopską, popegeerowską oraz podmiejską. Najwięcej problemów występuje na obszarach popegeerowskich. Koniecznym jest odbudowa i wzmocnienie ekonomiczno-organizacyjne funkcji rolniczej, zwłaszcza na terenach dawnych PGR oraz na wsi chłopskiej.

Proces przekształceń własnościowych także w województwie zachodniopomorskim spowodował drastyczne pogorszenie sytuacji materialnej ludności wiejskiej, zwłaszcza tam, gdzie dominowało rolnictwo uspołecznione. Pojawiło się zjawisko wysokiego bezrobocia strukturalnego wśród byłych pracowników PGR.

Ważnym czynnikiem stymulującym program rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich może być integracja z Unią Europejską. W perspektywie

najbliższych lat przewiduje się wsparcie procesu modernizacji gospodarstw rolnych, rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego i marketingu.

Mając na uwadze przystąpienie w najbliższych latach Polski do Unii Europejskiej i zmiany w polityce rolnej, zakładana jest w najbliższej perspektywie realizacja następujących zadań:

- | poprawa struktury władania i użytkowania gruntów oraz tworzenie efektywnej struktury agrarnej,
- | realizacja inwestycji w rolnictwie (modernizacja budynków, parku maszynowego, inwestycje związane z ochroną środowiska, inwestycje wpływające na poprawę jakości produkcji),
- | rozwój przetwórstwa i marketingu produktów rolno-spożywczych,
- | wyłączenie części gruntów na cele nierolnicze (pod zalesienie, rekreację, infrastrukturę techniczną, pod budownictwo mieszkaniowe),
- | zakładanie tzw. plantacji energetycznych (wierzba, malwa, róża i inne),
- | zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo,
- | intensyfikacja rolnictwa, zwłaszcza takich działów, które wymagają znacznego nakładu pracy żywej, np. uprawa roślin jagodowych i warzyw,
- | wprowadzenie systemu kontraktacji na płody rolne i niektóre artykuły przemysłu rolno-spożywczego,
- | wykorzystanie innych funkcji w rozwoju terenów wiejskich, np. agroturystyka,
- | tworzenie grup producenckich,
- | poprawa organizacji rynku rolnego,
- | kreowanie warunków i podstaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z dziedziny obrotu artykułami rolnymi,
- | wspieranie gospodarstw rodzinnych zapewniających dochody na poziomie parytetowym,
- | wspieranie mniejszych gospodarstw wykorzystujących alternatywne źródła dochodów.

Restrukturyzacja rolnictwa zależeć będzie, między innymi, od realizacji strategii rozwoju rolnictwa w województwie oraz od interwencjonizmu państwowego, polegającego głównie na preferencyjnym wsparciu finansowym. Zakłada się, że w najbliższych latach w rolnictwie gminy powinny nastąpić następujące zmiany strukturalne:

- | będą funkcjonować gospodarstwa rodzinne oraz gospodarstwa wielkoobszarowe, kierowane przez właściciela, dzierżawcę lub zarządzane w ramach spółek prawa handlowego,
- | powstanie grupa gospodarstw indywidualnych o powiększonym obszarze w oparciu o nabywane użytki rolne z Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Należy przypuszczać, że będą to gospodarstwa efektywne i dobrze wyposażone w środki produkcji,
- | zmniejszy się liczba towarowych gospodarstw indywidualnych,

| przeciętna wielkość gospodarstw rolnych (w dalszej perspektywie wzrośnie do 40-50 ha),

Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Znaczna część funkcjonujących obecnie gospodarstw rolnych nie jest w stanie dostarczyć ludności wiejskiej źródeł utrzymania na odpowiednim poziomie. Dlatego koniecznym jest wyzwalanie inicjatyw wśród społeczności lokalnej w celu dokonywania przemian, które przyczynią się do poprawy warunków życia na wsi. Koniecznym jest tworzenie odpowiednich warunków prawnych i ekonomicznych umożliwiających realizację inicjatyw. Należy tworzyć warunki do powstawania i rozwoju podmiotów podejmujących działalność gospodarczą w sferze pozarolniczej.

W celu aktywizacji wielofunkcyjnego rozwoju gminy Ostrowice należy stworzyć mechanizmy przyciągania inwestorów, m.in. poprzez takie instrumenty, jak:

-) zapewnienie inwestorom odpowiednich terenów,
-) tworzenie programów stymulowania zakładania filii przez duże przedsiębiorstwa na wsi,
-) realizowanie programów podnoszenia kwalifikacji ludności wiejskiej,
-) preferencyjne traktowanie inwestorów przez władze lokalne.

8.5. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNEJ

Stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju turystyki przynosi korzyści lokalnej społeczności, ale także środowisku przyrodniczemu. Turystyka zrównoważona musi być rozwijana zgodnie z trzema podstawowymi zasadami:

Ekologiczną, w tym:

- ⇓ ochroną przyrody,
- ⇓ posiadaniem wiedzy i świadomości w zakresie ochrony środowiska wśród społeczności lokalnej i turystów.

Społeczną, w tym:

- ⇓ zadowoleniem wśród turystów,
- ⇓ poprawą warunków życia miejscowej społeczności,
- ⇓ możliwościami uczestnictwa lokalnej społeczności w organizowanych atrakcjach turystycznych,
- ⇓ traktowaniem zrównoważonej turystyki przez społeczność lokalną jako lokalnej i gminnej tradycji.

Ekonomiczną, w tym:

- ⇓ poprawą stanu lokalnej gospodarki,
- ⇓ tworzeniem zaplecza ekonomicznego dla miejscowej inicjatywy gospodarczej,
- ⇓ możliwością zwiększenia zatrudnienia,

⇩ możliwością zwiększenia dochodów, z których część może być przeznaczona na cele ekologiczne.

Do rozwoju turystyki w gminie przyczyni się niewątpliwie realizacja następujących podstawowych działań:

- | wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę rekreacyjną i rozrywkową,
- | modernizacja i budowa bazy noclegowej oraz żywieniowej, odpowiadającej standardom europejskim,
- | wyznaczanie i oznakowanie tras pieszych, rowerowych, konnych,
- | wyznaczanie ścieżek przyrodniczych dla celów dydaktycznych,
- | wyznaczenie punktów widokowych,
- | tworzenie warunków do uprawiania sportów, spacerów, wycieczek krajobrazowych,
- | tworzenie warunków do rozwoju turystyki krajoznawczej, wypoczynkowej, kwalifikowanej i specjalistycznej,
- | rozwijanie agroturystyki i ekoturystyki,
- | budowa i modernizacja lokalnej infrastruktury związanej z turystyką, jak: wypożyczalnia sprzętu sportowo-rekreacyjnego, środki transportu i inne,
- | przygotowywanie ofert wydłużających sezon turystyczny,
- | organizacja imprez kulturalnych i sportowych,
- | wspieranie różnych form usług i rękodzielnictwa, związanych z obsługą ruchu turystycznego,
- | promocja usług turystycznych,
- | edukacja ekologiczna.

8.6. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Na podstawie analizy stanu istniejącego można stwierdzić, że wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną jest dobre. Obszar gminy wyróżnia się istniejącymi walorami przyrodniczymi i korzystnym położeniem w układzie przestrzennym. Wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną ma ważne znaczenie dla jej rozwoju. W gminach o przeciętnym poziomie wyposażenia w infrastrukturę techniczną dynamika wzrostu gospodarczego jest słaba.

Biorąc pod uwagę aktualny poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i uwzględniając potrzeby w tym zakresie, zakłada się realizację następujących celów:

- ⇩ poprawa infrastruktury transportowej, między innymi poprzez rozbudowę i modernizację dróg lokalnych,
- ⇩ budowa i rozbudowa chodników dla pieszych we wszystkich miejscowościach gminy,
- ⇩ budowa i rozbudowa parkingów,
- ⇩ wytyczenie i budowa ścieżek rowerowych,
- ⇩ wyznaczenie tras konnych,
- ⇩ wyznaczenie tras dla pieszych,
- ⇩ wyznaczenie tras turystyki wodnej,

- ⇓ rozbudowa i modernizacja ujęć wodociągowych, stacji wodociągowych i sieci rozdzielczej zgodnie z opracowaną koncepcją,
- ⇓ modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków zgodnie z opracowaną koncepcją,
- ⇓ rozbudowa sieci kanalizacyjnej, w tym sieci rozdzielczej do realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- ⇓ budowa i rozbudowa kanalizacji deszczowej,
- ⇓ rozwinięcie systemów selektywnego zbioru odpadów komunalnych we wszystkich miejscowościach gminy,
- ⇓ unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych, m.in. poprzez wymianę zdekapitalizowanych urządzeń oraz realizowanie inwestycji poprawiającej pewność zasilania energetycznego,
- ⇓ rozbudowa i dokończenie modernizacji systemów oświetlenia drogowego na nowoczesne i mniej energochłonne,
- ⇓ budowa sieci gazowej do planowanych i realizowanych przedsięwzięć inwestycyjnych,
- ⇓ wdrażanie technologii umożliwiającej korzystanie z odnawialnych źródeł energii,
- ⇓ wykonywanie prac termomodernizacyjnych, przede wszystkim budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej,
- ⇓ uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenów pod budownictwo mieszkalne,
- ⇓ uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenów pod zabudowę rekreacyjno – turystyczną,
- ⇓ odtworzenie i modernizacja systemów i urządzeń melioracyjnych,
- ⇓ pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań związanych z infrastrukturą techniczną.

W celu realizacji wytyczonych celów koniecznym będzie podjęcie wielu różnorodnych działań. Zależać to będzie m.in. od wsparcia finansowego pozyskanego z różnych źródeł, w tym ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Większość zadań związanych z infrastrukturą techniczną będzie realizowana na szczeblu gminy. Część zadań będzie o charakterze ponadgminnym, jak: unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych czy rozwój infrastruktury drogowej.

8.7. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Infrastruktura społeczna to sieć urządzeń i obiektów współpracujących ze sobą i zaspokajających potrzeby ludności przy wzrastających potrzebach cywilizacyjnych. Dynamikę rozwoju infrastruktury społecznej wyznaczają: liczba i struktura ludności, pojawienie się nowych rodzajów potrzeb, a także zmiany intensywności potrzeb istniejących oraz przeobrażenia w organizacji i technologii świadczenia usług. Obecnie zarówno poziom obsługi mieszkańców, jak i poziom rozwoju poszczególnych elementów infrastruktury społecznej jest zróżnicowany.

Celem strategicznym będzie osiągnięcie poprawy poziomu usług w zakresie oświaty, kultury, sportu, turystyki, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz bezpieczeństwa, co można między innymi osiągnąć poprzez:

- zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej;
- optymalizację funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji;
- rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych (poprawa poziomu wykształcenia);
- poprawę bazy szkół oraz ich wyposażenia;
- poprawę stanu zdrowia mieszkańców, profilaktykę, podnoszenie świadomości zdrowotnej;
- usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej;
- stworzenie warunków uprawiania różnych dyscyplin sportu, turystyki i rekreacji;
- rozszerzenie oferty kulturalnej, w tym promocja powiatu poprzez różnorodne imprezy kulturalne i sportowe;
- podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców.

Rozwój oświaty

Jednym z głównych zadań oświaty jest wspomaganie rozwoju i efektywności uczenia się dzieci i młodzieży.

W związku z szybkimi zmianami społecznymi oraz zmianami w gospodarce, niezwykle ważną sprawą staje się odpowiednie przygotowanie społeczeństwa, a w szczególności młodzieży do potrzeb rynku.

Istotną rolę odgrywać będzie wdrażanie drugiego etapu reformy oświatowej w szkolnictwie ponadgimnazjalnym, zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty z późniejszymi zmianami.

Zmiana i podnoszenie kwalifikacji zawodowych może odbywać się poprzez:

- program kształcenia rolników - szkolenia, kursy dotyczące zagadnień technologicznych, ekonomicznych, prawnych;
- program edukacyjny dotyczący alternatywnych źródeł dochodu - np. zajęcia warsztatowe;
- szkolenie liderów;
- kursy komputerowe;
- kursy dla nauczycieli;
- kursy językowe.

Chcąc prowadzić kursy i szkolenia opierające się na bazie istniejących szkół, należy jak najszybciej wyposażać je w odpowiednią ilość dobrej jakości sprzętu komputerowego, którego w większości placówek wyraźnie brakuje.

Następnym celem strategii rozwoju gminy w zakresie edukacji młodzieży i dorosłych - z racji położenia geograficznego (strefa nadgraniczna) - jest dostosowanie nauczania do standardów europejskich.

9. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

9.1. CEL STRATEGICZNY: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

9.1.1. Cel operacyjny: Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawa ich jakości

Priorytety:

- ⇓ Maksymalne ograniczenie zrzutu ścieków nie oczyszczonych;
- ⇓ Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- ⇓ Poprawa jakości wód pitnych;
- ⇓ Budowa oczyszczalni przyzagrodowych na terenach o rozproszonej zabudowie;
- ⇓ Rekultywacja wód powierzchniowych oraz ochrona przed ich zanieczyszczeniem;
- ⇓ Ochrona wód podziemnych.

Działania:

- ⇓ Opracowanie szczegółowych programów (studium wykonalności) ochrony i rekultywacji wód;
- ⇓ Opracowanie projektów technicznych;
- ⇓ Zmiana planów zagospodarowania przestrzennego na terenach położonych przy jeziorach, gdzie założono wcześniej zbyt wysoką intensyfikację zabudowy przeznaczonej na cele rekreacyjne, np. nad jeziorem Przytońko pod budowę rekreacyjną przeznaczono teren o pow. ok. 80 ha (pow. jeziora - 111 ha);
- ⇓ Wyznaczenie i zagospodarowanie stref ochronnych wód powierzchniowych i ujęć wody pitnej;
- ⇓ Prowadzenie odpowiedzialnej gospodarki wodno – ściekowej;
- ⇓ Realizacja inwestycji w zakresie ochrony wód i oczyszczania ścieków;
- ⇓ Rozwój naturalnych (biologicznych) systemów oczyszczania wód.

Efekty:

- ⇓ Rozwój infrastruktury technicznej w zakresie ochrony wód i ich gospodarka;
- ⇓ Powstawanie właściwych systemów ochrony zasobów wodnych;
- ⇓ Poprawa jakości wód powierzchniowych;
- ⇓ Poprawa jakości wód pitnych;
- ⇓ Dysponowanie odpowiednią ilością i jakością wody pitnej;
- ⇓ Systematyczna likwidacja nie oczyszczonych ścieków;
- ⇓ Zmniejszenie ilości ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i gruntów.

9.1.2. Cel operacyjny: Ochrona litosfery

Priorytety:

- ⇓ Wdrażanie mało- i bezodpadowych technologii w procesach produkcyjnych;
- ⇓ Wdrażanie nowoczesnych technologii recyklingu, utylizacji i unieszkodliwiania odpadów;
- ⇓ Rekultywacja i zagospodarowanie zdegradowanych gruntów;
- ⇓ Likwidacja składowisk substancji niebezpiecznych (mogilników);
- ⇓ Zapobieganie procesom zanieczyszczenia i degradacji, zwłaszcza erozji gleb.

Działania:

- ⇓ Opracowywanie programów i projektów technicznych oraz wdrażanie technologii produkcyjnych mało- i bezodpadowych oraz unieszkodliwianie i utylizacja odpadów;
- ⇓ Zwiększanie lesistości gminy;
- ⇓ Właściwa gospodarka odpadami;
- ⇓ Stymulowanie właściwego gospodarowania środkami ochrony roślin;
- ⇓ Realizacja programu zagospodarowania odpadów innych niż komunalne, opracowanego w 1999 r. na zlecenie Wojewody Szczecińskiego;
- ⇓ Systematyczna likwidacja i rekultywacja tzw. dzikich wysypisk odpadów;
- ⇓ Wdrażanie systemu selektywnej zbiórki odpadów i odzysku surowców wtórnych, co pozwoli na zmniejszenie ilości składowanych odpadów stałych.

Efekty:

- ⇓ Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów;
- ⇓ Odzysk surowców wtórnych;
- ⇓ Uporządkowanie gospodarki odpadami,
- ⇓ Odzyskanie dla celów produkcyjnych zdegradowanych gruntów;
- ⇓ Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb i innych elementów środowiska przyrodniczego;
- ⇓ Likwidacja "dzikich" wysypisk i odzyskanie dla środowiska przyrodniczego terenów przez nie zajmowanych;
- ⇓ Ograniczenie procesów degradacji i erozji gleb.

9.1.3. Cel operacyjny: Poprawa jakości atmosfery

Priorytety:

- ⇓ Ograniczenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza atmosferycznego;
- ⇓ Wdrażanie nowych i modernizacja istniejących źródeł energii, w których podstawowym nośnikiem energii będą tzw. paliwa odnawialne.

Działania:

- ⇓ Instalowanie urządzeń do oczyszczalni gazów odlotowych, powstających w procesie spalania zwłaszcza węgla kamiennego;
- ⇓ Ograniczenie emisji dwutlenku węgla poprzez stosowanie w procesie spalania takich źródeł energii, jak gaz płynny, drewno, słoma, olej opałowy, olej roślinny, biogaz;
- ⇓ Wdrażanie programów ograniczających zużycie wszelkiego rodzaju energii,
- ⇓ Modernizacja energochłonnych systemów oświetlenia ulic na nowoczesne mniej energochłonne;
- ⇓ Modernizacja mało sprawnych kotłowni opalanych węglem na systemy energooszczędne, w których stosuje się głównie odnawialne źródła energii,
- ⇓ Realizacja inwestycji pozwalających na produkcję energii z odnawialnych źródeł energii (biomasa, energia wiatru, wody i inne);
- ⇓ Realizacja termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- ⇓ Monitoring zanieczyszczeń powietrza.

Efekty:

- ⇓ Ograniczenie emisji i emisji zanieczyszczeń;
- ⇓ Poprawa stanu czystości powietrza;
- ⇓ Zmniejszenie ilości zużywanej energii;
- ⇓ Wykorzystanie lokalnych źródeł energii do produkcji energii (biomasa, oleje roślinne, energia wiatru, energia wody, energia słońca i inne);
- ⇓ Rozwój przedsiębiorczości i aktywizacja miejscowego rynku pracy.

9.1.4. Cel operacyjny: Zwiększenie i tworzenie retencji wód**Priorytety:**

- ⇓ Opracowanie i wdrażanie programu małej retencji w gminie;
- ⇓ Zwiększenie nasadzeń i zalesiania terenów położonych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych.

Działania:

- ⇓ Opracowanie programu małej retencji na obszarze gminy, uwzględniającego odbudowę, modernizację i budowę systemów retencjonujących wodę;
- ⇓ Systematyczna realizacja programu małej retencji;
- ⇓ Systematyczne prowadzenie nasadzeń i zalesień terenów położonych wzdłuż cieków i zbiorników wodnych.

Efekty:

- ⇓ Zwiększenie zasobów wód powierzchniowych w gminie;
- ⇓ Poprawa stosunków wodnych,

- ⇓ Zwiększenie retencji wodnej;
- ⇓ Możliwość rozwoju gospodarki rybnej;
- ⇓ Możliwość organizowania rekreacji przy większych zbiornikach wodnych;
- ⇓ Możliwość budowy małych elektrowni wodnych.

9.1.5. Cel operacyjny: Zachowanie bioróżnorodności i ochrona przyrody

Priorytety:

- ⇓ Opracowanie strategii zachowania bioróżnorodności i ochrony przyrody gminy z uwzględnieniem strategii krajowej i wymogów Unii Europejskiej;
- ⇓ Opracowanie waloryzacji przyrodniczej dla gminy;
- ⇓ Sukcesywne tworzenie obszarów chronionych, które wraz z lasami i terenami zieleni ekologicznej połączone byłyby korytarzami ekologicznymi;
- ⇓ Optymalne kształtowanie rozmieszczenia struktury przestrzennej, między innymi poprzez nowe zalesienia.

Działania:

- ⇓ Ograniczanie zanieczyszczeń powietrza wód i gleb poprzez różnorakie działania w zakresie ochrony środowiska;
- ⇓ Rozwój turystyki przyjaznej środowisku;
- ⇓ Utrzymanie i zarządzanie terenów zieleni w strefach zamieszkania;
- ⇓ Wspieranie działań na rzecz edukacji ekologicznej;
- ⇓ Rekultywacja i uzdatnianie terenów zdegradowanych przez działalność gospodarczą;
- ⇓ Tworzenie ścieżek dydaktyczno - przyrodniczych po ciekawych przyrodniczo terenach gminy;
- ⇓ Wdrażanie i monitoring programów ochrony środowiska.

Efekty:

- ⇓ Stworzenie kompleksowego systemu ochrony przyrody;
- ⇓ Poprawa stanu przyrody;
- ⇓ Zwiększenie lesistości i terenów zielonych w gminie;
- ⇓ Zachowanie bioróżnorodności w gminie;
- ⇓ Zachowanie krajobrazu i cennych obiektów przyrodniczych;
- ⇓ Redukcja zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego;
- ⇓ Wyłączenie z zagospodarowania obszarów o wysokich walorach środowiskowych.

9.1.6. Cel operacyjny: Efektywne zarządzanie przestrzenią i koordynacja działalności inwestycyjnej

Priorytety:

- ⇓ Zwiększenie efektywności zarządzania przestrzenią;

- ⇓ Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego;
- ⇓ Wdrażanie systemów rozwoju przestrzennego dla poszczególnych jednostek funkcjonalnych.

Działania:

- ⇓ Stworzenie systemu informacji planistycznej;
- ⇓ Stwarzanie zasobu map;
- ⇓ Wdrażanie dobrych rozwiązań architektonicznych na obszarach wiejskich.

Efekty:

- ⇓ Ułatwienie podejmowania decyzji planistycznych;
- ⇓ Usprawnienie koordynacji i optymalizacji zamierzeń planistycznych w gminie,
- ⇓ Podniesienie atrakcyjności turystycznej i osadniczej obszarów w gminie;
- ⇓ Ograniczenie nadmiernej presji urbanizacyjnej na obszarach atrakcyjnych pod względem przyrodniczym;
- ⇓ Ograniczenie powstawania i rozwoju jednostek osadniczych bez odpowiedniego wyposażenia ich w infrastrukturę techniczną i społeczną.

9.2. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ ROLNICTWA, PRZETWÓRSTWA ROLNO - SPOŻYWCZEGO I OBSZARÓW WIEJSKICH

9.2.1. Cel operacyjny: Kreowanie warunków i podstaw organizacyjno-finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z obrotem artykułami rolnymi

Priorytety :

- ⇓ Wspieranie rozwoju i procesu modernizacji gospodarstw rolnych oraz przetwórstwa rolno – spożywczego;
- ⇓ Organizowanie marketingu produktów rolno – spożywczych;
- ⇓ Budowa infrastruktury rynku rolnego, np. punktów skupu;
- ⇓ Stwarzanie warunków dla realizacji inwestycji w gospodarstwach rolnych.

Działania:

- ⇓ Współdziałanie z AWRSP, największym dysponentem użytków rolnych, w zakresie kreowania warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa i obszarów wiejskich;
- ⇓ Działania na rzecz wykorzystywania innych funkcji w rozwoju obszarów wiejskich, np. agroturystyka i ekoturystyka;
- ⇓ Inicjowanie tworzenia grup producentów rolnych;
- ⇓ Tworzenie nowych jednostek usługowo-rolniczych lub przetwórczych w oparciu o istniejące obiekty i instytucje;
- ⇓ Działania na rzecz poprawy wiedzy fachowej rolników i ich rodzin;
- ⇓ Wdrażanie nowych, efektywnych technologii w rolnictwie i przetwórstwie rolno - spożywczym.

Efekty:

- ⇓ Wzrost efektywności i konkurencyjności rolnictwa i sektora rolno –spożywczego;

- ⇓ Podniesienie jakości wytwarzanych produktów;
- ⇓ Dostosowanie sektora przetwórstwa rolno-spożywczego do wymogów Unii Europejskiej pod względem weterynaryjnym, sanitarnym i jakościowym;
- ⇓ Przyspieszenie procesów integracji rolnictwa z przetwórstwem spożywczym,
- ⇓ Zreformowanie i usprawnienie systemów dystrybucji towarów;
- ⇓ Rozwój grup produkcyjno - marketingowych, związków producentów oraz innych uczestników rynku;
- ⇓ Stworzenie systemu alternatywnych systemów dystrybucji produktów rolnych;
- ⇓ Zwiększenie efektywności obrotu surowcami i produktami rolno - spożywczymi,

9.2.2. Cel operacyjny: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Priorytety:

- ⇓ Wykorzystanie innych funkcji niż rolnictwo w rozwoju terenów wiejskich;
- ⇓ Rozwój podmiotów podejmujących działalność gospodarczą w sferze pozarolniczej i tworzenie nowych miejsc pracy;
- ⇓ Zalesianie nieużytków i gruntów mało przydatnych dla rolnictwa;
- ⇓ Rozwój agroturystyki, ekoturystyki i turystyki leśnej i tzw. turystyki wędkarskiej.

Działania:

- ⇓ Opracowanie i wdrażanie programów "Odnowa wsi", mających na celu, między innymi, powstawanie społecznych, materialnych i ekonomicznych warunków do zmiany funkcji wsi;
- ⇓ Działania na rzecz modernizacji i restrukturyzacji gospodarstw rolnych;
- ⇓ Budowa niezbędnej infrastruktury technicznej, dzięki czemu powstaną warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości;
- ⇓ Przekazywanie części gruntów będących we władaniu AWRSP na cele nierolnicze: pod zalesienie, urządzenia rekreacyjne, infrastrukturę techniczną i mieszkaniową oraz inne;
- ⇓ Zalesienie gruntów nieprzydatnych rolniczo;
- ⇓ Intensyfikowanie rolnictwa w wyniku tworzenia działów i gałęzi produkcji o wysokiej chłonności czynnika pracy żywej, np. uprawa roślin jagodowych i warzyw;
- ⇓ Organizowanie i finansowanie kształcenia osób zmieniających zawód;
- ⇓ Opracowanie programu zalesiania gruntów;
- ⇓ Systematyczne zalesienia terenów rolniczych, zgodnie z opracowanym programem.

Efekty:

- ⇓ Dzięki programom "Odnowa wsi" nastąpi gospodarczy rozwój terenów wiejskich,
- ⇓ Nastąpi aktywizacja działań społeczności lokalnej,
- ⇓ Nastąpi rozwój infrastruktury technicznej,
- ⇓ Powstaną nowe miejsca pracy,
- ⇓ Nastąpi rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, działających w sferze pozarolniczej,
- ⇓ Nastąpi gospodarczy rozwój terenów wiejskich,

⇓ Wzrost powierzchni lasów i poprawa bilansu wodnego.

9.3. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNEJ

9.3.1. Cel operacyjny: Rozwój bazy i infrastruktury turystycznej

Priorytety :

- ⇓ Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury turystycznej;
- ⇓ Poprawa dostępności komunikacyjnej do miejscowości i obszarów o charakterze turystyczno-rekreacyjnym;
- ⇓ Modernizacja i budowa bazy turystycznej, odpowiadającej standardom europejskim;
- ⇓ Adaptacja na cele turystyczne obiektów zabytkowych i innych;
- ⇓ Wyznaczanie nowych terenów na cele turystyczno-rekreacyjne.

Działania:

- ⇓ Współdziałanie z samorządami sąsiednich miast i gmin oraz organizacjami społecznymi w celu wypracowania planu rozwoju infrastruktury turystycznej;
- ⇓ Tworzenie zaplecza dla lokalnej inicjatywy gospodarczej związanej z rozwojem infrastruktury turystycznej;
- ⇓ Promowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie infrastruktury i bazy turystycznej;
- ⇓ Wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych na rozwój bazy i infrastruktury turystycznej;
- ⇓ Inicjowanie rozwoju infrastruktury transportowej umożliwiającej lepszą dostępność do obszarów i miejscowości turystycznych.

Efekty:

- ⇓ Poprawa dostępności komunikacyjnej w gminie;
- ⇓ Zwiększenie terenów przeznaczonych na cele turystyczne i rekreacyjne;
- ⇓ Zwiększenie i poprawa standardów bazy turystycznej;
- ⇓ Powstanie nowych miejsc parkingowych;
- ⇓ Rozbudowa zaplecza turystyki wodnej;
- ⇓ Wzrost liczby turystów;
- ⇓ Powstawanie nowych miejsc pracy;
- ⇓ Wzrost dochodu mieszkańców;
- ⇓ Zwiększanie się dochodów w budżetach samorządów lokalnych.

9.3.2. Cel operacyjny: Kreowanie i rozwój turystyki zgodnie z ochroną środowiska naturalnego

Priorytety:

- ⇓ Wypracowanie systemu współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi zajmującymi się turystyką oraz organizacjami turystycznymi a samorządami;
- ⇓ Opracowanie i wdrażanie programu rozwoju i promocji turystyki w gminie;

- ⇓ Organizowanie systemów kształcenia kadr zajmujących się turystyką;
- ⇓ Właściwe zagospodarowanie i wykorzystywanie w celach turystyczno-rekreacyjnych zasobów naturalnych gminy;
- ⇓ Zapobieganie degradacji środowiska naturalnego w wyniku działalności turystycznej i rekreacyjnej.

Działania:

- ⇓ Opracowanie i przygotowanie pakietu usług turystycznych dla indywidualnych osób i zorganizowanych grup;
- ⇓ Opracowanie kalendarza imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych;
- ⇓ Tworzenie ścieżek dydaktyczno-przyrodniczych po atrakcyjnych pod względem przyrodniczym terenach;
- ⇓ Wydawania materiałów szkoleniowych i informacyjnych dotyczących turystyki i ochrony środowiska w gminie;
- ⇓ Promocja walorów turystycznych gminy, między innymi poprzez reklamę w mediach i wydawnictwa reklamowe;
- ⇓ Współpraca z Wojewódzkimi i Krajowymi Ośrodkami Informacji Turystycznej;
- ⇓ Organizowanie edukacji ekologicznej, w tym organizowanie konkursów,
- ⇓ Powołanie Ośrodka Informacji Turystycznej w gminie;
- ⇓ Opracowanie programów odnowy miejscowości turystycznych.

Efekty:

- ⇓ Powstanie silnego lobby na rzecz rozwoju turystyki w gminie;
- ⇓ Większa skuteczność działań na rzecz rozwoju i promocji gminy w zakresie turystyki;
- ⇓ Wspólne finansowanie przedsięwzięć związanych z rozwojem turystyki;
- ⇓ Powstanie sprawnego i efektywnego systemu informacji turystycznej;
- ⇓ Uzyskanie możliwości pozyskania dodatkowych źródeł finansowania przedsięwzięć związanych z turystyką;
- ⇓ Wzrost liczby turystów;
- ⇓ Utworzenie nowych miejsc pracy;
- ⇓ Wzrost dochodów generowanych przez turystykę;
- ⇓ Nastąpi zrównoważony rozwój turystyki na terenach atrakcyjnych pod względem przyrodniczym;
- ⇓ Poprawa jakości środowiska na obszarach o znacznej koncentracji usług turystycznych;
- ⇓ Racjonalne i zgodne z ekorozwojem wykorzystywanie istniejących zasobów środowiska naturalnego dla celów turystycznych;
- ⇓ Powstawanie przyrodniczych ścieżek dydaktycznych;
- ⇓ Wzrost świadomości ekologicznej wśród lokalnej społeczności;
- ⇓ Estetyzacja (poprawa wizerunku) miejscowości turystycznych.

9.4. CEL STRATEGICZNY: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

9.4.1. Cel operacyjny: Modernizacja i rozwój infrastruktury transportowej

Priorytety:

Poprawę sytuacji w zakresie infrastruktury transportowej można uzyskać m. in. poprzez realizację następujących zadań priorytetowych:

- ⇓ Modernizacja drogi wojewódzkiej;
- ⇓ Modernizacja dróg powiatowych i gminnych;
- ⇓ Budowa dróg rowerowych;
- ⇓ Budowa chodników dla pieszych;
- ⇓ Budowa parkingów.

Działania:

- ⇓ Opracowanie niezbędnych koncepcji techniczno - finansowych (studium wykonalności) i dokumentacji technicznej;
- ⇓ Lobbing na rzecz realizacji zadań w zakresie modernizacji i rozwoju infrastruktury transportowej;
- ⇓ Starania o pozyskanie środków finansowych na realizację przyjętych zadań;
- ⇓ Aktywny udział samorządu i społeczności lokalnej na rzecz działań mających na celu realizację rozwoju infrastruktury transportowej;
- ⇓ Zwiększenie środków finansowych na odnowę i modernizację dróg lokalnych.

Efekty:

- ⇓ Poprawa struktury transportowej;
- ⇓ Podniesienie atrakcyjności gminy pod względem możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego;
- ⇓ Poprawienie drożności sieci komunikacyjnej;
- ⇓ Poprawa jakości usług transportowych i komunikacyjnych;
- ⇓ Poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie i komunikacji;
- ⇓ Skracanie czasu podróży;
- ⇓ Obniżenie kosztów komunikacyjnych;
- ⇓ Zmniejszenie zagęszczenia w ruchu transportowym.

9.4.2. Cel operacyjny: Zaopatrzenie w wodę

Priorytety:

Poprawę sytuacji w zakresie zaopatrzenia w wodę można uzyskać poprzez realizację następujących zadań priorytetowych:

- ⇓ Budowa nowych ujęć wody;
- ⇓ Modernizacja i rozbudowa istniejących systemów wodociągowych;
- ⇓ Wymiana zdekapitalizowanych sieci wodociągowych, zwłaszcza tych, które wykonane są z rur azbestowo – cementowych.,

Działania:

- ⇓ Opracowanie wstępnego studium wykonalności (konceptji techniczno – finansowej);
- ⇓ Opracowanie projektów technicznych;
- ⇓ Pozyskiwanie środków finansowych na realizację inwestycji związanych z zaopatrzeniem w wodę;
- ⇓ Prowadzenie działań informacyjnych i uświadamianie społeczności lokalnej o celowości oszczędnego gospodarowania wodą.

Efekty:

- ⇓ Poprawa jakości wody pitnej;
- ⇓ Zabezpieczenie odpowiedniej ilości wody konsumpcyjnej, z uwzględnieniem bardzo dużego zróżnicowania w rozbiórce wody między okresem letnim a zimowym;
- ⇓ Poprawienie niezawodności dostaw wody;
- ⇓ wymiana starych, zwłaszcza wykonanych z rur azbestowo – cementowych sieci wodociągowych;
- ⇓ Zastosowanie nowoczesnych technologii.

9.4.3. Cel operacyjny: Gospodarka ściekowa

Priorytety:

Poprawę sytuacji w zakresie gospodarki ściekowej w gminie będzie można uzyskać poprzez realizację następujących zadań priorytetowych:

- ⇓ Budowa oczyszczalni ścieków, w tym przydomowych i grupowych w miejscowościach o rozproszonej zabudowie;
- ⇓ Modernizacja i rozbudowa istniejących oczyszczalni ścieków;
- ⇓ Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych.

Działania:

- ⇓ Opracowanie studium wykonalności (niezbędne przy staraniu się o finansowe środki pomocowe) i projektów technicznych na rozbudowę i modernizację oczyszczalni oraz sieci kanalizacyjnej;
- ⇓ Pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań z zakresu gospodarki ściekowej, w tym z funduszy przedakcesyjnych z Unii Europejskiej;
- ⇓ Systematyczne realizowanie zadań inwestycyjnych (etapy realizacji przedsięwzięcia) związanych z gospodarką ściekową.

Efekty:

- ⇓ Uporządkowanie gospodarki ściekowej w gminie;
- ⇓ Zapewnienie właściwego oczyszczania ścieków, zwłaszcza powstających w sezonie letnim;

- ⇓ Zagospodarowanie osadów ściekowych, głównie poprzez ich rolnicze wykorzystanie, np. do nawożenia tzw. upraw energetycznych (wierzba, malwa, róża, rzepak z przeznaczeniem na biopaliwo itp.);
- ⇓ Zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku;
- ⇓ Wpływ na stopniową i trwałą poprawę jakości wód, zwłaszcza wód powierzchniowych.

9.4.4. Cel operacyjny: Energetyka

Priorytety:

Dążąc do zrównoważonego rozwoju gminy, należy w dalszym ciągu ograniczać zanieczyszczanie powietrza atmosferycznego. Na ochronę powietrza atmosferycznego, a także na ograniczanie kosztów wytwarzania energii będą miały wpływ takie działania, jak: modernizacja istniejących, mało efektywnych systemów ciepłowniczych, przeprowadzenie inwestycji termomodernizacyjnych, stosowanie odnawialnych źródeł energii.

Zadania priorytetowe w zakresie energetyki to:

- ⇓ Termomodernizacja budynków, w pierwszej kolejności budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- ⇓ Poszukiwanie lokalnych źródeł gazu ziemnego;
- ⇓ Opracowanie wstępnego studium wykonalności (konceptji techniczno – ekonomicznej), pozwalającego ocenić celowość zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy Ostrowice;
- ⇓ Produkcja odnawialnych źródeł energii, głównie z biomasy pozyskiwanej z upraw na użytkach rolnych;
- ⇓ Modernizacja przestarzałych i energochłonnych systemów oświetlenia ulic;
- ⇓ Wdrażanie systemów energetycznych, dla których nośnikiem są odnawialne źródła energii;
- ⇓ Budowa elektrowni wiatrowych.

Działania:

- ⇓ Przeprowadzenie gazyfikacji gminy w przypadku, gdy będzie to uzasadnione pod względem ekonomicznym i technicznym;
- ⇓ Wyznaczenie terenów pod budowę elektrowni wiatrowych;
- ⇓ Działania na rzecz produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- ⇓ Prowadzenie stałego dialogu społecznego w celu podniesienia świadomości w zakresie stosowania odnawialnych źródeł energii;
- ⇓ Opracowanie kompleksowego programu produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- ⇓ Przeprowadzenie pełnej modernizacji oświetlenia ulicznego na energooszczędne;
- ⇓ Pozyskiwanie środków finansowych i inwestorów do realizacji inwestycji w zakresie gospodarki energią.

Efekty:

- ⇓ Dostępność gazu dla wszystkich mieszkańców i podmiotów gospodarczych w gminie;
- ⇓ Zmniejszenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej;
- ⇓ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza atmosferycznego;
- ⇓ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza biomasy;
- ⇓ Aktywizacja obszarów wiejskich, między innymi poprzez prowadzenie tzw. upraw energetycznych;
- ⇓ Tworzenie nowych miejsc pracy;
- ⇓ Likwidacja mało efektywnych i drogich źródeł energii;
- ⇓ Zmniejszenie kosztów wytwarzania energii.

9.4.5. Cel operacyjny: Gospodarka odpadami

Priorytety:

Obowiązek tworzenia warunków dla właściwej gospodarki odpadami nakładają na gminy ustawy:

- ⇓ O utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132 z dnia 13 września 1996 r. ze zmianami),
- ⇓ O odpadach (Dz. U. Nr 628 z dnia 27 kwietnia 2001 r.),
- ⇓ Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 627 z dnia 27 kwietnia 2001 r.).

Ustawy te nakładają, między innymi, obowiązek do:

- ⇓ zorganizowania prac mających na celu utrzymanie czystości na administrowanym terenie,
- ⇓ oddziaływania na podmioty gospodarcze i mieszkańców w celu ograniczenia powstawania odpadów,
- ⇓ prowadzenia selektywnej zbiórki, segregacji i wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych,
- ⇓ współdziałania z jednostkami organizacyjnymi i osobami podejmującymi się zbierania oraz zagospodarowywania odpadów, a także z właściwymi organami administracji rządowej w organizowaniu gospodarki odpadami niebezpiecznymi, wydzielonymi z odpadów komunalnych,
- ⇓ dokonywania okresowych przeglądów ekologicznych.

Rada Gminy ustalając szczegółowe zasady organizacji gospodarki odpadami powinna uwzględnić również wymogi Unii Europejskiej.

Działania:

- ⇓ Opracowanie programu kompleksowej gospodarki odpadami w gminie;
- ⇓ Wdrożenie nowoczesnego i efektywnego systemu selektywnej zbiórki odpadów;
- ⇓ Finansowanie oraz stymulowanie rozwoju gospodarki odpadami;

- ⇓ Pozyskiwanie środków finansowych na wdrażanie nowoczesnych systemów selektywnej zbiórki i odzysku odpadów;
- ⇓ Organizacja i nadzór nad gospodarką odpadami w gminie;
- ⇓ Działanie na rzecz ograniczania powstawania odpadów.

Efekty:

- ⇓ Odzysk surowców wtórnych poprzez selektywną zbiórkę użytecznych odpadów. Jest to sposób odzyskiwania części odpadów użytecznych u źródła ich powstawania. Wymaga to aktywnego i świadomego uczestnictwa społecznego;
- ⇓ Zmniejszenie ilości odpadów, np. w wyniku ograniczenia ich powstawania;
- ⇓ Ograniczenie zaśmiecania środowiska odpadami;
- ⇓ W wyniku prawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami nastąpi zmniejszenie ilości zanieczyszczeń wprowadzonych do środowiska.

9.4.6. Cel operacyjny: Telekomunikacja i informatyka

Priorytety:

Pomimo że sytuacja w zakresie dostępności do usług zarówno operatora telefonii stacjonarnej, jak i operatorów telefonii bezprzewodowej na obszarze gminy jest dobra, to działania w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej powinny doprowadzić do rozwoju, tzw. społeczeństwa informacyjnego. Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej zarówno w miastach, jak i na obszarach wiejskich powinien umożliwić szeroki dostęp do poczty elektronicznej i internetu.

Na progu XXI wieku zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, a zwłaszcza gminy Ostrowice, gdzie podstawowym kierunkiem rozwoju jest turystyka, musi być ściśle związany ze sprawnie działającym, nowoczesnym systemem łączności i informatyki. Postęp techniczny sprawia, że możliwe staje się coraz szybsze przenoszenie wzorów i doświadczeń z innych, wysoko rozwiniętych krajów. Takim wzorcem jest szwedzki pomysł tworzenia telecentrów. Te telecentra to samodzielne jednostki, których podstawowym zadaniem jest upowszechnienie, zwłaszcza na obszarach wiejskich, informatyki i najnowszego sprzętu komputerowego.

Rola i wykorzystanie telecentrum to:

- ⇓ prowadzenie promocji i informacji turystycznej.
- ⇓ świadczenie usług w zakresie reklamy (w internecie, gazetach i innych publikacjach),
- ⇓ monitoring alarmowy, prowadzony poprzez udostępnienie linii komunikacyjnych i komputerów dla policji,
- ⇓ pośredniczenie w usługach handlowych, bankowych, ubezpieczeniowych,
- ⇓ prowadzenie i udostępnienie bazy danych na dostępnym lokalnie komputerze,
- ⇓ prowadzenie list dostawców dóbr i usług oraz rozpowszechnianie prospektów i informatorów o lokalnych producentach i produktach,
- ⇓ prowadzenie małej poligrafii na potrzeby marketingu małych przedsiębiorców,
- ⇓ pośrednictwo w nawiązywaniu kontaktów,

- ⇓ sporządzanie i prowadzenie różnych banków danych, w tym specjalistycznego doradztwa, związanego z powstawaniem nowych miejsc pracy itp.,
- ⇓ kształcenie komputerowe w dowolnym zakresie – od podstawowej obsługi dla uczniów szkół, po księgowość dla przedsiębiorców oraz prace administracyjne na rzecz firm, stowarzyszeń i osób prywatnych,
- ⇓ pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania dla lokalnych przedsiębiorców,
- ⇓ sprzedaż detaliczna przez internet,
- ⇓ świadczenie usług tele-pocztowych,
- ⇓ wypożyczanie multimediiów (płyty CD, kaset video, książek),

Działania:

- ⇓ Działanie na rzecz rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, umożliwiającej wszystkim mieszkańcom gminy dostęp do telefonu stacjonarnego, poczty elektronicznej i internetu;
- ⇓ Działanie na rzecz organizacji telecentrum w gminie Ostrowice.

Efekty:

- ⇓ Uzyskanie powszechnej dostępności do poczty elektronicznej i internetu;
- ⇓ Przyciąganie kapitału inwestycyjnego do gminy;
- ⇓ Wzrost wykształcenia poprzez dostęp do nowoczesnych środków przekazu;
- ⇓ Ułatwienie dostępu do informacji mieszkańcom terenów wiejskich;
- ⇓ Efektywne skrócenie czasu dostępu do informacji;
- ⇓ Ułatwienie dostępu młodzieży, placówkom oświatowym i kulturalnym do nowych środków przekazu;
- ⇓ Dostosowanie infrastruktury telekomunikacyjnej na obszarach wiejskich do poziomu Unii Europejskiej;
- ⇓ Utworzenie nowych miejsc pracy poprzez bezpośrednie zatrudnienie pracowników w telecentrum.

9.5. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

9.5.1. Cel operacyjny: Rozwój oświaty i nauki

Priorytety:

- ⇓ Rozwój opieki i edukacji przedszkolnej;
- ⇓ Optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji;
- ⇓ Rozszerzanie oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych;
- ⇓ Unowocześnienie bazy edukacyjnej i poprawa wyposażenia szkół;
- ⇓ Wykorzystanie nauki jako stymulatora rozwoju.

Działania:

- ⇓ Wdrażanie drugiego etapu reformy oświaty w szkolnictwie ponadgimnazjalnym;
- ⇓ Prowadzenie restrukturyzacji szkolnictwa podstawowego i średniego;
- ⇓ Dostosowywanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- ⇓ Organizowanie różnego rodzaju centrów kształcenia, co przyczyni się do podniesienia ogólnego poziomu oświaty i edukacji społeczeństwa;
- ⇓ Wprowadzenie do systemu edukacji podstawowej i średniej elementów promujących programy innowacyjne;
- ⇓ Organizowanie szkoleń dla kadry i pracowników sektora MSP.

Efekty:

- ⇓ Zorganizowanie opieki przedszkolnej, właściwie przygotowanie dzieci do nauczania w szkole podstawowej;
- ⇓ Zwiększenie liczby pracowni przedmiotowych, informatycznych i internetowych, bibliotek, czytelni, sal gimnastycznych i obiektów sportowych;
- ⇓ Umożliwienie wszystkim dzieciom nauki w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych, niezależnie od sytuacji materialnej w rodzinie;
- ⇓ Stymulacja każdego dziecka i rozwój uzdolnień dzieci;
- ⇓ Możliwość poszerzenia i pogłębiania wiedzy oraz doskonalenia umiejętności w wybranej dziedzinie;
- ⇓ Możliwość przekwalifikowania się, zdobycia uprawnień do wykonywania innego zawodu.

9.5.2. Cel operacyjny: Działania na rzecz wspierania inicjatyw w zakresie kultury

Priorytety:

- ⇓ Ochrona istniejących wartości kulturowych różnych grup etnicznych;
- ⇓ Wymiana kulturalna na arenie międzynarodowej jako czynnik integracji europejskiej;
- ⇓ Współorganizowanie szeregu imprez o zasięgu ponadgminnym;
- ⇓ Wspieranie i promowanie środowisk kultury;
- ⇓ Rozwój istniejącej i budowa nowej infrastruktury kulturalnej;
- ⇓ Rozwój czytelnictwa;
- ⇓ Rozwój szkolnictwa artystycznego i edukacji kulturalnej.

Działania:

- ⇓ Organizowanie wystaw prezentujących walory kultur etnicznych;
- ⇓ Propagowanie lokalnego folkloru;
- ⇓ Organizowanie konkursów wiedzy na temat grup etnicznych;
- ⇓ Organizowanie współpracy międzynarodowej w zakresie edukacji i podnoszenia poziomu wiedzy o innych regionach;
- ⇓ Organizowanie lekcji muzealnych;

- ⇓ Organizowanie wycieczek do miejsc związanych z dziedzictwem kulturowym regionu;
- ⇓ Organizowanie przeglądów sztuki regionalnej;
- ⇓ Wspieranie lokalnych stowarzyszeń społeczno-kulturalnych;
- ⇓ Organizowanie w ramach międzynarodowej wymiany warsztatów, plenerów, wymiany zespołów i twórców kultury;
- ⇓ Organizowanie warsztatów, plenerów i konsultacji dla dzieci;
- ⇓ Inicjowanie powstawania amatorskich zespołów artystycznych;
- ⇓ Rozwój i utrzymanie istniejącej bazy kulturalnej oraz organizowanie nowych ośrodków kultury;
- ⇓ Utrzymanie i modernizacja istniejących sieci bibliotek oraz zakładanie ich w nowych w miejscowościach, gdzie istnieje zapotrzebowanie w tym zakresie;
- ⇓ Wdrażanie metod i form edukacji dzieci i młodzieży w zakresie kultury.

Efekty:

- ⇓ Swobodne wyrażanie własnej twórczości;
- ⇓ Przeciwdziałanie rozpadaniu się tradycyjnych więzi społecznych;
- ⇓ Zagwarantowanie pluralizmu w kulturze;
- ⇓ Kształtowanie świadomości poszanowania wszelkich kultur;
- ⇓ Uaktywnienie lokalnej społeczności;
- ⇓ Zwiększenie ilości zwiedzających muzea i okazjonalne wystawy;
- ⇓ Wzajemne poznanie kultury i sztuki innych narodów;
- ⇓ Integracja społeczności gminy;
- ⇓ Kultywowanie i rozwijanie lokalnych wartości kulturowych.

9.5.3. Cel operacyjny: Wypracowanie optymalnego systemu ochrony zdrowia

Priorytety:

- ⇓ Organizacja systemu leczenia szpitalnego i ambulatoryjnego zgodnie z potrzebami i wymaganymi standardami;
- ⇓ Realizacja inwestycji związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną, zgodnie z potrzebami w tym zakresie;
- ⇓ Adaptacja i modernizacja do potrzeb opieki zdrowotnej istniejącej bazy lokalowej.

Działania:

- ⇓ Wdrażanie programu w miarę równomiernego rozmieszczenia jednostek opieki zdrowotnej i poprawienie dostępności do świadczeń zdrowotnych;
- ⇓ Realizacja zadań inwestycyjnych umożliwiających uzyskanie właściwego stanu bazy leczenia, zgodnie z potrzebami zdrowotnymi, wymaganiami sanitarno – epidemiologicznymi, przepisami bhp i przeciwpożarowymi;
- ⇓ Sporządzenie i wdrożenie planu zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej;
- ⇓ Wprowadzenie intensywnej edukacji zdrowotnej;
- ⇓ Wprowadzenie nowych form stacjonarnej opieki zdrowotnej;

↓ Dostosowanie funkcjonowania opieki społecznej do potrzeb gminy.

Efekty:

- ↓ Poprawa dostępności do świadczeń zdrowotnych;
- ↓ Upowszechnienie się przejrzystych zasad korzystania z systemu ochrony zdrowia;
- ↓ Wzrost jakości usług;
- ↓ Wzrost zaufania do służby zdrowia i poczucia bezpieczeństwa wśród pacjentów;
- ↓ Poprawa zdrowia oraz sprawności zawodowej i społecznej u większej liczby osób;
- ↓ Całodobowy dostęp do kompleksowych świadczeń zdrowotnych jak najbliżej miejsca zamieszkania pacjentów;
- ↓ Równy dostęp do świadczeń zdrowotnych;
- ↓ Wczesne wykrywanie zagrożeń i czynników szkodliwych w miejscu pracy;
- ↓ Zmniejszenie kosztów związanych z ochroną zdrowia.

9.5.4. Cel operacyjny: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego

Priorytety:

- ↓ Rozwój kadrowy i techniczny organów bezpieczeństwa publicznego;
- ↓ Rozwój współpracy organów bezpieczeństwa publicznego z samorządem gminnym;
- ↓ Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- ↓ Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

Działania :

- Organizowanie pomocy w celu lepszego wyposażenia organów bezpieczeństwa publicznego w nowoczesne środki techniczne;
- Kreowanie lokalnych działań mających na celu ograniczenie przestępczości;
- Systematyczne poprawianie stanu dróg i ich oznakowania;
- Inicjowanie działań w celu poprawy struktury organizacyjnej służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne;
- Opracowanie programu edukacji dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

9.5.5. Cel operacyjny: Rozwój kultury fizycznej

Priorytety:

- budowa nowych obiektów i modernizacja istniejącej bazy sportowej;
- zorganizowanie, w zależności od potrzeb, placówki specjalistycznej zajmującej się rekreacją i rehabilitacją osób niepełnosprawnych;
- upowszechnienie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia;
- budowa szkolnej bazy sportowej.

Działania:

- Opracowanie programu budowy i modernizacji bazy sportowej i rozwoju kultury fizycznej w gminie:
- wdrażanie programu budowy nowej i modernizacja istniejącej bazy sportowej,
- budowa i zwiększenie dostępności szkolnej bazy sportowej .

Efekty:

- w wyniku rozwoju bazy sportowej nastąpi zwiększenie uczestnictwa społeczeństwa we wszystkich formach sportu i rekreacji,
- podniesienie sprawności fizycznej wśród większej ilości społeczeństwa, w tym osób przyjezdnych,
- dostępność kultury fizycznej dla osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie działalności pozalekcyjnej w szkołach, organizowanej przez kluby sportowe, rady rodziców, rady osiedlowe i inne,
- zwiększenie sportowo - rekreacyjnej działalności wśród lokalnej społeczności.

4. 10. PROGRAMY OPERACYJNE

Założone cele strategiczne zostaną osiągnięte przez realizację następujących podstawowych programów operacyjnych:

1. Aktywizację miejscowego rynku pracy i ograniczenie bezrobocia oraz rozwój przedsiębiorczości;
2. Wielofunkcyjny rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego oraz terenów wiejskich;
3. Rozwój funkcji turystycznej;
4. Rozwój infrastruktury technicznej;
5. Rozwój infrastruktury społecznej.

5.

6. 10.1. PROGRAM 1

AKTYWIZACJA MIEJSCOWEGO RYNKU PRACY I OGRANICZENIE BEZROBOCIA. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

10.1.1. Założenia ogólne

Obszar gminy Ostrowice posiada obecnie typowy charakter wielofunkcyjny. Jednym z głównych problemów takich obszarów jest nadmiar siły roboczej występujący w kilku postaciach:

-) bezrobocia jawnego (głównie w rodzinach nierolniczych i popegeerowskich),
-) bezrobocia ukrytego (głównie w gospodarstwach chłopskich),
-) utrzymywania się struktury rolnictwa wymagającej dużych nakładów pracy.

Aktualne nadwyżki siły roboczej w gminie na obszarach wiejskich stanowią: bezrobocie (w formie jawnej i ukrytej) oraz efekt demograficzny przyrostów ludności w wieku produkcyjnym. Obok „aktualnych” nadwyżek ujawniają się w trakcie procesów restrukturyzacyjnych tzw. „nadwyżki potencjalne”. Szansą dla gminy jest więc aktywizacja nadwyżek szczególnie wiejskiej siły roboczej poprzez uruchomienie przedsięwzięć gospodarczych tworzących nowe miejsca pracy. Wymagają one jednak wsparcia ze strony gminy i regionu.

10.1.2. Zadania

Program winien zmierzać do zaoferowania społeczeństwu gminy w bliskiej przyszłości miejsc pracy dla osób:

- Ⓜ które utraciły pracę w rolnictwie,
- Ⓜ które na stałe muszą odejść z rolnictwa,
- Ⓜ które utraciły pracę w mieście w wyniku powstałego tam bezrobocia.

Do zakładanych działań aktywizujących częściową restrukturyzacją oraz tworzenie nowych miejsc pracy w gminie należą:

a) w zakresie rolnictwa:

- odbudowa i rozwój funkcji rolniczej poprzez restrukturyzację GRSP, poprawę efektywności gospodarowania, tworzenie silnych gospodarstw towarowych,
- rozwój rolniczych działów specjalnych o wysokim zapotrzebowaniu na siłę roboczą, związanych systemem kontraktacji z przemysłem rolno – spożywczym,
- w niektórych indywidualnych gospodarstwach rolnych – wykorzystanie zasobów własnego gospodarstwa na rzecz innych, pozarolniczych form działalności gospodarczej, zwłaszcza w dziedzinie usług rekreacyjnych (agroturystyka),
- rozwój usług rolniczych,

b) w zakresie przemysłu, budownictwa i usług specjalistycznych:

- rozwój istniejącego potencjału przetwórstwa rolno – spożywczego,

- utworzenie nowych miejsc pracy w drobnym przemyśle lekkim (nastawionym głównie na zatrudnienie nadwyżek kobiecej siły roboczej) oraz uruchomienie produkcji materiałów budowlanych,
 - rozwój rzemiosła,
 - rozwój przemysłu drzewnego,
 - utworzenie nowych miejsc pracy w budownictwie i usługach na rzecz gminnego systemu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,
- c) kreowanie miejsc pracy w innych usługach o charakterze specjalistycznym w zakresie:
- obsługi ruchu turystycznego i tras komunikacyjnych,
 - usług o charakterze proekologicznym i rehabilitacyjnym,
 - usług w dziedzinie handlu hurtowego i dystrybucji niektórych artykułów spożywczych,
- d) możliwości wykreowania miejsc pracy w systemie robót publicznych, zwłaszcza w zakresie niektórych elementów infrastruktury technicznej, takich jak:
- rekultywacja terenów zdegradowanych,
 - odbudowa zdegradowanych pod względem technicznym systemów melioracyjnych i budowa nowych,
 - utworzenie małej retencji,
 - budowa i modernizacja niektórych elementów sieci drogowej,
 - budowa oraz rozbudowa rozdzielczej sieci kanalizacji, oczyszczalni ścieków,
 - budowa tras rowerowych,
 - inne drobne prace modernizacyjne,
 - budownictwo gminne.

10.1.3. Realizacja

Algorytm zalecanych działań systemowych programu aktywizacji rynku pracy i wzrostu przedsiębiorczości w gminie przedstawiono niżej. Wobec bardzo szczupłych zasobów pieniężnych miejscowej ludności zakłada się: wykorzystanie kapitału skumulowanego przez działające w gminie podmioty gospodarcze oraz przyływ pozalokalnych, prywatnych środków kapitałowych. Ważne będzie wykorzystanie formalnoprawnych możliwości kredytowania preferencyjnego (preferencyjne linie kredytowe) oraz uruchomienie systemowych ulg finansowych (w tym fiskalnych) z tytułu podejmowania i rozszerzania produkcji materialnej i inicjowania nowych miejsc pracy (wykorzystując także w tym zakresie uprawnienia gminnych władz samorządowych).

Zaleca się także podjęcie następujących działań:

-) **Szkolenia z zakresu drobnej przedsiębiorczości.** Bardzo ważna jest wysoka jakość szkoleń. Ponadto niezwykle istotne jest, by z informacją o organizacji szkoleń dotrzeć do wszystkich mieszkańców gminy. W praktyce jest to realizowane w różny

sposób: poprzez gazetę lokalną, sołtysów, wieszanie ogłoszeń w najbardziej odwiedzanych miejscach, podawaną przez księdza w kościele, wysyłanie informacji pocztą, np. do osób z zarejestrowaną w gminie działalnością gospodarczą. Osoby uczestniczące w szkoleniu powinny ponosić przynajmniej częściowe jego koszty. W dużej części społeczności gminy panuje przekonanie, że coś co jest darowane nie przedstawia wartości. Ponadto osoby kończące szkolenie powinny otrzymać zaświadczenie o uczestnictwie w nim. Niejednokrotnie przedstawiciele banku przy staraniu się o kredyt pytają o uczestnictwo w szkoleniach.

-) **Inicjowanie utworzenia klubu przedsiębiorczości.** Klub ten powinien skupiać zarówno osoby z pewnym doświadczeniem w prowadzeniu firmy, jak i tych, którzy dopiero rozpoczynają działalność gospodarczą. Zasadniczym celem takiego klubu jest integracja lokalnych przedsiębiorców, wymiana informacji i dalsze szkolenie się członków klubu. W praktyce wygląda to tak, że spotkania odbywają się na ogół raz w miesiącu. Na spotkania zapraszany jest specjalista przedstawiający temat zgłoszony wcześniej przez członków klubu, wynikający z aktualnych potrzeb. Często są to przepisy podatkowe, leasing, zasady udzielania kredytów ulegające częstym modyfikacjom. Spotkania ze specjalistami dają również możliwość przedsiębiorcom do konsultacji indywidualnych problemów firmy bez dodatkowych kosztów i straty czasu związanej z wyjazdem do dużego ośrodka miejskiego. Współdziałanie przedsiębiorców w klubie przedsiębiorczości jest również płaszczyzną do tworzenia wśród członków nowych firm o większym potencjale ekonomicznym i większych obrotach finansowych. Wspólne spotkania przedsiębiorców stwarzają okazję do luźnej wymiany informacji, np. w zakresie nieuczciwych kontrahentów, dostępności kredytów w niektórych bankach czy w doświadczeniach w zarządzaniu własną firmą.
-) **Utworzenie w Urzędzie Gminy punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.** Pracownik realizujący to zadanie powinien zostać gruntownie przeszkolony we wszystkich sprawach związanych z przedsiębiorczością. Powinien ponadto posiadać dużą wiedzę o liniach kredytowych, gdyż na ogół tylko takie są przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców w chwili obecnej. Wiąże się z tym znajomość i współpraca z organizacjami pomocowymi, oferującymi takie kredyty, jak również oferującymi pomoc w zakresie doradztwa specjalistycznego dla małych firm. Pracownik ten powinien posiadać również umiejętność wstępnej weryfikacji pomysłu w odniesieniu do osób rozpoczynających działalność. Chodzi tu głównie o wykonanie, wspólnie ze zgłaszającymi, projektu i uproszczonego biznesplanu, celem wychwycenia słabych stron w realizacji pomysłu lub częściowej jego modyfikacji.
-) **Utworzenie funduszu gwarancyjnego na rozwój drobnej przedsiębiorczości.** Problem gwarancji kredytowych jest obecnie poważnym utrudnieniem w uzyskaniu kredytów. Banki często nie chcą przyjmować zabezpieczenia w innej formie jak poręczenie innego banku lub poręczenie gminy. Samorząd znając w dużym stopniu mieszkańców gminy, zmniejsza w pewnym stopniu ryzyko niespłacenia kredytu, udzielając gwarancji osobom najbardziej wiarygodnym i sprawdzonym w samodzielnym działaniu, szczególnie gdy planowana działalność oparta jest na pozyskaniu surowca do produkcji na terenie gminy, np. przetwórstwo rolno – spożywcze, przetwórstwo mięsne i zbożowe. W wielu miejscach na terenie kraju funkcjonują linie kredytów preferencyjnych dla bezrobotnych. Dają one maszyny lub

urządzenia pod kątem stworzenia dodatkowego miejsca pracy. Poręczenie Urzędu Gminy jest również bardzo korzystne dla kredytobiorcy, o ile jest on osobą wiarygodną i posiada sensowny pomysł.

-) **Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości.** Interesującym, ale rzadko jeszcze spotykanym sposobem pomocy startującym dopiero przedsiębiorcom wiejskim jest utworzenie w gminie inkubatora przedsiębiorczości. Na terenie gminy znajdują się budynki nie wykorzystywane i trudno znaleźć na nie nabywcę. O ile jest możliwość przejęcia ich przez gminę, mogą być wtedy przeznaczone do utworzenia w nich inkubatora. Konieczne bywa często ich adaptowanie pod kątem produkcji i obsługi technicznej dla przyszłych firm tam zlokalizowanych. Generalnym założeniem inkubatora jest stworzenie warunków dla powstania i rozwoju małego przedsiębiorstwa, aż do momentu uzyskania przez nie samodzielności i wejścia w fazę rozwoju.

Elementami, które stanowią pomocowy charakter inkubatora są:

- | preferencyjne formy dzierżawy obiektów na działalność gospodarczą,
- | dostęp do urządzeń poligraficznych i telekomunikacyjnych,
- | korzystanie z funduszu gwarancyjnego gminy w przypadku starania się o kredyt,
- | bezpłatne lub po cenach preferencyjnych konsultacje ekonomiczne, finansowo – księgowo, prawne oraz techniczne,
- | punkt informacyjny dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Firmy umiejscowione w inkubatorze czują się bezpiecznie w pierwszym, na ogół najtrudniejszym, okresie działania, ponoszą mniejsze koszty funkcjonowania, w szybszym tempie powiększają doświadczenie, szybciej wchodzą w sieć dystrybucji i przepływu informacji.

Warunkiem dobrego funkcjonowania inkubatora są:

- selekcja osób nie sprawdzających się w inkubatorze,
- częste szkolenia uczestników inkubatora,
- właściwy i elastyczny system finansowy dla inkubatora,
- kształtowanie właściwych stosunków pomiędzy firmami współpracującymi,
- stałe pogłębianie wiedzy przez osobę kierującą inkubatorem,
- promocja najlepszych firm.

Pracownik zatrudniony w Punkcie Informacyjnym powinien zostać gruntownie przeszkolony we wszystkich sprawach związanych z przedsiębiorczością. Winien ponadto posiadać dużą wiedzę o liniach kredytowych, gdyż na ogół tylko one są przedmiotem zainteresowania przedsiębiorców w chwili obecnej. Wiąże się z tym znajomość i współpraca z organizacjami pomocowymi, oferującymi takie kredyty, jak również z oferującymi pomoc w zakresie doradztwa specjalistycznego dla małych firm. Powinien on również posiadać umiejętność wstępnej weryfikacji pomysłu w odniesieniu do osób rozpoczynających działalność. Chodzi tu głównie o wykonanie, wspólnie ze zgłaszającymi projekt, uproszczonego biznesplanu celem wychwycenia słabych stron w realizacji pomysłu lub częściowej jego modyfikacji. Punkt Informacyjny może zostać

utworzony przed powołaniem Inkubatora Przedsiębiorczości jako komórka działająca przy Urzędzie Gminy.

-) **Nawiązywanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie praktyk zagranicznych dla lokalnych przedsiębiorców.** W tym zakresie nie ma zbyt wiele możliwości, głównie z powodu wysokich na ogół kosztów przejazdu, pobytu w krajach wysoko rozwiniętych. Wyjazdy takie dają spojrzenie od strony praktycznej na to, co czyta się w prasie i ogląda w telewizji, stąd są one korzystne zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla osób zajmujących się rozwojem przedsiębiorczości w gminie.
-) **Podejmowanie współpracy ze Starostwem Powiatowym oraz szkołami średnimi w zakresie dostosowania programów nauczania do obecnych warunków gospodarczych.** Program w szkołach ponadgimnazjalnych nie jest dostosowany do obecnych realiów naszej gospodarki. Efektem tego jest brak przygotowania młodzieży kończącej szkoły i powracającej na wieś do prowadzenia działalności gospodarczej. W efekcie powiększa ona najczęściej szeregi bezrobotnych. Rezultatem współpracy z Urzędem Gminy może być wprowadzenie do programów nauczania takich przedmiotów, jak: rachunkowość handlowa, ekonomika i organizacja pracy, elementy prawa, komputer w firmie, reklama, marketing, technika biurowa, korespondencja handlowa oraz etyka i kultura zawodowa oraz tworzenie postaw prorynkowych i prozawodowych.
-) **Organizowanie nowych miejsc pracy w ramach form subsydiowanych.**
-) **Utworzenie i kontynuowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Drawsku Pomorskim programów** celem zwiększenia mobilności zatrudnieniowej typu:
 - **„Lider wiejski”**
Celem programu winna być aktywizacja zawodowa na obszarach wiejskich poprzez:
 -) zwiększenie skuteczności i efektywności przeciwdziałania bezrobociu na terenach objętych bezrobociem strukturalnym,
 -) kształtowanie pozytywnych postaw wśród mieszkańców wsi,
 -) zaktywizowanie i wyzwolenie motywacji do działań prozatrudnieniowych,
 -) tworzenie warunków polepszenia sytuacji bytowej rodzin zamieszkujących miejscowości popegeerowskie,
 -) inicjowanie, programowanie i wspieranie inicjatyw lokalnych dążących do poprawy warunków wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży.

Kandydaci na lidera etatowego dobrze znają sytuację środowiska wiejskiego, problemy mieszkańców, posiadają nieformalny autorytet, umiejętność nawiązywania kontaktów.

- **„Przedsiębiorstwo”**

Przeznaczony dla bezrobotnych starających się o pożyczkę z PUP w Drawsku Pomorskim. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw to mniejsze bezrobocie. Wspieranie tych przedsiębiorstw jest ekonomicznie bardziej skuteczne, a społecznie

bardziej korzystne niż socjalne finansowanie bezrobocia, czyli głównie wypłacanie zasiłków bezrobotnym. Taki kierunek działań jest słuszny z uwagi na istotną rolę małych i średnich przedsiębiorstw w stymulowaniu rozwoju ekonomicznego i w generowaniu nowych miejsc pracy. Program przeznaczony jest dla osób bezrobotnych, które złożyły wnioski o pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Realizatorami mogą być: PUP w Drawsku Pomorskim, Samorząd Lokalny.

7. 10.2. PROGRAM 2

ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZETWÓRSTWA ROLNO – SPOŻYWCZEGO ORAZ TERENÓW WIEJSKICH

10.2.1. Założenia ogólne

Cel operacyjny związany z rozwojem branży rolniczej:

Dostosowanie rolnictwa i jego otoczenia do wymogów gospodarki rynkowej i członkostwa z Unią Europejską

Cele szczegółowe:

⇓ obniżenie kosztów produkcji

- \ zmniejszenie zatrudnienia rolniczego,
- \ wykorzystanie rolniczych środków produkcji do działalności pozarolniczej,
- \ poprawa struktury agrarnej.

⇓ dostosowanie struktury produkcji do potrzeb rynku

- \ wzrost jakości produktów rolniczych,
- \ usprawnienie obrotu artykułami rolnymi,
- \ uniezależnienie się od dotychczasowych form pośrednictwa,
- \ zwiększenie skali jednorodnej produkcji.

⇓ rozwój przetwórstwa miejscowych surowców rolnych

- \ uruchomienie przetwórstwa owoców, warzyw, ryb
- \ przechowalnictwo
- \ chłodnie

Działania – projekty przedsięwzięć, umożliwiające realizację założonych celów

- \ organizacja kompleksowego systemu informacji dla rolników,
- \ cykl szkoleń dla producentów rolnych,
- \ tworzenie branżowych grup producentów rolnych,
- \ tworzenie specjalistycznych, wysokotowarowych gospodarstw modelowych,
- \ kontraktowa integracja pionowa,

-) wspólny system promocji i marketingu,
-) rozwój dodatkowych źródeł dochodu (np. agroturystyka, mała gastronomia, usługi socjalne i cateringowe),
-) gospodarstwa produkujące metodami ekologicznymi.

Funkcja rolnicza będzie nadal jedną z podstawowych funkcji w rozwoju gospodarczym gminy. Zakłada się konieczność jej odbudowy i wzmocnienia ekonomiczno – organizacyjnego. Proces, rozłożony w czasie, będzie uzależniony jednak od ogólnej polityki rolnej oraz poziomu rozwoju gospodarczego kraju. Ważnymi czynnikami stymulującymi program mogą być także: integracja z Unią Europejską, dalsze przekształcenia strukturalne oraz prywatyzacja otoczenia rolnictwa. W perspektywie najbliższych lat przewiduje się wsparcie procesu modernizacji gospodarstw rolnych, marketingu i przetwórstwa rolno – spożywczego oraz podnoszenie ich jakości. Zmierza się do tego, by rolnik produkował lepiej, ale niekoniecznie więcej. Wsparcie może dotyczyć:

-) inwestycji w gospodarstwach rolnych (modernizacji budynków, parku maszynowego oraz poprawy jakości produkcji),
-) przetwórstwa i marketingu produktów rolno – spożywczych. Służyć to ma wzmocnieniu pozycji konkurencyjnej gospodarstw rolnych oraz uzyskaniu wyższych dochodów (dotyczy to gospodarstw rozwojowych),
-) przechodzenia na wcześniejsze emerytury rolników oraz zagospodarowanie się młodych rolników, tworzenie nowoczesnych konkurencyjnych gospodarstw rolnych,
-) tworzenia grup producenckich i poprawy organizacji rynku rolnego,
-) rozwoju innych funkcji, istotnych w rozwoju terenów wiejskich, np. agroturystyki.

10.2.2. Zadania

W oparciu o przewidywane w perspektywie członkostwo w Unii Europejskiej i zmiany w polityce rolnej w Polsce, zakłada się w gminie realizację następujących zadań:

- Ⓜ poprawę struktury władania i używania gruntów oraz tworzenie efektywnej struktury agrarnej, tworzenie gospodarstw modelowych,
- Ⓜ przekazanie części gruntów gospodarstw AWRSP (dzierżawy) do dalszego wykorzystania na cele rolnicze na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych lub wyłączenie ich na cele nierolnicze: pod zalesienia, urządzenia rekreacyjne, infrastrukturę techniczną, socjalną i mieszkaniową oraz na rzecz innych pozarolniczych działów i gałęzi gospodarczych,
- Ⓜ zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo,
- Ⓜ przeznaczenie części zasobów trwałych - budynków i budowli nieprzydatnych dla rolnictwa na cele nierolnicze (drobna wytwórczość, usługi, rzemiosło oraz inna pozarolnicza działalność),
- Ⓜ intensyfikację rolnictwa, zwłaszcza niektórych działów i gałęzi produkcji o wysokiej chłonności czynnika pracy żywej (tzw. działy specjalne) oraz osiągnięcie wysokiego poziomu produkcji rolnej, związanej z systemem kontraktacji i przemysłem rolno – spożywczym, przy wzroście konkurencyjności kosztów wytwarzania,

- Ⓡ pozytywną selekcję indywidualnych gospodarstw rolnych, tj. wspieranie gospodarstw rodzinnych zapewniających dochody na poziomie parytetowym i gospodarstw drobnych wykorzystujących alternatywne źródła dochodów,
- Ⓡ w indywidualnych gospodarstwach rolnych o odpowiednich uwarunkowaniach organizacyjnych – wykorzystanie ich zasobów na rzecz innych, pozarolniczych kierunków działalności gospodarczej, szczególnie w dziedzinach usług rekreacyjnych (agroturystyka), czy tzw. usług i produkcji nakładczej,
- Ⓡ w zakresie kierunków produkcji rolnej – preferowanie systemu polowego z kierunkiem zbożowym oraz chowem trzody chlewnej i chowem bydła mlecznego z uzupełniającym kierunkiem uprawy rzepaku,
- Ⓡ kreowanie warunków i podstaw organizacyjno – finansowych na rzecz integracji sfery produkcji rolnej ze sferą przetwórstwa rolnego oraz z dziedziną obrotu artykułami rolnymi, zwłaszcza z organizacjami skupu, przechowalnictwa, rynkami hurtowymi (również z giełdami rolno – towarowymi),
- Ⓡ inicjowanie, tworzenie grup producentów (marketingowych) rolnych, spółdzielni,
- Ⓡ utworzenie nowych jednostek usługowo – rolniczych lub przetwórczych w oparciu o istniejące obiekty i instytucje,
- Ⓡ poprawę wiedzy fachowej rolników i ich rodzin.

10.2.3. Realizacja

Strategia restrukturyzacji rolnictwa w gminie może przebiegać w dwóch etapach:

TM **strategia przetrwania (działań bieżących),**

TM **strategia długofalowych przemian.**

Strategia przetrwania (okres 4-5 lat) oznacza podjęcie działań w celu najlepszego wykorzystania użytków rolnych i obiektów (w odpowiednim stanie technicznym), sprzedaż lub zakup gruntów rolnych i obiektów przez poszczególnych rolników. W sytuacji braku kapitału wykorzystane będą różne możliwości jego pozyskiwania, tj. przekazywanie gruntów w dzierżawę, użyczenie, pozyskiwanie współników oraz poszukiwanie dodatkowych dochodów poza rolnictwem. Nastąpi dalsza koncentracja ziemi i upadek wielu gospodarstw. Powstanie szansa na zmianę zawodu i możliwości zatrudnienia w innych niż rolnictwo zajęciach, np. w usługach, turystyce, przetwórstwie rolno – spożywczym.

W strategii długofalowej restrukturyzacji rolnictwa w skali powiatu drawskiego należy brać pod uwagę następujące działania:

-) prawidłowe kształtowanie przestrzennej organizacji produkcji rolniczej, rozmieszczenie przetwórstwa rolno – spożywczego i rynków zbytu,
-) tworzenie w okresie docelowym optymalnych – modelowych gospodarstw, które będą konkurencyjne dla gospodarstw UE,
-) dopasowanie organizacji obsługi w pełnym zakresie do: form, kierunków i skali produkcji oraz przestrzennego rozmieszczenia ośrodków produkcyjnych,
-) przemiany w strukturze obszarowej gospodarstw i firm, które muszą uwzględniać problemy społeczno – demograficzne oraz wpływ zmian w technologii i organizacji produkcji rolniczej i jej przetwarzania na kolejnych etapach dochodzenia do

założonego modelu organizacyjnego, czyli określenie optymalnego obszaru – skali produkcji – uwzględniając optimum technologiczne i ekonomiczne gospodarstwa,

-) przyjęcie optymalnego kierunku produkcji oraz poziomu intensywności i produktywności w zależności od warunków przyrodniczych i zasobów produkcyjnych oraz typów gospodarstw, a także przewidywanych zmian w technologii produkcji (uwzględnienie postępu biologicznego, technicznego i organizacyjnego w produkcji i przetwórstwie),
-) optymalne lokalizowanie i przyjmowanie odpowiedniej skali bazy przetwórczej, sieci magazynowo – składowej, dostosowanych do konkretnych warunków produkcyjnych,
-) wytwarzanie oczekiwanych przez konsumentów produktów żywnościowych.

Wiele wyżej opisanych elementów restrukturyzacji regulowanych będzie przez politykę regionalną i interwencjonizm państwowy (głównie system preferowanego wspierania finansowego oraz wsparcia w ramach funduszy przedakcesyjnych). Mając na uwadze powyższe, można przyjąć, że w gminie Ostrowice i powiecie drawskim w ciągu najbliższych 15 lat wystąpią następujące zjawiska strukturalne, tj.:

- w strukturze gospodarstw rolnych funkcjonować będą zarówno gospodarstwa rodzinne, jak również gospodarstwa rolne typu wielkoobszarowego, kierowane przez indywidualnego właściciela, dzierżawcę lub spółki prawa handlowego. Gospodarstwa takie, z uwagi na dużą ilość jednorodnej produkcji i niskie koszty wytwarzania, będą konkurencyjne na rynku krajowym i zagranicznym. Gospodarstwa drobne, zabezpieczające dotychczas potrzeby konsumpcyjne rodziny, będą nadal funkcjonować, pod warunkiem zmiany profilu produkcji – z ogólnej na specjalistyczną. Niewskazane jest ograniczenie powierzchni gospodarstw. Jedynym kryterium pomocy winno być: poziom efektywności i ich konkurencyjność na rynku. O rodzinnym charakterze gospodarstwa decydować będzie struktura zatrudnienia (w której przeważać powinno zaangażowanie właścicieli),
- powstanie grupa gospodarstw indywidualnych o powiększonym obszarze w oparciu o wydzielony areal gospodarstw Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Będą to gospodarstwa efektywne i dobrze wyposażone w środki produkcji.

W wyniku działań restrukturyzacyjnych (w okresie 15 lat) nastąpi w gminie:

- zmniejszenie liczby gospodarstw indywidualnych (towarowych),
- wzrośnie przeciętna wielkość gospodarstw,
- nieznaczne obniżenie ilości małych gospodarstw, które będą traktowane raczej jako działki przydomowe,
- nastąpi polaryzacja w kierunku tworzenia i funkcjonowania czterech typowych modeli produkcyjnych gospodarstw.

10.2.4. Modele gospodarstw

Opcje obszarowe gospodarstw modelowych

W obszarze gminy Ostrowice preferowane winny być cztery modele ekonomiczne gospodarstw rolnych. Ze względu na to, że w perspektywie przyszłych lat gospodarstwa do 30 ha użytków rolnych nie będą odgrywać znaczącej roli w produkcji rolnej na rynek, przygotowano, po wielu analizach i symulacjach ekonomiczno – organizacyjnych, cztery typy obszarowe gospodarstw. Gospodarstwa o powierzchni

powyżej 500 ha użytków rolnych uznano również jako nietypowe, w których przemiany strukturalne odbywać się będą w inny sposób. Do określenia obszaru i struktury użytków gospodarstw modelowych wykorzystano dane statystyczne dwóch zasadniczych warunków gospodarstw modelowych, tj. poziomu dochodowości oraz poziomu zatrudnienia.

Przesłanki organizacyjno – produkcyjne:

-) podstawą kształtowania modeli był obszar i struktura użytków rolnych,
-) gospodarstwa posiadają zbliżoną jakość gleb,
-) gospodarstwa bezinwentarzowe wykorzystują użytki zielone do towarowej produkcji siana,
-) kierunki produkcji zwierzęcej narzuca struktura użytków rolnych,
-) dla wszystkich gospodarstw przyjęto określone wyposażenie techniczne,
-) dla wszystkich modeli przyjęto uproszczony schemat organizacji produkcji.

Modele i warianty gospodarstw

Tabela 7. Obszar i struktura użytków

Model	Powierzchnia UR-ha	Udział uż. ziel. %	Przewidywane kierunki produkcji
M-I	37,3	18,8	prod. towarowa zbóż, rzepaku, okopowe, chów bydła i trzody
M-II	67,5	13,8	prod. towarowa zbóż, rzepaku, okopowe, chów bydła i trzody
M-III	139,8	12,5	prod. towarowa zbóż, rzepaku, okopowe, chów trzody
M-IV	334,2	22,2	prod. towarowa zbóż, rzepaku, okopowe, chów bydła mlecznego

Warianty organizacyjno - produkcyjne

Warunki produkcyjne i obszarowe, udział użytków zielonych, zasoby budynkowe oraz predyspozycje rolnika narzucają przyjęcie następujących założeń wariantowych:

- * Wariant 1 Gospodarstwa bezinwentarzowe, ukierunkowane na produkcję towarową zbóż, rzepaku, okopowych i siana,
- * Wariant 2 Gospodarstwa prowadzące produkcję roślinną z uwzględnieniem potrzeb paszowych oraz produkcję towarową roślinną, jak w wariantcie 1, przy czym:

- gospodarstwa modeli M-I i M-II ze względu na mały obszar ogólny i użytków zielonych prowadzą produkcję zwierzęcą mieszaną- chów bydła i trzody,
- gospodarstwa modelu M-III ze względu na niewielki udział użytków zielonych prowadzą wyłącznie chów trzody chlewnej w cyklu zamkniętym,

-gospodarstwa modelu M - IV przy zwiększonym udziale użytków zielonych prowadzą chów bydła mlecznego.

Uwaga: Przy projektowaniu skali i struktury produkcji przyjęto:

- proporcjonalny do jakości gruntów udział upraw intensywnych, które w praktyce mogą się nieznacznie zmieniać, co nie będzie miało istotnego wpływu na wyniki,
- tradycyjną strukturę produkcji zwierzęcej w gospodarstwach mniejszych, z nieznaczną zmianą struktury zasiewów ze względu na potrzeby paszowe,
- najbardziej racjonalne wobec struktury użytków kierunku produkcji zwierzęcej w gospodarstwach większych.

Wielkość produkcji potencjalnie towarowej w jednostkach zbożowych

Tabela 8. Gospodarstwa bezinwentarzowe

Rodzaj Produkcji	Model I Wariant 1		Model II Wariant 1		Model III Wariant 1		Model IV Wariant 1	
	Ilość jedn.		Ilość jedn.		Ilość edn.		Ilość]	edn.
	fiz.	zbóż.	fiz.	zbóż.	fiz.	zbóż.	fiz.	zbóż.
Zboża q	750	750	1 454	1 454	3 165	3 165	6 837	6 837
Rzepak q	150	300	300	600	500	1 000	1 250	2 500
Ziemniaki, buraki cukr. q	1 160	290	1 880	470	5400	1 350	9 000	2 250
Siano łąkowe q	280	112	372	149	700	280	3 710	1484
Mleko l								
Żywiec wołowy kg								
Żywiec wieprzowy kg								
Razem	2 340	~1 452	4006	2673	9765	5795	20797	13071
Ilość jedn.zbóż./1 ha UR	x	39	x	40	x	41	x	3Q

Tabela 9. Gospodarstwa z inwentarzem

Rodzaj Produkcji	Model I Wariant 2		Model II Wariant 2		Model III Wariant 2		Model IV Wariant 2	
	Ilość jedn.		Ilość jedn.		Ilość jedn.		Ilość	edn.
	fiz.	zbóż.	fiz.	zbóż.	fiz.	Zbóż.	fiz.	zbóż.
Zboża q	758	758	1 476	1 476	3207	3207	6841	6841
Rzepak q	150	300	300	600	500	1000	1250	2500
Ziemniaki, buraki cukr. q	1 160	290	1 880	470	5400	1350	9000	2 250
Siano łąkowe q	280	112	372	149	700	280	3710	1 484
Mleko l	8 000	72	12 000	108	-	-	240	2 160
Żywiec wołowy kg	900	54	1 350	8'1	-	-	26900	1614
Żywiec wieprzowy kg	9450	520	15960	878	41730	2 295	-	-
Razem	20 698	2 106	33338	3762	51 537	8 132	287	106 849
Ilość jedn.zbóż./1 ha UR	x	56	x	56	x	58	x	50

Analizę przeprowadzono w oparciu o ukształtowane modele i warianty organizacyjno – produkcyjne w określonych grupach obszarowych. Przedstawione założenia, przebieg oraz wyniki analizy odnoszą się do standardowych warunków organizacyjno – produkcyjnych i aktualnych realiów cenowo – rynkowych (rok 2001). Analizę uzupełniono przeliczeniem produkcji na jednostki zbożowe oraz podstawowymi wskaźnikami produkcyjno – ekonomicznymi.

Konkluzją analizy i oceny wyników jest wskazanie optymalnego modelu gospodarstwa do upowszechniania w gminie Ostrowice.

Model I i model II gospodarstw w obydwu wariantach nie zapewnia przewidywanego parytetu dochodowego w obecnych warunkach ekonomicznych. Jednakże efektywność tych gospodarstw jest dostatecznie wysoka, by przy bardziej korzystnych relacjach cenowo – rynkowych bądź przy wprowadzeniu dodatkowych kierunków działalności (np. uprawa warzyw, owoców jagodowych, agroturystyka), mogły osiągnąć zadowalający poziom dochodów na osobę.

Model III wykazuje najwyższą efektywność w obydwu wariantach, przy ok. 4% zatrudnieniu. Jego efektywność może także wzrosnąć przy pozytywnej zmianie warunków ekonomiczno – organizacyjnych.

Model IV przynosi największy poziom dochodu, w tym najkorzystniejsze perspektywy rozwojowe, jednak wyniki jednostkowe oraz wskaźniki uzyskuje najniższe. Efektywność tego typu gospodarstw może wzrosnąć w wyniku modernizacji i reorganizacji.

Ostatecznie można sformułować następujące wnioski z optymalizacji gospodarstw:

Model III – gospodarstwo o pow. ok. 140 ha w wariantach bezinwentarzowym i prowadzącym chów zwierząt spełnia wszystkie wymagane warunki, czyli może stanowić wzorzec optymalnego gospodarowania rolnego do upowszechnienia w gminie.

Model I, do którego najbardziej zbliżona jest przeciętna wielkość gospodarstw, może efektywnie funkcjonować po wprowadzeniu dodatkowych kierunków działalności. Gospodarstwa tego modelu winny natomiast zreorganizować produkcję lub dążyć do modelu optymalnego.

Model II gospodarstw należy traktować jako krótkotrwałą formę przejściową.

Model IV gospodarstw po stosownej reorganizacji produkcji i poziomem zatrudnienia należy postrzegać jako gospodarstwa o możliwie największej dynamice rozwoju i postępu ze względu na akumulację nadwyżek finansowych.

10.2.5. PRODUKCJA ROLNICZA – POPRAWA EFEKTYWNOŚCI I JAKOŚCI

Spodziewane efekty

-) wzrost zatrudnienia,
-) uzyskanie produkcji wysokiej jakości warzyw i owoców miękkich,

-) w II-gim etapie uruchomienie, w oparciu o istniejące zasoby trwałe, lokalnej przechowalni i bazy konfekcjonowania surowca.

Kierunki rozwoju produkcji roślinnej

Zboża

-) utrzymanie powierzchni upraw zbóż na dotychczasowym poziomie lub ograniczenie o około 10% w strukturze zasiewów przy wykorzystaniu nowych, wydajnych i dobrych odmian,
-) preferowanie upraw pszenic wysokojakościowych pod potrzeby przemysłu piekarniczego,
-) produkcja żyta na potrzeby produkcji spirytusu odwodnionego,
-) wykorzystanie w dużych gospodarstwach nowych technologii uprawy.

Rzepak

-) wzrost powierzchni uprawy, zwłaszcza w gospodarstwach większych obszarowo, położonych w rejonach dotychczasowej jego produkcji, w ramach kontraktów z przemysłem olejarskim,
-) nowe technologie i środki ochrony.

Ziemniaki

-) wzrost produkcji, ale w oparciu o umowy kontraktacyjne i handlowe,
-) uporządkowanie odmianowe (ilościowe i jakościowe) prowadzące do wzrostu wydajności i jakości,
-) konfekcjonowanie ziemniaków jadalnych.

Uprawy specjalne

-) uprawa traw nasiennych i roślin motylkowych,
-) intensyfikacja rolnictwa w kierunku wykorzystania istniejących warunków agroprzyrodniczych,
-) wykorzystanie lokalnych możliwości zaopatrzenia upraw specjalnych w wodę,
-) wykorzystanie miejscowych warunków i możliwości utworzenia zintegrowanej z przetwórstwem rolno – spożywczym i chłodnictwem bazy surowcowej, (owoce jagodowe, warzywnictwo itp.),
-) uprawy tzw. roślin energetycznych (wierzba, malwa, róża i inne),
-) utworzenie nowych miejsc pracy poprzez wprowadzenie upraw pracochłonnych.

10.2.6. Kierunki rozwoju produkcji zwierzęcej

Trzoda chlewna

Główny kierunek to poprawa efektywności chowu poprzez:

-) powiązania kontraktacyjne z zakładami przetwórstwa i utworzenie grupy producentów,
-) wprowadzenie klasyfikacji poubojowej zgodnie z systemem EUROP,
-) poprawę mięsności (racjonalny tucz).

Bydło

Główny kierunek to zwiększenie koncentracji i specjalizacji w chowie bydła oraz produkcji mleka i wołowiny poprzez:

-) zdecydowane odchodzenie od kierunku użytkowania mleczno – mięsnego,
-) dążenie do uzyskania wysokiej jakości wołowiny poprzez chów czystych ras mięsnych,
-) koncentrację produkcji mleka, zwiększenie wydajności jednostkowej oraz poprawę jego jakości,
-) utworzenie większych stad (od 20 szt.) i wyposażenie obór w aparaturę do chłodzenia mleka,
-) rozwój spółdzielczości mleczarskiej.

Chów i hodowla alternatywna

Zwierzęta zaliczane do tzw. hodowli alternatywnej, to m.in. strusie, daniela, konie, przepiórki, pszczoły. Rozwój rolnictwa w warunkach przyrodniczych gminy Ostrowice może być wsparty hodowlą alternatywną. Rozwój tej hodowli może wpłynąć na zdecydowanie na poprawę efektywności ekonomicznej gospodarstw produkcyjnych, a także na atrakcyjność gospodarstw nastawionych na agroturystykę.

W związku z nowelizacją ustawy o zwierzętach łownych, w której do zwierząt gospodarskich zaliczono daniela, można wykorzystać popegeerowskie nieużytki rolne do ich chowu na mięso i skóry. Do chowu tych zwierząt nie potrzeba budynków gospodarczych, a ich hodowla jest nieskomplikowana i opłacalna.

Upowszechnienie alternatywnej hodowli w gminie Ostrowice może stać się dodatkowym i znaczącym źródłem dochodu zarówno dla gospodarstw towarowych, jak i agroturystycznych.

10.2.7. Rozwój rolnictwa ekologicznego – rolnictwo zintegrowane

Szansą dla rozwoju rolnictwa na obszarach przyrodniczo chronionych może być produkcja metodami ekologicznymi, rozwijanie ekologizacji rolnictwa służącej przede wszystkim ochronie środowiska naturalnego, a w dalszej kolejności produkcji zdrowej żywności. Ekologizacja może być też szansą na częściowe rozwiązanie problemu bezrobocia i depopulacji, z racji rozwoju w jej ramach pracochłonnych kierunków produkcji. Produkcja zdrowej żywności nabierać będzie coraz większego znaczenia z racji spodziewanego w najbliższych latach wzrostu popytu na usługi turystyczne, w tym ekoturystyczne i agroturystyczne.

Przewiduje się powstanie 4-5 gospodarstw ekologicznych, które mogą zrzesać się w Ekolandzie i sprzedawać swoje produkty w Szczecinie i Koszalinie.

W gminie zaleca się wdrożenie tzw. systemu rolnictwa zintegrowanego obejmującego zarówno gospodarstwa indywidualne, jak i dzierżawców. Stworzy to podstawy do ekologizacji całej gminy.

Rolnictwo zintegrowane jest to system produkcji wykorzystujący w harmonijny sposób postęp techniczny i biologiczny w uprawie, nawożeniu i ochronie roślin. W rolnictwie zintegrowanym przemysłowe środki produkcji (nawozy mineralne i pestycydy) są stosowane w umiarkowanych ilościach, wspomagają one całokształt poczynań agrotechnicznych rolnika i są efektywnie wykorzystywane. Celem gospodarowania jest uzyskanie stabilnej wydajności i odpowiedniego dochodu rolniczego doraźnie, jak również w długim okresie, w sposób nie zagrażający środowisku przyrodniczemu.

Można w uproszczeniu stwierdzić, że jest to system łączący w sobie najlepsze elementy rolnictwa ekologicznego (płodozmian, nawożenie organiczne, uprawa międzyplonów, mechaniczna pielęgnacja, dbałość o żywność i biologiczną aktywność gleby) i konwencjonalnego (nawozy mineralne stosowane w umiarkowanych dawkach oraz interwencyjnie aplikowane pestycydy).

Można w zdecydowany sposób nawet o 30-50% ograniczyć zużycie pestycydów i nawozów mineralnych i nie spowoduje to większego spadku produkcji niż o 3-5%. Koncepcja ta zakłada, że część nakładów ponoszonych na te środki produkcji może być skompensowana zabiegami agrotechnicznymi i biologicznymi, zastosowanymi zgodnie z wiedzą rolniczą i ekologiczną. Ten system produkcji powinien zapewnić:

-) uzyskanie produkcji na odpowiednio wysokim poziomie, ale nie maksymalnym, dzięki wykorzystaniu naturalnych zasobów siedliska i umiejętnym wspomaganie ich środkami przemysłowymi,
-) dobrą jakość produktów rolniczych,
-) ekonomiczną stabilność gospodarstw, określaną doraźnie, jak również w długiej perspektywie czasowej,
-) eliminację lub wyraźne ograniczenie skażeń obszarowych środowiska przyrodniczego powodowanych przez rolnictwo,
-) mniejsze zużycie energii.

System zintegrowanej produkcji rolnej może być wdrażany tylko całościowo, traktując gospodarstwo o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej jako organiczną całość.

10.2.8. Przemysł rolno – spożywczy

Na terenie gminy występują korzystne warunki do rozwoju przemysłu rolno – spożywczego i przechowalnictwa. Rozwój przemysłu rolno – spożywczego w gminie jest podstawowym warunkiem rozwoju funkcji rolniczej i wzrostu dochodu producentów.

Kierunki rozwoju:

-) przechowalnictwo zbóż na bazie obiektów własnych dużych gospodarstw,

-) drobne przetwórstwo mięsne, piekarnictwo itp. (przetwórnictwo na potrzeby zaopatrzenia pobliskich miast i gminy – w zależności od inicjatywy mieszkańców),
-) przetwórstwo mleka,
-) przetwórstwo rzepaku, np. na biopaliwa.

Leśnictwo

Celem nadrzędnym jest przeznaczenie na cele leśne gruntów użytkowanych rolniczo oraz powiększenie powierzchni lasów w gminie. Do tego celu przeznaczyć należy grunty najslabsze kl. VI i VI z, występujące w pobliżu kompleksów leśnych, w zagłębieniach terenu itp.

Podstawowymi celami, jakie zamierza się osiągnąć przy realizacji programu zalesień, są:

-) możliwość uzyskania przez ludność wiejską źródeł dochodu,
- poprzez zatrudnienie przy zalesianiu gruntów i pielęgnacji upraw,
- przy pielęgnacji drzewostanów,
- w turystyce poprzez zwiększenie ruchu turystycznego w wyniku podniesienia atrakcyjności regionu,
- poprzez zwiększone możliwości pozyskiwania runa leśnego i łowiectwa,
-) wykorzystanie gruntów rolnych nieprzydatnych w produkcji rolniczej,
-) racjonalizacja struktury użytkowania ziemi,
-) poprawa walorów przyrodniczych i krajobrazowych regionu,
-) poprawa ładu w gospodarce przestrzennej.

Działania

-) weryfikacja gruntów rolnych pod względem przydatności do zalesień,
-) uzgodnienia z Lasami Państwowymi i ZAWRSP oraz indywidualnymi właścicielami gruntów co do perspektywicznej koncepcji zalesień,
-) opracowanie koncepcji realizacji programu z możliwością pozyskania w perspektywie subwencji na zalesianie.

10.2.9. Odnowa wsi

Zauważalna od wielu lat degradacja obszarów wiejskich, głównie w wyniku kryzysu, jaki przeżywa rolnictwo będące tradycyjną i dominującą gałęzią gospodarki na terenach wiejskich, spowodowała wyraźny spadek dochodów gospodarstw rolnych. Zmniejszyła się możliwość zarobkowania i zahamowany został proces inwestowania na terenach wiejskich. Wszystko to spowodowało, iż wieś, w szczególności popegeerowska, stała się obszarem, na którym występują problemy ekonomiczne i społeczne.

Jednym ze sposobów przeciwdziałania tym problemom jest wdrażanie programów odnowy wsi, jako elementu wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Odnowa wsi to proces kształtowania warunków życia ludzi na obszarach wiejskich. Przyczynia się do podnoszenia jakości życia, do rewitalizacji wsi oraz rozwoju gospodarczego zgodnego z poszanowaniem praw przyrody. Podstawowe cele odnowy wsi to:

- ⌚ pozyskanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, zakłady usługowe i produkcyjne;
- ⌚ rozwój infrastruktury technicznej;

- ⌚ utrzymanie i tworzenie dodatkowych miejsc pracy, np. w gastronomii, agroturystyce, ekoturystyce, czy produkcji z odnawialnych nośników energii;
- ⌚ waloryzacja zasobów mieszkaniowych i zwiększenie atrakcyjności zamieszkania na wsi;
- ⌚ rozwój infrastruktury turystycznej,
- ⌚ przywrócenie albo zachowanie jednolitości wsi z krajobrazem,
- ⌚ poprawa dostępności komunikacyjnej, waloryzacja środowiska kulturowego i przyrodniczego,
- ⌚ likwidacja lokalnych źródeł zanieczyszczenia środowiska,
- ⌚ polepszenie wyglądu wsi (estetyzacja),
- ⌚ zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców;
- ⌚ rozwój organizacji społecznych,
- ⌚ integracja społeczności lokalnej.

Proces odnowy wsi wymaga w pierwszym etapie opracowania „Planu rozwoju i programu odnowy wsi”. Celowym wydaje się opracowanie takiego planu dla jednej lub dwóch wsi, jako modelowego programu odnowy, jak również dla innych wsi gminy. Proponuje się opracowanie takiego planu dla miejscowości typowo popegeerowskiej, np. dla Przytonia.

8.

9.

10.

11. 10.3. PROGRAM 3

ROZWÓJ FUNKCJI TURYSTYCZNEJ

10.3.1. Założenia ogólne

Rozwój turystyki wiejskiej w gminie Ostrowice w dużym stopniu może opierać się na atrakcyjnym środowisku krajobrazowo – przyrodniczym z wyraźnym uwzględnieniem, iż ochrona tegoż środowiska jest traktowana priorytetowo, podobnie jak dbałość o zachowanie wszelkich dóbr kulturalnych.

Wykorzystując szansę turystyki wiejskiej, czyli nieco odmienny sposób spędzania wolnego czasu (niekoniecznie w modnych kurortach, często nadmiernie przeciążonych i zbyt drogich) i opierając się na lokalnych inicjatywach tworzenia małych przedsiębiorstw, dających zatrudnienie na lokalnym rynku pracy, proces ten może spowodować aktywizację gospodarczą obszarów wiejskich.

Przed organizatorami turystyki wiejskiej pojawia się wielka szansa, ale też i ogromnie zadania, którym należy sprostać. Bardzo ważnym i kosztownym zadaniem jest budowa infrastruktury związanej z rekreacją i wypoczynkiem. Baza noclegowa i gastronomiczna obecnie musi spełniać normy międzynarodowe. Istotnym zadaniem dla turystyki wiejskiej jest promocja i reklama w celu dotarcia ze swoją ofertą do szerokiego grona odbiorców. Należy także pamiętać o zapewnieniu szerokiej gamy atrakcji dla turystów i ująć to w ramowy kalendarz imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych.

10.3.2. Zadania

-) Kształtowanie świadomości turystycznej mieszkańców wsi;
-) Kształtowanie wizerunku wsi;
-) Budowa infrastruktury turystycznej;
-) Budowa tras rowerowych, pieszych, wodnych, jeździeckich;
-) Rozwój agroturystyki;
-) Przygotowanie kadr obsługi ruchu turystycznego;
-) System informacji i promocja turystyki;
-) Zachowanie środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, edukacja ekologiczna.

10.3.3. Realizacja

Rozwój funkcji turystycznej gminy wiąże się z podjęciem wielu zadań, które konsekwentnie muszą być realizowane. Zasadniczy wpływ na rozwój turystyki będą miały: lasy, jeziora i rzeki oraz infrastruktura turystyczna.

Kształtowanie środowiska turystycznego mieszkańców wsi

Gmina Ostrowice to gmina, w której dominującą rolę odgrywała funkcja rolnicza; obok uspołecznionych gospodarstw istniały gospodarstwa indywidualne. Naturalne walory przyrodnicze, krajobrazowe nie były postrzegane w celu wykorzystania turystycznego, dlatego też infrastruktura turystyczna jest w gminie znikoma. Rozwój turystyki wiejskiej w znacznej mierze zależeć będzie od poziomu współpracy pomiędzy gminą i jej mieszkańcami pracującymi wspólnie nad rozwijaniem i sprzedażą usług turystycznych. Lokalna społeczność musi być świadoma rangi pełnionych obowiązków i umieć wyeksponować swoją kulturę, tożsamość, wiedzę i umiejętności. Kultura osobista, uprzejmość, gościnność, szczerść to elementarne wymogi we współczesnej turystyce. Istotnym elementem jest także wiedza i sukcesywne doszkalać w zakresie świadczenia usług turystycznych (noclegowych, gastronomicznych, pamiątkarskich, organizowania czasu wolnego turystom itp.)

Kształtowanie wizerunku wsi

Jeżeli dana miejscowość chce zaistnieć na rynku turystycznym, musi poczynić wiele starań w celu poprawy jej wizerunku, poprzez:

-) estetykę wokół posesji, na ulicach, w obiektach publicznych (ciągi piesze, elewacja, kosze na śmieci itp.),
-) nasadzenia (zaplanowane) zieleni niskiej i wysokiej,
-) dbałość o stan techniczny infrastruktury komunikacyjnej (np. przystanki PKS),
-) infrastrukturę techniczną.

W celu zachęcenia mieszkańców do poprawy wizerunku swojej posesji proponuje się przeprowadzenie konkursów na szczeblu gminnym i ponadgminnym, np.: „Najładniejsza zagroda”, „Najestetyczniejsza miejscowość” – współorganizatorzy: Zachodniopomorska Izba Rolnicza, Urząd Gminy, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, indywidualni sponsorzy.

Budowa infrastruktury turystycznej

Baza noclegowa

Baza noclegowa musi odpowiadać standardom europejskim. Wejście w życie Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dn. 29 stycznia 1999 r. w sprawie obiektów hotelarskich spowodowało zmiany w ich kwalifikacji (akt wykonawczy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych). Załączniki w/w rozporządzenia określają wymagania co do wyposażenia, klasyfikacji, personelu oraz zakresu usług dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich.

Proponuje się następujące typy bazy noclegowej:

- A) budowa małych do średnich zespołów domków letniskowych (kompleks drewnianych domków letniskowych w pobliżu miejscowości leżących nad jeziorami, np. Siecino, Przytoń z niezbędną infrastrukturą, tj. pomostami, promenadą, plażą, wypożyczalnią sprzętu sportowego itd).
- B) zajazdy, hoteliki, pensjonaty, zabudowa jednorodzinna.
Ze względu na przedłużenie sezonu turystycznego w gminie niezbędne jest utworzenie tego rodzaju bazy noclegowej:
- wykorzystując cenne obiekty architektoniczne,
 - zajazdy przy trasie wojewódzkiej relacji Połczyn – Drawsko Pomorskie,
 - budowa nowych obiektów turystycznych zgodnie z lokalnymi tradycjami budownictwa i pozostających w harmonii z krajobrazem.
- C) schroniska młodzieżowe i obiekty kolonijne. Na bazie obiektów szkolnych utworzenie schroniska młodzieżowego (sezonowego) oraz ośrodków kolonijnych dla dzieci i młodzieży,
- D) pola namiotowe i campingowe.
Wzbogacą infrastrukturę turystyki aktywnej (pieszej, rowerowej, wodnej). Proponuje się ich utworzenie i wyposażenie w media techniczne w okolicy jezior.
- E) kwatery prywatne, gospodarstwa agroturystyczne.
- F) opuszczone stare obiekty.
Często obiekty o charakterze regionalnym, odrestaurowane mogą swoją oryginalnością stylu architektonicznego podnieść atrakcyjność turystyczną. Warto dążyć do uruchomienia ich, np. starych dworców i pałacyków, młynów, budynków gospodarczych.
- G) budownictwo letniskowe:
- przyjęcie wielkości działki letniskowej o pow. minimalnej 1500 m², w koloniach nie większych niż 20 działek,
 - wprowadzenie elementów zieleni izolującej pomiędzy poszczególnymi koloniami,
 - wprowadzenie nowego rodzaju zabudowy tzw. rezydencjonalnej, o zwiększonej powierzchni działek,
 - zrationalizowanie przestrzennego układu osadniczego tworzonego przez budownictwo rekreacyjne tak, aby z jednej strony nie zajmowało ono odizolowanych działek bez odpowiedniej infrastruktury technicznej, a z drugiej - nie tworzyło zbyt dużych aglomeracji zaburzających lokalne układy,
 - dbać, aby tereny te wyposażone były w media, szczególnie rozwiązać problem ścieków i odpadów bytowych,
 - przestrzegać zasady budowy „drugich domów” zgodnie z lokalną tradycją architektoniczną.

Proponuje się wydzielenie terenów pod tego typu budownictwo z terenów wolnych.

Baza sportowo – rekreacyjna

Aktywny wypoczynek poprzez zapewnienie odpowiedniej bazy rekreacyjno – sportowej w zależności od umiejętności i zainteresowania potencjalnych gości.

Niezbędna jest więc:

- \ wypożyczalnia rowerów,
- \ wykorzystanie bazy szkół gminnych – sala gimnastyczna, siłownia,
- \ wypożyczalnia sprzętu pływającego (kajaki, żaglówki, deski windsurfingowe itd.),
- \ kąpieliska (strzeżone),
- \ kręgielnie,
- \ pola do minigolfa,

Baza gastronomiczna

Baza gastronomiczna przystosowana do standardów międzynarodowych, skupiać się będzie wokół miejscowości turystycznych, przy drogach komunikacyjnych, w gospodarstwach agroturystycznych. Ważne jest podkreślenie polskiego charakteru serwowanych posiłków, podawanych w scenerii wiejskiej.

Rozwój agroturystyki

Agroturystyka, czyli odpoczynek w gospodarstwie rolnym, jest istotnym źródłem alternatywnych dochodów dla rolnika, zwłaszcza w gospodarstwach mniejszych. Jest to turystyka kameralna, nie szkodząca naturalnemu środowisku, przyczyniająca się do podnoszenia walorów kulturowych gminy. Na terenie całej gminy istnieje duży potencjał w rozwoju tej formy odpoczynku (niezbędna jest standaryzacja kwater).

Etapy działania w celu aktywizacji agroturystyki:

- \ przygotowanie oferty szkoleniowej z zakresu prowadzenia agroturystyki (Gmina, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, stowarzyszenia agroturystyczne),
- \ przygotowanie gospodarstwa do wymogów przyjmowania turystów,
- \ przygotowanie materiałów promocyjnych, takich jak:
 - foldery,
 - mapy,
 - ulotki,
 - katalogi,
- \ promocja agroturystyki,
- \ zinstytucjonalizowanie działalności poprzez organizowanie się w związki, stowarzyszenia o osobowości prawnej.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przewiduje możliwość dofinansowania spłaty odsetek od kredytów przeznaczonych na agroturystykę (szczegółowe informacje można uzyskać w ODR – Koszalin, RCDRRiOW – Barzkowice).

Szlaki turystyczne

Zadaniem ważnym jest budowa tras wiodących przez najbardziej urokliwe zakątki gminy, wykorzystując walory przyrodnicze i kulturalne tych obszarów.

Formy turystyki

Trendy panujące na rynku turystycznym pozwalają, w zależności od warunków przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, rozwijać różne formy turystyki na obszarach wiejskich; należy jednak stawiać na różnorodność form przy jednoczesnym ich łączeniu. Proponowane formy turystyki to:

I. krajoznawcza – poznawanie najatrakcyjniejszych miejsc gminy, grupowo lub indywidualnie, w sposób zorganizowany lub niezorganizowany. W zależności od bazy noclegowej przygotować należy kilka wariantów 2-3 - dniowych pobytów na danym terenie, prezentując kulturę, folklor, zabytki kulturowe, rezerваты przyrody itp.

a) turystyka piesza

Jest formą, która łączy ze sobą inne rodzaje turystyki, np. przyrodniczej, kulturowej, agroturystyki. Można uprawiać ją przez cały rok.

Przy organizacji tej formy wypoczynku należy uwzględnić:

-) wyznaczenie tematycznych tras wycieczkowych, wiodących do ciekawych miejsc przyrodniczych, kulturowych – weryfikacja, oznakowanie i opisanie ich z podziałem na trasy gminne i ponadgminne,
-) reaktywowanie turystyki młodzieżowej z udostępnieniem schroniska młodzieżowego na bazie szkół,
-) opracowanie szczegółowych projektów zagospodarowania szlaków turystycznych (mapy, kierunkowskazy, tablice informacyjne, miejsca na obozowisko),
-) wyznaczenie interesujących krajobrazowo punktów widokowych,
-) wydanie przewodnika z dokładnym opisem szlaku,
-) inwentaryzacja gminnych pomników przyrody – upowszechnienie informacji o nich w postaci folderów „mapek”,
-) wyposażenie tras, miejsc plenerowych, biwakowych w kosze na śmieci, dyskretnie wkomponowane toalety, miejsca na ognisko itp.,
-) wykorzystanie bazy szkolnej w celu udostępnienia jej dla turystyki młodzieżowej – sezonowe schronisko.

b) turystyka rowerowa

-) opracowanie i wdrożenie programu międzygminnego rozwoju tras rowerowych,
-) przygotowanie infrastruktury obsługi ruchu turystycznego (pola biwakowe z zapleczem socjalnym, gastronomia, wypożyczalnia rowerów),
-) oznaczenie i opisanie tras w postaci map, przewodników, tablic informacyjnych,
-) w odległości 10-15 km należy utworzyć miejsca odpoczynku dla turystów, wyposażenie w proste stoły, ławki, kosze, itd.,

II. wypoczynkowa – dotyczy form i rodzaju pobytu – długo- i krótkoterminowa:

-) terenem mającym możliwości dla rozwoju turystyki wypoczynkowej są okolice jezior, umożliwi to:
 - wyegzekwowanie wolnego dostępu do linii brzegowej,

- zagospodarowanie plaż wraz z infrastrukturą,
- zabezpieczenie kąpielisk przez ratowników,
- doposażenie wypożyczalni sprzętu wodnego nad jeziorami.

III. kwalifikowana – forma związana z posiadanymi umiejętnościami i kwalifikacjami turysty:

a) żeglarstwo i kajakarstwo

-) budowa drogi dojazdowej do jezior,
-) budowa parkingów dla turystów zmotoryzowanych,
-) uruchomienie plaży i kąpieliska strzeżonego nad jeziorami,
-) budowa przystani do uprawiania sportów wodnych,
-) budowa infrastruktury turystycznej (baza gastronomiczna, noclegowa, handlowa),
-) zagospodarowanie atrakcyjnych dla kajakarzy jezior i rzeki Kokna,
-) opracowanie map i folderów pokazujących trasy proponowanych wędrówek.

b) wędkarstwo

-) doprowadzenie do czystości wód płynących i stojących do stanu I klasy czystości - jest to warunek dla tej formy turystyki,
-) prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej,
-) utworzenie stancji wędkarskiej i rybaczówek (w uzgodnieniu z PZW),
-) wyznaczenie, oznakowanie stanowisk wędkarskich – budowa systemów pomostu na jeziorach – eksponowanie łowisk jako specyficznych produktów turystycznych,
-) organizowanie lokalnych i regionalnych zawodów wędkarskich,
-) prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej,

c) jeździectwo

Jeden z rodzajów turystyki kwalifikowanej, związanej z posiadanymi umiejętnościami i kwalifikacjami. Obecnie bardzo modna forma spędzania wolnego czasu. Ważnym elementem jest wyznaczenie tras jeździeckich, tworzących szlaki turystyki konnej (pod siodłem i w zaprzęgu). Tę formę turystyki można rozwijać z wykorzystaniem bazy gospodarstw agroturystycznych (z przygotowaniem stanowisk dla koni) i prywatnych ośrodków jazdy konnej. Ważna jest również promocja tej formy wypoczynku, np. poprzez opracowanie i wydanie ulotki informującej o trasach, ich specyfice oraz opisującej najatrakcyjniejsze miejsca. Jednym z atrakcyjniejszych terenów na trasy jeździeckie są okolice miejscowości Karpna i Tęczyna. W Karpnie rozpoczęto chów koni użytkowych.

d) hobbistyczne

-) myślistwo – lasy zajmują znaczny obszar gminy. Wskazane zatem jest zlokalizowanie na terenie gminy przy pomocy funduszy Kół Łowieckich domku myśliwskiego dla myśliwych z zagranicy,
-) inne sporty wodne: windsurfing, nurkowanie, bojery,

IV. przyrodnicza – zwiedzanie miejsc najciekawszych pod względem przyrodniczym, w tym obszarów chronionych, z charakterystycznym krajobrazem, gatunkami fauny i flory. Najciekawsze tereny gminne można zwiedzać indywidualnie lub ze specjalnie przygotowanym programem realizowanym przez fachowych przewodników.

Proponuje się:

-) wyznaczenie ścieżek i tras przyrodniczych (wspólnie z Nadleśnictwem),
-) przygotowanie punktów w celu obserwacji – fotografowania rzadkich zwierząt i ptaków, tzw. „bezkrwawe łowy”,
-) opracowanie folderów, informatorów,
-) opracowanie specjalnych programów pobytu pozwalającego zapoznać się z najatrakcyjniejszymi przyrodniczo terenami,
-) założenie ogrodu botanicznego, szkółki roślin ozdobnych ginących,
-) renowacja założeń pałacowo – parkowych.

V. kulturowa – poznanie obiektów dziedzictwa kulturowego: zabytków architektonicznych, archeologicznych miejsc związanych z ważnymi wydarzeniami i postaciami historycznymi itd.

Proponuje się:

-) opracowanie map, folderów o najcenniejszych zabytkach kulturowych gminy, przynajmniej w j. niemieckim i angielskim,
-) renowacja obiektów,
-) oznaczenie, opisanie obiektów dziedzictwa kulturowego,
-) wprowadzenie do sprzedaży lokalnych produktów pamiątkarskich – organizacja kursów, szkoleń w zakresie rzemiosła artystycznego i użytkowego,
-) zwiedzanie lokalnych warsztatów rzemieślniczych,
-) utworzenie lokalnego muzeum,
-) organizacja cyklicznych imprez folklorystycznych.

Przygotowanie kadr obsługi ruchu turystycznego

Warunkiem realizacji strategii rozwoju produktu turystycznego na terenie gminy jest przygotowanie odpowiedniej kadry skupionej zarówno w organach administracji gminnej, jak i w poszczególnych podmiotach obsługi ruchu turystycznego.

Na terenie gminy w wybranych miejscowościach należy prowadzić szkolenia, kursy podnoszące wiedzę w zakresie:

-) świadczeń usług gastronomicznych, hotelarskich, przewodnickich,
-) organizowania atrakcji turystycznych,
-) zawodów pamiątkarskich i rękodzielnictwa,
-) znajomości języków obcych,
-) działalności agroturystycznej.

Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji i obsługi ruchu turystycznego

Warunkiem rozwoju turystyki oraz sprzedaży lokalnego produktu turystycznego jest stworzenie spójnego systemu informacyjnego, dostępnego dla każdego potencjalnego klienta. Mając to na uwadze, niezbędne jest utworzenie Punktów Informacji Turystycznej wchodzących w skład Gminnego Centrum Informacji

Turystycznej w Ostrowicach, współpracującego z ośrodkami informacji turystycznej w całym kraju.

Do głównych zadań Gminnego Centrum Informacji Turystycznej należałoby:

- Ⓜ prowadzenie informacji turystycznej dla bezpośredniej i pośredniej sprzedaży aktualnego informatora o cenach, rodzaju, formie i jakości usług turystycznych w poszczególnych miejscowościach,
- Ⓜ współpraca z ośrodkami informacji turystycznej w całej Polsce z wykorzystaniem systemu internetu,
- Ⓜ szeroko pojęta promocja,
- Ⓜ prowadzenie skarg, zażaleń i rozpatrywanie ich,
- Ⓜ systematyczne przysyłanie informacji turystycznej do profesjonalnych partnerów (biur turystycznych, zakładów pracy, prasy itp.).

Warunkiem realizacji strategii rozwoju ruchu turystycznego są odpowiednie kadry zarówno w organach administracji gminnej (stanowisko ds. turystyki), jak i w poszczególnych podmiotach obsługi ruchu turystycznego. Niezbędne są także szkolenia, kursy w zakresie obsługi ruchu turystycznego.

Promocja gminy

Promocja jest to docieranie z ofertą do potencjalnych nabywców. Promocja i działalność informacyjna wpływa na zapotrzebowanie i zbyt produktu turystycznego. Aby istnieć na rynku turystycznym, należy o sobie ciągle przypominać, rozbudzać zainteresowanie i popyt. Promocja wiąże się z kosztami, które winny być ponoszone wspólnie przez gminę i zainteresowanych mieszkańców. Wyróżniamy promocję wewnętrzną, prowadzoną na terenie gminy i zewnętrzną prowadzoną na terenie województwa, regionu, kraju, za granicą.

W ramach promocji proponuje się:

- ™ atrakcyjne oznakowanie szlaków, tras, obiektów turystycznych i dbanie o ich wygląd,
- ™ ogłaszanie się i rozpowszechnianie informacji o walorach turystycznych w mediach,
- ™ wydawanie (aktualnych) przewodników, folderów, map turystycznych i innych wydawnictw, związanych z turystyką,
- ™ organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych o zasięgu ponadgminnym, regionalnym, krajowym,
- ™ uczestnictwo w wystawach, targach turystycznych w kraju i za granicą,
- ™ stałe udostępnianie terenu dla specjalistycznych akcji, np. kursów, konferencji, rajdów, zlotów itp.

Ochrona środowiska naturalnego

Działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego, krajobrazu, pejzażu, zasobów naturalnych:

1. Uwarunkowania wynikające z obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego – obszary objęte ochroną, należą do nich:
 -) fragment „Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie”,
 -) zespół przyrodniczo – krajobrazowy,
 -) użytki ekologiczne,
 -) pomniki przyrody,
 -) lasy ochronne o funkcji:

- wodochronne – zasady prowadzenia gospodarki leśnej określone zostały w planach urzędzenia lasu,
 - \ parki wiejskie,
 - \ starodrzew na cmentarzach.
- 2. Sukcesywne tworzenie obszarów chronionych, które wraz z lasami i terenami zieleni połączone będą korytarzami ekologicznymi (gmina Ostrowice w całości objęta jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym, o symbolu 06M).
- 3. Ograniczenie zanieczyszczeń wód i atmosfery powstałych w gospodarstwach rolnych:
 - \ metody i technologie przyjazne środowisku, w tym urządzenia do zagospodarowania i magazynowania nawozów organicznych i kiszzonek,
 - \ tworzenie gospodarstw ekologicznych i gospodarstw stosujących integrowane metody produkcji,
 - \ zadrzewianie i zadarnianie śródpolne,
 - \ zagospodarowanie ścieków bytowych – likwidacja nieprawidłowości przyczyniających się do zanieczyszczania wód powierzchniowych i gruntowych, np. dziurawych, nieszczelnych szamb,
 - \ racjonalne stosowanie nawożenia mineralnego oraz środków ochrony roślin.
- 4. Prace melioracyjne – odbudowa i modernizacja istniejących urządzeń.
- 5. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej na obszarze gminy bezpośrednio wpływających na stan i postęp w zakresie ochrony środowiska,
 - a) kanalizacja gminy,
 - b) bieżące remonty i modernizacja pozostałych elementów infrastruktury technicznej.
- 6. Zalesianie gruntów rolnych o niskim potencjale produkcyjnym – Krajowy Program Zwiększenia Lesistości ma na celu zwiększenie lesistości w latach 1995 – 2020 do 30% zarówno na gruntach państwowych jak i prywatnych. Na obszarach województw realizację programu koordynują wojewodowie, na gruntach własności Skarbu Państwa głównym wykonawcą jest Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, a na gruntach prywatnych starostowie i właściciele gruntów,
- 7. Wyeliminowanie istniejących zagrożeń środowiska naturalnego
 - \ likwidacja „Dzikich wysypisk” śmieci na terenie całej gminy,
 - \ poprawa stanu czystości wód (rzek i jezior),
 - \ gospodarka odpadami (selekcja śmieci, recykling, utylizacja).
- 8. Wspieranie działań na rzecz edukacji ekologicznej
 - \ organizowanie konkursów, olimpiad, konferencji naukowych wraz ze szkołami na terenie gminy,
 - \ podnoszenie kwalifikacji zawodowych administracji samorządowej w zakresie ochrony środowiska,
 - \ integrowanie lokalnych społeczności zajmujących się sprawami środowiska,
 - \ wspieranie programów autorskich, związanych z ochroną środowiska.

12. 10.4. PROGRAM 4

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

10.4.1. Założenia ogólne

Na podstawie analizy stanu istniejącego można stwierdzić, że gmina Ostro wice posiada wyposażenie w infrastrukturę techniczną na poziomie średnim. Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna warunkuje właściwy rozwój niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego.

Gmina Ostrowice, głównie ze względu na jej walory przyrodnicze, ma możliwości rozwoju, jeżeli wyposażenie w infrastrukturę techniczną osiągnie wyższy poziom. Rolnictwo i turystyka będą dla gminy podstawowymi dziedzinami gospodarki. Dlatego wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną na wyższym poziomie będzie bezpośrednio wpływać na ochronę środowiska i na jej rozwój gospodarczy. Program dotyczy ważniejszych działań i potrzeb inwestycyjnych dla gminy w latach 2000 – 2015. Szczegółowe potrzeby inwestycyjne w zakresie infrastruktury technicznej określone zostaną w gminnych lub powiatowych programach branżowych (studium wykonalności).

Zakłada się, że w latach 2003-2004 zostaną opracowane następujące programy branżowe (studium wykonalności):

-) program gospodarki wodno – ściekowej,
-) program zaopatrzenia i gospodarka energią ciepłą i elektryczną. W programie tym powinna być uwzględniona termo modernizacja budynków i modernizacja systemu oświetlenia ulicznego oraz rozwój odnawialnych źródeł energii,
-) program gospodarki odpadami i rekultywacji nieczynnych wysypisk.

Projektowane zadania inwestycyjne finansowane będą z różnych źródeł, tj. z budżetu gminy, z funduszy wojewódzkich subwencji, z funduszy Unii Europejskiej, przez inwestorów prywatnych, z kredytów i innych.

10.4.2. Zadania

W oparciu o analizę istniejącego stanu i poziomu wyposażenia w infrastrukturę techniczną gminy oraz uwzględniając potrzeby w tym zakresie i możliwości dostępu do środków finansowych, zakłada się realizację następujących zadań i działań:

-) działania prowadzące do zmniejszenia różnicy wyposażenia w infrastrukturę techniczną obszaru gminy w stosunku do przodujących gmin w województwie,
-) poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej, m.in. poprzez rozbudowę i modernizację dróg lokalnych,
-) budowa chodników dla pieszych, zwłaszcza w miejscowościach sołeckich oraz parkingów w miejscach atrakcyjnych pod względem turystycznym,
-) budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody i stacji uzdatniania,
-) budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących sieci wodociągowych,
-) budowa nowych, modernizacja i rozbudowa istniejących systemów oczyszczania ścieków,
-) zorganizowanie racjonalnej i zgodnej z wymogami Unii Europejskiej gospodarki odpadami stałymi,

-) unowocześnienie sieci i urządzeń elektroenergetycznych poprzez wymianę dekapitalizowanych urządzeń oraz realizowanie inwestycji poprawiających pewność zasilania energetycznego,
-) rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego z obecnego energochłonnego na nowoczesne, mniej energochłonne,
-) gazyfikacja tych miejscowości, w których jest to możliwe pod względem technicznym i jest uzasadnione ekonomicznie,
-) modernizacja istniejących o niskiej sprawności i uciążliwości kotłowni na nowoczesne, wykorzystujące przyjazne dla środowiska nośniki energii,
-) wdrażanie technologii umożliwiających korzystanie z lokalnych, odnawialnych źródeł energii,
-) przeprowadzenie termomodernizacji budynków, głównie mieszkalnych i użyteczności publicznej,
-) organizowanie okresowych i stałych miejsc pracy przy realizacji i eksploatacji wybudowanych urządzeń infrastruktury technicznej.
-) pozyskiwanie środków finansowych spoza gminy na realizację zadań, związanych z infrastrukturą techniczną.

Aktualny poziom wyposażenia w infrastrukturę techniczną nie odpowiada potrzebom rozwoju gospodarczego gminy. Dlatego konieczna jest realizacja wielu różnorodnych zadań. Realizacja założeń strategii w zakresie zwiększenia wyposażenia obszaru gminy w infrastrukturę techniczną m.in. pozwoli na:

-) zwiększenie atrakcyjności gminy dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych,
-) zapewnienie mieszkańcom odpowiedniego standardu życia,
-) wprowadzenie nowych technologii,
-) utworzenie nowych miejsc pracy,
-) zwiększenie gospodarstw zaopatrywanych w wystarczającą ilość wody o odpowiedniej jakości,
-) zwiększenie ilości gospodarstw objętych systemem zagospodarowania ścieków komunalnych,
-) zwiększenie ilości gospodarstw objętych systemem zagospodarowania odpadów,
-) poprawę pewności energetycznej,
-) poprawę łączności telekomunikacyjnej,
-) poprawę jakości dróg.

Większość zadań realizowana będzie na szczeblu gminy. Zadania o charakterze ponadgminnym będą realizowane w ramach struktur powiatowych i wojewódzkich lub związku gmin.

Drogi i transport

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura komunikacyjna posiada średnią zdolność w zaspokajaniu potrzeb obecnego i spodziewanego natężenia ruchu. Dla gminy, której rozwój oparty jest m.in. na turystyce, usprawnienie infrastruktury technicznej ma ważne znaczenie. Szczególne znaczenie ma związany z drogami transport towarowy i osobowy. Rozwój turystyki oraz wzrastający stopień motoryzacji spowodują zwiększenie natężenia ruchu kołowego.

Poprawę sytuacji w zakresie infrastruktury transportowej można uzyskać poprzez realizację następujących zadań:

-) modernizację drogi wojewódzkiej relacji Połczyn Zdrój – Drawsko Pomorskie,
-) budowę chodników dla pieszych, głównie w miejscowościach sołeckich,
-) budowę parkingów w miejscach przewidzianych dla celów turystycznych i rekreacyjnych.

Lata realizacji powyższych zadań: 2003 – 2015.

Usuwanie odpadów

Zorganizowanie racjonalnej i zgodnej z wymogami Unii Europejskiej gospodarki odpadami stałymi wymaga:

-) wprowadzenia na terenie gminy selektywnej zbiórki odpadów (szkło, makulatura, tworzywa sztuczne i inne),
-) uruchomienia gminnych punktów gromadzenia odpadów poprzez ustawienie tzw. miniprzesypowni,
-) rekultywacji starych nieczynnych wysypisk śmieci,

Segregacja i recykling odpadów w pełnym zakresie z uwagi na duży koszt inwestycyjny, powinna zostać zorganizowana poprzez powstanie Powiatowego Zakładu Utylizacji i Recyklingu Odpadów Stałych. Zakłada się, że realizacja programu gospodarki odpadami i rekultywacji nieczynnych wysypisk na terenie gminy nastąpi w latach 2003 – 2007.

Telekomunikacja

Pomimo że obecny stan telekomunikacyjny w gminie można uznać za zadowalający, to powinny być prowadzone działania w zakresie dalszego rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej. Działania te będą sprzyjać rozwojowi tzw. wiejskiego społeczeństwa informacyjnego. Wdrażanie technologii i systemów pozwalających na rozwój społeczeństwa informacyjnego zawarto w strategii rozwoju telekomunikacyjnej na wsi, opracowanej przez Pełnomocnika Rządu do spraw Telekomunikacji na Wsi.

Rozwój telekomunikacji w gminie osiągnie się m.in. poprzez:

-) modernizację centrali telefonicznej w Ostrowicach z mechanicznej na nowoczesną cyfrową,
-) sprzyjanie budowie na terenie gminy stacji przekaźnikowych dla telefonii bezprzewodowej,
-) podłączenie do sieci internetowej do końca 2003 r. wszystkich szkół w gminie.

Energetyka ciepła

Dążąc do zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i ich ekorozwoju, należy ograniczyć urządzenia ciepłownicze zanieczyszczające atmosferę. Obniżenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery nastąpi poprzez modernizację istniejących, mało sprawnych kotłowni i docieplanie budynków (termomodernizację). Zmniejszenie zużycia energii cieplnej to oszczędności finansowe i ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. W przypadku pełnej modernizacji obiektów (kotłownia,

budynki), np. budynku mieszkalnego, można uzyskać nawet do 50% oszczędności w zużyciu energii cieplnej.

Realizując program termomodernizacji należy podjąć następujące działania:

-) przeprowadzić modernizację wszystkich kotłowni opalanych węglem kamiennym o mocy pow. 30 kW,
-) wdrażać systemy grzewcze, w których nośnikami energii będą: gaz ziemny, gaz płynny, biogaz, biomasa i inne odnawialne źródła energii (baterie słoneczne, pompy ciepłe i inne),
-) wdrażać systemy tzw. mikroelektrociepłowni, dla których głównymi nośnikami energii może być gaz ziemny, biogaz, olej opałowy, również olej rzepakowy. W urządzeniach tych produkuje się energię elektryczną i ciepłą (bloki grzewczo – elektryczne),
-) realizować termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Lata realizacji powyższych działań: 2002 – 2015.

Odnawialne źródła energii

W związku ze stale rosnącymi cenami paliw kopalnianych (węgiel, ropa, gaz) stosowanie odnawialnych źródeł energii ma uzasadnienie nie tylko ekologiczne, ale również ekonomiczne.

Postęp naukowo-techniczny spowodował, że stosowane technologie służące do produkcji energii ze źródeł odnawialnych są coraz bardziej efektywne i konkurują pod względem ekonomicznym z systemami tradycyjnymi. W warunkach przestrzenno – przyrodniczych gminy Ostrowice odnawialne źródła energii mogą stanowić istotny udział w jej bilansie energetycznym.

W gospodarce energetycznej gminy mogą być wykorzystywane, między innymi, takie źródła energii odnawialnej, jak:

™ energia wiatru;

™ energia biomasy;

™ energia otoczenia, wykorzystywana przez tzw. pompy ciepła.

Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z istotnych elementów zrównoważonego rozwoju gminy, przynoszącym wymierne efekty ekologiczne, energetyczne i finansowe.

Celem strategicznym, przyjętym w Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej (Ministerstwo Środowiska – 2000 r.) jest zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo – energetycznym kraju do 7,5% w 2010 r. i do 14% w 2020 r. w strukturze zużycia nośników pierwotnych, natomiast w Unii Europejskiej wskaźnik ten przyjęto na poziomie 12% w 2010 r.

Energetyka wiatrowa

Wprowadzone ostatnio regulacje prawne spowodowały znaczne zainteresowanie potencjalnych inwestorów budową i eksploatacją elektrowni wiatrowych. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych, w tym wykorzystanie siły wiatru, jest działaniem zgodnym z polityką ekologiczną i energetyczną państwa, jak również przyjętymi w tej dziedzinie umowami międzynarodowymi.

Energetyka wiatrowa to nie tylko ekologiczne (wynikające z wykorzystania powszechnego, odnawialnego surowca) produkowanie przyjaznej środowisku i

człowiekowi energii elektrycznej, w sposób nie powodujący powstania szkodliwych i uciążliwych produktów ubocznych, ale także szeroki wachlarz korzyści ekonomicznych (podatki, aktywizacja lokalnych przedsiębiorstw, nowe miejsca pracy) i społecznych (czyste środowisko naturalne, korzyści marketingowe szczególnie ważne dla gmin atrakcyjnych turystycznie). Władze gminy Ostrowice, gdzie warunki meteorologiczne odpowiadają wymogom energetyki wiatrowej, powinny liczyć się z pojawiającymi się bądź to wnioskami o wydanie pozwolenia na budowę elektrowni wiatrowej na terenie gminy lub wskazanie akceptowanej przez gminę lokalizacji takiej inwestycji.

Prezentowane poniżej założenia mają za zadanie wskazanie metod i uwarunkowań, które władze powinny wziąć pod uwagę przy wyznaczaniu obszarów na terenie gminy przeznaczonych pod budowę elektrowni wiatrowych (lub grup elektrowni, określanych mianem „farma wiatrowa”).

Siłownie wiatrowe, tak jak większość innych technologii energetyki odnawialnej, w polskich przepisach prawnych i procedurach administracyjnych nie mają ściśle określonych zapisów regulujących zagadnienia ich budowy i eksploatacji. Tym niemniej są traktowane jako specyficzne budowle i w tym sensie podlegają przepisom prawa budowlanego (Ustawa Prawo Budowlane z dnia 7 lipca 1997 roku). Prawo to określa m.in. ogólne procedury uzyskania zezwolenia na budowę i eksploatację obiektu budowlanego oraz wymogi, jakim powinien odpowiadać projekt architektoniczno - budowlany.

Przepisy Prawa Budowlanego w zakresie dotyczącym lokalizacji obiektów energetycznych elektrowni wiatrowych oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenu uzupełnione są zapisami zawartymi w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. W praktyce okazuje się, że w pewnych okolicznościach lokalizacja dużych elektrowni wiatrowych i farm wiatrowych wymagać może uzgodnień z Ministerstwem Środowiska, Inspekcją Ochrony Środowiska, a także Ministerstwem Transportu, Głównym Inspektorem Lotnictwa Cywilnego, Wojewodą, Dyрекcją Okręgową Dróg Publicznych i innymi instytucjami. Brak doświadczenia w realizacji tego typu projektów w Polsce powoduje, że albo wymogi formalnoprawne wręcz uniemożliwią prowadzenie inwestycji przez niewielkiego, osamotnionego inwestora, albo też w efekcie przeoczeń, siłownie wiatrowe budowane są w takich miejscach i w taki sposób, że wywołują niepotrzebne kolizje. Braki w polskim systemie prawnym i niedostateczna świadomość społeczna o walorach i uwarunkowaniach rozwoju energetyki odnawialnej skłoniły Ministerstwo Środowiska do zajęcia się tym problemem w kontekście doświadczeń innych krajów. Informacja niniejsza oparta jest na doświadczeniach Danii, jednego z krajów najbardziej zaawansowanych w system rozwoju energetyki odnawialnej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że przeciętny okres życia elektrowni wiatrowej to 20 lat, stąd pod zabudowę nie nadają się tereny planowane pod przyszłą industrializację i rozwój mieszkalnictwa. Wyłączone powinny być również obszary leśne i wszelkiego rodzaju strefy ochrony przyrody. Nie ma natomiast przeciwwskazań dotyczących budowy farmy wiatrowej na obszarach rolnych. Obecność turbin wiatrowych na tych terenach umożliwia ich dalsze wykorzystanie pod uprawę lub pastwiska. Pojedyncza elektrownia zajmuje teren kilkunastu metrów kwadratowych, obsługa ogranicza się do dwóch przeglądów w ciągu roku. Ściśle należy natomiast przestrzegać zasady zakazującej wznoszenia elektrowni wiatrowych w bliskim sąsiedztwie siedzib ludzkich. Minimalna odległość elektrowni wiatrowych od najbliższych zabudowań winna wynosić 200 metrów. Naruszenie tej zasady może być

źródłem niezadowolenia tej części społeczeństwa, dla której uciążliwe jest zbyt bliskie sąsiedztwo urządzeń, ich stała obecność w krajobrazie i powodowany nią efekt cienia. Odstępstwem od tej zasady może być jedynie budowa elektrowni wiatrowej na własnym terenie przez osobę na nim zamieszkujejącą. W tym przypadku turbina może być postawiona na działce znajdującej się bądź to na terenie mieszkalnym, bądź na min. 200 m strefy dzielącej turbinę od strefy zabudowań mieszkalnych.

Budowa elektrowni i farm wiatrowych na terenie gmin, obok wyżej wymienionych korzyści, stanowić będzie z czasem o powstaniu dodatkowych strumieni zasilania budżetu gminy.

Obszar gminy znajduje się w I - szej strefie wietrznej, gdzie siła wiatru może być wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej.

Energia biomasy

Biomasa to substancja organiczna, głównie pochodzenia roślinnego. Do biomasy zalicza się również odpady z produkcji zwierzęcej, przemysłu rolno - spożywczego i z gospodarki komunalnej. Biomasa może służyć jako niskokaloryczne paliwo w procesie spalania lub może być przetwarzana w procesie biologicznym bądź termicznym na paliwo gazowe.

Biomasa może być ważnym źródłem energii pierwotnej w rejonach rolniczych. Warunki przyrodnicze gminy są wyjątkowo sprzyjające do produkcji biomasy (duża powierzchnia użytków rolnych, znaczna suma opadów atmosferycznych - średnia roczna powyżej 700 mm, dość długi okres wegetacji roślin - 250-210 dni, nadwyżki siły roboczej). Ważną zaletą biomasy jako paliwa jest to, że przy jej spalaniu nie są emitowane do atmosfery takie duże ilości siarki (SO₂) i związków azotu (NO_x) jak ma to miejsce przy spalaniu węgla kamiennego czy ciężkiego oleju opałowego, a emitowany dwutlenek węgla jest pochłaniany w procesie fotosyntezy (pochłanianie CO₂ przez rośliny). Spośród odnawialnych źródeł energii biomasa ma duże znaczenie. Stanowią ją, między innymi, drewno odpadowe pochodzące z lasów, drewno ze specjalnych plantacji energetycznych (np. wierzba energetyczna), słoma z podstawowych zbóż, słoma rzepakowa, trzcina czy inne uprawy (np. malwa pensylwańska, róża bezkolcowa).

Modernizując systemy ciepłne można wykorzystać jako paliwo biomasę, zwłaszcza słomę. Spalanie drewna odpadowego i słomy jest opłacalne w porównaniu z innymi nośnikami energii pierwotnej, ponieważ wykorzystuje się paliwo pochodzące albo z własnej produkcji, albo jako materiał odpadowy (słoma, drewno odpadowe, trociny, inne).

Energia oparta na produktach pochodzących z produkcji rolniczej, przede wszystkim na słomie, etanolu i olejach roślinnych, jest szansą na zintensyfikowanie w gminie produkcji rolniczej.

Biopaliwa (biomasa, etanol, oleje roślinne, biogaz) mogą być również wykorzystywane do napędu bloków grzewczo-elektrycznych, tzw. mikroelektrociepłowni, w których oprócz energii elektrycznej produkowana jest energia cieplna.

Rozwój odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza w wyniku wykorzystywania biomasy, stwarza szansę, szczególnie dla lokalnych społeczności, na zwiększenie niezależności elektrycznej, rozwoju lokalnego, powstawania nowych miejsc pracy, a także na dalszą proekologiczną modernizację systemów energetycznych.

Kojarzenie źródeł energii odnawialnej

Obniżenie kosztów pozyskania energii ze źródeł odnawialnych można uzyskać przez coraz częściej stosowane łączenie różnych źródeł w jeden kompleks energetyczno-produkcyjny. W układzie takim wykorzystywane są zarówno różne strumienie energii (ciepło, energia elektryczna), jak i odpady stanowiące użyteczny materiał nadający się do zagospodarowania (odpady komunalne, drewno odpadowe, trociny itp.).

Potrzeby energetyczne różnych odbiorców, np. oczyszczalni ścieków, zaspokajane mogą być w części lub całości z siłowni wiatrowych, pomp ciepła, baterii słonecznych czy biogazu.

Zaletami takiego rozwiązania są między innymi:

- | samowystarczalność energetyczna,
- | zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska,
- | zwiększenie zatrudnienia,

W warunkach przyrodniczych gminy można wykorzystać uprawy rolne do pozyskania nośników energii (biomasa, etanol i oleje roślinne, zwłaszcza olej rzepakowy). Ogromna masa odpadów organicznych powstających w rolnictwie jest ciągle energetycznie nie wykorzystywana np. do produkcji biogazu. Uprawa roślin oleistych, a zwłaszcza rzepaku, może być źródłem ekologicznego paliwa do opalania kotłowni oraz do napędu wysokoprężnych silników spalinowych. Proces pozyskiwania oleju rzepakowego można skojarzyć np. z wykorzystaniem energii wiatru i wytwarzaniem biogazu.

Rozwój infrastruktury technicznej w znacznej mierze będzie kreował warunki ochrony środowiska. Dotyczy to zwłaszcza programów w zakresie zaopatrzenia w wodę pitną, kanalizację i gospodarkę ściekami, utylizację odpadów, zmiany systemów grzewczych na przyjazne dla środowisk.

Przyjęcie przez Polskę ustawodawstwa Unii Europejskiej będzie wymagało podjęcia wielu działań związanych z ochroną środowiska, przyrody i krajobrazu, będą to wymogi nakazowo – zakazowe w zakresie: korzystania z zasobów naturalnych, dopuszczalnych form zanieczyszczeń, sposobów zagospodarowania odpadów, itp. Działania służące spełnieniu tych dostosowań będą realizowane w projektach współfinansowanych ze środków unijnych.

13.

14. 10.5. PROGRAM 5

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

10.5.1. Założenia ogólne

Infrastruktura społeczna to sieć urządzeń i obiektów współpracujących ze sobą i zaspokajających potrzeby ludności przy wzrastających potrzebach cywilizacyjnych. Dynamikę rozwoju infrastruktury społecznej wyznaczają: liczba i struktura ludności, pojawienie się nowych rodzajów potrzeb, a także zmiany intensywności potrzeb istniejących oraz przeobrażenia w organizacji i technologii usług. Obecnie zarówno poziom obsługi mieszkańców, jak i poziom rozwoju poszczególnych elementów infrastruktury społecznej jest zróżnicowany. Celem strategicznym będzie osiągnięcie

poprawy poziomu usług w zakresie oświaty, kultury, sportu, turystyki, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

10.5.2. Zadania

-) zwiększenie dostępności mieszkańców do wszystkich elementów infrastruktury społecznej,
-) optymalizacja funkcjonowania szkół z uwzględnieniem reformy edukacji,
-) rozszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych (poprawa poziomu wykształcenia),
-) poprawa bazy szkół oraz ich wyposażenie,
-) poprawa stanu zdrowia mieszkańców, profilaktyka, podnoszenie świadomości zdrowotnej,
-) usprawnienie organizacji służby zdrowia i opieki społecznej,
-) stworzenie warunków uprawiania różnych dyscyplin sportu, turystyki i rekreacji,
-) rozszerzenie oferty kulturalnej w tym promocja gmin poprzez różnorodne imprezy kulturalne i sportowe.

Rozwój oświaty, kultury i sportu

Według wyników spisu rolnego w 1996 r. niecałe 2% ludności wiejskiej posiadało wykształcenie wyższe, 17,8% policealne i średnie, 28,4% zasadnicze i aż 51,8% podstawowe i niepełne podstawowe. Tak niski poziom wykształcenia stanowi barierę hamującą przemiany na obszarach związanych z gospodarką rolną. Poprawa poziomu wykształcenia stanowi jedno z priorytetowych zadań w polityce rządu. Koncepcja kształcenia młodzieży w szkołach położonych na obszarach wiejskich jest konkretyzacją rządowych dokumentów, tj.:

- Ⓜ „Średniookresowej strategii rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich”,
- Ⓜ „Paktu dla rolnictwa i obszarów wiejskich”,
- Ⓜ „Narodowego programu rozwoju wsi polskiej – EDUKACJA”.

Absolwenci szkół będą poszukiwali pracy przede wszystkim blisko miejsca zamieszkania, ze względu na wysokie koszty budownictwa mieszkaniowego. Część młodzieży podejmie pracę w rolnictwie, część poza nim, a część będzie łączyć pracę w gospodarstwie rolnym z pracą w innym zawodzie. Nowa filozofia rozwoju, nakazująca widzieć na wsi w pierwszym rzędzie możliwość tworzenia pracy poza rolnictwem, stawia inne wymagania przed szkołami, które muszą:

-) przygotować kandydatów na lokalne rynki pracy w zawodach poszukiwanych przez gospodarkę narodową, w tym firmy zlokalizowane na obszarach wiejskich,
-) dobrze przygotować młodzież chcącą kontynuować naukę na wyższych uczelniach,
-) wyrobić u młodzieży nawyk permanentnego kształcenia się, douczania, gdyż w każdym zawodzie pracownik będzie musiał podczas swojego życia zawodowego ustawicznie podnosić kwalifikacje,
-) mieć atrakcyjną ofertę programową dla młodzieży, która dostrzega przemiany wynikające z wdrażania zasad rynku.

Właściwe przygotowanie edukacyjne powinno zmierzać do wyrównania szans dzieci i młodzieży. Edukacja winna rozpoczynać się od wychowania przedszkolnego, poprzez dobrze zorganizowane szkolnictwo podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne.

10.5.3. Realizacja

Sieć szkół

Biorąc pod uwagę obecnie realizowaną reformę oświaty oraz prognozy demograficzne do 2010 roku, model funkcjonowania szkół jest wystarczający, choć z czasem wymagać będzie pewnych modyfikacji oraz nakładów finansowych, celem podniesienia poziomu nauczania oraz poprawy warunków nauczania.

Zadania do realizacji

Modernizacje i remonty

Budynek, w którym znajdują się Szkoła Podstawowa i Gimnazjum wymagać będzie stałej modernizacji ze względu na konieczność dostosowania szkoły do rosnących wymogów nauczania. Oprócz konieczności remontów bieżących (szczególnie dachów), niezbędne będą:

- termomodernizacja budynku,
- wymiana stolarki.

Inwestycje

-) rozbudowa szkoły, polegająca na dobudowaniu segmentu powiększającego obiekt o dodatkowe 6 pomieszczeń z przeznaczeniem dla Gimnazjum,
-) budowa sali gimnastycznej z możliwością spełniania funkcji kulturalnych gminy,
-) rozbudowa boiska szkolnego, jako kompleksowego terenu do zabaw i uprawiania sportu przez dzieci i młodzież,
-) dostosowanie zaplecza żywieniowego do obowiązujących wymagań sanitarnych,
-) pełne przystosowanie obiektów szkolnych dla osób niepełnosprawnych, otwarcie salek korekcyjnych,
-) zwiększenie dostępności młodzieży szkolnej do wyspecjalizowanych pomocy naukowych, stworzenie dobrze wyposażonych pracowni językowych i przedmiotowych, biblioteki multimedialnej.

Biorąc pod uwagę konieczność usprawniania systemu nauczania, podnoszenia jego poziomu oraz oszczędności finansowych, mimo utrudnień, jakie powoduje dowożenie, należałoby w dalszej perspektywie zastanowić się nad utworzeniem oddziału przedszkolnego w Ostrowicach.

Kadra nauczycielska

Warunkiem poprawy stanu edukacji na obszarach wiejskich jest odpowiednio przygotowana kadra nauczycielska. Niezbędne więc jest podejmowanie działań na rzecz poprawy poziomu nauczania oraz pozyskiwanie nauczycieli przedmiotów deficytowych, takich jak języki obce, informatyka. Docelowo należy zmierzać do zatrudnienia kadry nauczycielskiej tylko z wykształceniem wyższym. Należy wykorzystać projektowane w

„Pakcie dla rolnictwa i obszarów wiejskich” preferencje dla nauczycieli szkół wiejskich, a poziom wykształcenia i kwalifikacje dostosować do wymogów ustawowych.

Oprócz tego należałoby rozszerzyć działalność opiekuńczą szkoły poprzez:

- ™ zatrudnienie pedagoga szkolnego,
- ™ zatrudnienie psychologa,
- ™ konieczność zatrudnienia logopedy,
- ™ wprowadzenie klas integracyjnych.

Sieć dowozu do szkół

-) usprawnienie dowozu dzieci do szkół poprzez zapewnienie „gimbusa” przy jednoczesnej likwidacji dojazdów PKS-em. Wiąże się to z dużymi kosztami obciążającymi gminę, ale jest niezbędnym elementem współczesnego kształcenia dzieci i młodzieży na obszarach wiejskich,
-) wyposażenie wszystkich miejscowości, skąd dowożone są dzieci, w wiaty przeznaczone do oczekiwania na autobus,
-) przygotowanie bezpiecznej drogi do szkoły np. poprzez sygnalizację świetlną, chodniki, ogrodzenie szkoły,
-) zapewnienie odpowiednio przygotowanych opiekunów podczas dowozu.

Edukacja

-) dostosowanie pracy szkół do struktur europejskich – nauka języka obcego w szkole podstawowej w klasach I-VI, w gimnazjum minimum dwa języki obce, pracownia informatyczna, wymiana młodzieży z innymi krajami,
-) uaktywnienie różnych form zajęć pozalekcyjnych zgodnie z zainteresowaniem dzieci i młodzieży (koła zainteresowań, SKS, UKS).

Na zajęcia w systemie pozalekcyjnym i pozaszkolnym jest ze strony dzieci i młodzieży coraz większe zapotrzebowanie. Organizowanie ich to jedna ze skutecznych metod wychowania, dlatego też zwiększenie ich ilości jest bardzo ważne.

Edukacja dorosłych

Na bazie gimnazjum należałoby uruchomić Centrum Kształcenia Ustawicznego, w którym prowadzić się będzie doksztalcanie i przekwalifikowanie zawodowe mieszkańców gminy, przy nawiązaniu ścisłej współpracy z Powiatowym Biurem Pracy. Ze względu na konieczność odchodzenia osób pracujących w rolnictwie do innych zawodów, niezbędne będą wszelkie formy kształcenia zmieniające kwalifikacje zawodowe. Programy edukacyjne winny uwzględniać potrzeby lokalnych rynków pracy. W edukacji dorosłych istotne jest wdrożenie systemu podnoszenia poziomu edukacji rolników i aktywności społecznej, m.in. poprzez:

-) program kształcenia rolników - szkolenia, kursy dotyczące zagadnień technologicznych, ekonomicznych, prawnych itd.,
-) program edukacyjny dotyczący alternatywnych źródeł dochodu – np. zajęcia warsztatowe z zakresu prowadzenia działalności agroturystycznej,
-) szkolenia liderów – dotyczące pozyskiwania funduszy na działalność różnych grup społeczności gminy,

-) kursy komputerowe i obsługi nowoczesnej techniki przekazu informacji np. poprzez sieć internetową,
-) kursy dla nauczycieli,
-) kursy językowe.

Można utworzyć Gminne Centrum Przedsiębiorczości, gdzie w formie zajęć warsztatowych kształcić się będzie różne umiejętności praktyczne (np. kroju i szycia, gotowania, umiejętności prowadzenia pracy na własny rachunek, porad prawnych, porad doradztwa finansowego itp.).

Programy edukacyjne finansowane ze środków Unii Europejskiej

Program LEONARDO DA VINCI - jest adresowany do wszystkich instytucji, które są zaangażowane w rozwój kształcenia zawodowego. Wnioski mogą być składane przez instytucje, przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, instytucje szkoleniowe i inne. Program popiera następujące działania:

- doskonalenie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego,
- współpracę w zakresie szkolenia zawodowego,
- podnoszenie kwalifikacji w zakresie języków obcych,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowej.

Program ten realizowany jest poprzez:

- rozwój kształcenia na odległość,
- programy wymiany młodzieży i staży,
- tworzenie sieci projektów i ich upowszechnianie.

Główną ideą przyświecającą programowi jest kształcenie przez całe życie, czyli doksztalanie osób, które osiągnęły już pewien poziom wiedzy i pragną podnieść swoje kwalifikacje np. w celu otrzymania lepszej pracy.

Program SOKRATES - ma na celu doskonalenie jakości kształcenia dzieci, młodzieży i dorosłych. Zadaniem programu jest rozszerzenie współpracy europejskiej w dziedzinie edukacji. Jego celem jest poszerzenie wiedzy na temat innych krajów europejskich oraz wspomaganie procesów przystosowania do nowych warunków społecznych i ekonomicznych przyszłego członkostwa w UE. Program ten dąży do utworzenia w dziedzinie edukacji Europy bez granic i barier.

Kultura

Najważniejszym zadaniem czekającym Urząd Gminy jest rozwiązanie problemu Domu Kultury. Mając na uwadze konieczność zaspokajania stale rosnących potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy, należałoby powołać Gminne Centrum Kultury. Głównymi zadaniami GCK byłyby :

- prowadzenie zajęć, takich jak:
 - wydanie monografii o gminie opartej na pracach dyplomowych i wydawnictwach niemieckich,
 - gminny kabaret,
 - młodzieżowy zespół wokalny – instrumentalny,
 - zespół pieśni i tańca ludowego,
 - zespół tańca towarzyskiego,
 - koła miłośników sztuki i rękodzielnictwa (haftowania, koronkarstwa, makramy, garncarstwa),

- sekcji plastycznej - malarstwo, rzeźba, fotografika,
- organizowanie imprez kulturalnych charakterystycznych dla gminy:
 - „Dni Ziemi Ostrowickiej”,
 - plenery artystyczne,
 - przegląd małych form artystycznych,
 - „moje hobby” w powiązaniu z giełdą, wymianą,
 - festyny ludowe - prezentacja twórczości w połączeniu z loterią fantową (na określony cel),
- promocja kulturalna gminy poprzez:
 - wydanie monografii opartej o dokumenty archiwalne,
 - zebranie i wydanie legend,
 - wydanie kalendarza imprez kulturalnych,
 - współpracę z mediami.

W ramach rozwoju kultury gminnej należy :

- zdecydowanie zwiększyć liczbę zakupywanych książek, gdyż stale zmniejszające się zakupy spowodowane brakiem funduszy oraz wzrostem cen książek skutkują tym, że wielu czytelników nie znajduje w bibliotekach potrzebnych informacji,
- rozpocząć gromadzenie materiałów historycznych (zdjęć, map, publikacji i dokumentów) stanowiących dziedzictwo kulturowe gminy,
- utrzymać sieć świetlic wiejskich z możliwością modyfikowania ich funkcjonowania. Bez zdecydowanych działań, mających na celu uaktywnienie mieszkańców, działalność niektórych obiektów ograniczy się do spotkań wiejskich,
- organizować spotkania z ludźmi znanymi i cenionymi.

Sport i turystyka

1. Wykorzystanie istniejącej bazy sportowej do rozwoju w pierwszej kolejności sportów masowych, angażujących sporą część dzieci i młodzieży. Niezbyt bogata baza gminna pozwala jednak na uprawianie różnych dziedzin sportu.
2. Rozbudowa boiska w Ostrowicach spowoduje możliwość poszerzenia oferty sportowej rywalizacji.
3. Budowa tras i placów dla łyżworolek, tak aby uprawianie tego coraz modniejszego sportu stało się bezpieczne.
4. Propagować, przede wszystkim w szkołach, trenowanie gry w badmintona, jako doskonałej formy koordynacji ruchu przy niewielkich nakładach finansowych.
5. Poszerzać oferty rajdów turystycznych.
6. Zagospodarować tereny przy domach (boiska do koszykówki, betonowe stoły do tenisa), aby jak najbardziej przybliżyć młodzież do sportu.

Tabela 10. Źródła finansowania przedsięwzięć oświatowych, kulturalnych i sportowych (poza budżetem gminy). Propozycje wybrane

<p>- Ministerstwo Edukacji Narodowej (poprzez Kuratorium Zachodniopomorskie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Inwestycje – szczególnie Gimnazjum i obiekty sportowe (sala, basen) - Pracownie komputerowe (internet) – Gimnazjum, - letni i zimowy wypoczynek dzieci i młodzieży, - dotacje do programów własnych (sport, kultura, edukacja ekologiczna, obozy dla niepełnosprawnych i integracyjne itp.)
<p>- Urząd Marszałkowski</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doksztalcanie i przekwalifikowanie nauczycieli, - imprezy szkolne i integracyjne gminy, - dotacje do 5000 ECU na imprezy w ramach SGP Euroregionu „Pomerania”
<p>- AWRSP- O/T Szczecin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stypendia dla uczniów szkół średnich - wypoczynek dla dzieci ze środowisk PPGR, - sponsoring imprez sportowo-rekreacyjnych, - zakup sprzętu dydaktycznego, - współfinansowanie obiektów oświatowo-sportowych, - dożywianie dzieci środowisk PPGR, - finansowanie placówek wychowania pozaszkolnego i schronisk młodzieżowych
<p>- ARiMR W-wa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie programów edukacyjnych przekwalifikujących mieszkańców wsi i absolwentów szkół średnich, - dofinansowanie sprzętowe programów jw.- np. komputery i ich oprogramowanie,
<p>- NFOŚiGW</p>	<ul style="list-style-type: none"> - programy celowe edukacji ekologicznej w gminie
<p>- WFOŚiGW – Szczecin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dofinansowanie imprez o charakterze ekologicznym
<p>- Narodowa Fundacja Edukacji Ekologicznej - Kuratorium Oświaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wyposażenie pracowni ekologicznych w SP i Gimnazjum (pomoce dydaktyczne, kasety, podręczniki, opracowania)
<p>- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenie kadry realizującej programy ekologicznej edukacji, - Dotacje do ekologicznych źródeł energii, docieplenie budynków szkolnych

<ul style="list-style-type: none"> - UKFiS poprzez Wojewodę (programy wojewodzkie) - UKFiS – Dep. Sportu Dzieci i Młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> - Dofinansowanie imprez o charakterze ogólnopolskim, - Finansowanie budowy pełnowymiarowych hal sportowych, boisk otwartych i basenów, - Dofinansowanie i wyposażenie UKS-ów (gminne lub przyszkolne)
- Narodowa Fundacja Rozwoju Kultury Fizycznej	- Doposażenie sal i obiektów sportowych w sprzęt i urządzenia sportowe
- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej (EFRWP)	<ul style="list-style-type: none"> - Stypendia dla uczniów szkół wiejskich - Dotacje (20%) i pożyczki na budowę obiektów
- Program Termomodernizacji i Termorenowacji (wg usług)	<ul style="list-style-type: none"> - Docieplenie budynków oświatowych - Zmiana źródeł ogrzewania na energooszczędne
- Fundacja Poszanowania Energii	- Zmiana oświetlenia na energooszczędne
- Rada Główna LZS poprzez WZ LZS i Powiatową LZS	<ul style="list-style-type: none"> - Dotacje do obozów sportowych - Rozrywki sportowe dzieci i młodzieży - „sportowe wakacje” - pomoc ULKS-om
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych + WF PFRON	- adaptacja pomieszczeń i dojazdów dla niepełnosprawnych w obiektach szkolnych i sportowych
- Szkolny Związek Sportowy (SZS)	- podobnie jak LZS + dotacja do celów imprez sportowych.
- Salezjańska Organizacja Sportowa „Parafiada” – Stowarzyszenie RP (poprzez środki MEN i Kuratorium)	<ul style="list-style-type: none"> - obozy sportowe dla dzieci - cykle rozrywkowe (np. piłka nożna) - imprezy sportowe np. „Parafiada” w gminie
- Blok Stowarzyszeń Sportowych	- obozy sportowe
- Stowarzyszenie Sportu Dzieci i Młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> - „sportowe wakacje” - imprezy o zasięgu ponadgminnym
<ul style="list-style-type: none"> - Fundacja „Krag Przyjaciół Dziecka” - Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej - Polskie Związki Sportowe 	- imprezy regionalne i ponadregionalne

- Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych (PTSM) - Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze	- organizacja schroniska PTSM - organizacja i wyposażenie tras turystycznych + wydanie informatora o nich - dofinansowanie imprez o charakterze turystycznym
--	--

15. Tabela 11. Kultura i sztuka

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Kulturowego oraz Narodowego - Książnica Pomorska	- dofinansowanie komputerowe Biblioteki Głównej w Gminie, - dofinansowanie imprez o charakterze ponadregionalnym, - wyposażenie GCK w sprzęt (np. dotacja do strojów ludowych dla zespołu tanecznego) - doposażenie bibliotek i filii w księgozbiór
- Powiatowy Dom Kultury	- nagłośnienie imprez, dofinansowanie niektórych imprez i form działalności GCK-u
- Wojewódzki Dom Kultury - Archiwum Państwowe	- pomoc merytoryczna i organizacja imprez promujących gminę, - organizacja imprez i ich prezentacja w gminie
- Instytucje, zakłady i osoby fizyczne - mecenas kultury	- współorganizacja imprez ukierunkowanych na ich upodobania lub promocję firmy, plenery
- Media zachodniopomorskie (prasa, radio, TV)	- od propozycji patronatu nad określonymi imprezami - do stałego „kącika” informacji o gminie

Słowniczek skrótów:

UG	Urząd Gminy
UP	Urząd Powiatowy
ZG, ZP	Zarząd Gminy i Powiatu
GOK	Gminny Ośrodek Kultury
ZSO	Zespół Szkół Ogólnokształcących
CDiON	Centrum Doskonalenia i Doksztalcania Nauczycieli
WDK, PDK	Wojewódzki Dom Kultury, Powiatowy Dom Kultury
AWRS	Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa
ARiMR	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
KO	Kuratorium Oświaty
UKFiS	Urząd Kultury Fizycznej i Sportu

MKiDK	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Kulturowego
LZS	Ludowe Zespoły Sportowe
SZS	Szkolny Związek Sportowy
PTSM	Polskie Towarzystwo Schronisk Młodzieżowych
PTTK	Polskie Towarzystwo Turystyczno - Krajoznawcze
SGP	Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Pomerania
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
GOŚ	Gminny Ośrodek Sportu
SIT	Szczecińska Izba Turystyki
NFOŚiGW	Narodowy (Wojewódzki) Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW)
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PSP	Państwowa Straż Pożarna
ZARR	Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego

Służba zdrowia i opieka społeczna

Organizacja służby zdrowia na terenie gminy uzależniona jest od rozwoju lecznictwa prywatnego oraz od zakresu zleceń Zachodniopomorskiej Kasy Chorych. Opieka lekarska opierać powinna się na dobrze przygotowanych lekarzach rodzinnych wyposażonych w nowoczesny sprzęt medyczny. Należy objąć pełnym zakresem profilaktyki dzieci i młodzież szkolną.

W zakresie opieki społecznej powinno się utworzyć Gminne Centrum Spraw Społecznych, które zrzeszałoby :

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisję do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Koło Związku Emerytów i Rencistów,
- Koło Związku Kombatantów,
- Koło Związku Osób Niepełnosprawnych,
- świetlicę socjoterapeutyczną.

Problem ochrony zdrowia i opieki społecznej staje się poważny na skutek niesprzyjających warunków środowiskowych. Wzrost bezrobocia spowodowany upadkiem wielu zakładów niekorzystnie wpływa na rozwój społeczności, wywołując często postawę pasywną, w skrajnych przypadkach patologię społeczną. Powszechnie spotykane zjawiska ubóstwa, przy niewielkich środkach pomocowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, to istotne problemy, z jakimi zmagają się na co dzień gmina.

Ważniejsze kierunki z zakresu współdziałania i ograniczania niekorzystnych czynników społecznych:

- wspieranie osób bezrobotnych poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy,
- utworzenie placówek pielęgnacyjno – opiekuńczych, jako elementu opieki długoterminowej dla ludzi starszych,
- rozszerzenie akcji dożywiania dzieci z rodzin najuboższych,
- organizacja pomocy osobom, rodzinom poszkodowanym w zdarzeniach losowych,

- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci,
- zapewnienie pomocy dla ludzi samotnych, ciężko chorych,
- organizacja imprez na cele charytatywne,
- cały system wspierania dzieci, młodzieży, dorosłych dotkniętych przemocą

11. PLAN DZIAŁANIA

DZIAŁANIA	ZAKŁADANY CZAS REALIZACJI W LATACH	UWAGI
------------------	---	--------------

Programy, plany, studia:		
\ Gminny program ochrony środowiska,	2003-2005	Zgodnie z ustawą – Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.
\ Plan rozwoju i program odnowy wsi,		
\ Założenia do planu zaopatrzenia energetycznego,	2003-2006	
\ Program rozwoju turystyki,	2003-2005	
\ Studium wykonalności dla gospodarki wodno-ściekowej.	2003-2005	
\ Aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego.	2003	
Drogi i transport		
\ Modernizacja drogi wojewódzkiej,	2006-2015	
\ Modernizacja dróg powiatowych i gminnych,	2003-2015	
\ Budowa dróg rowerowych,	2004-2010	
\ Budowa chodników dla pieszych	2003-2015	
\ Budowa parkingów.	2003-2015	
Gospodarka wodno-ściekowa:		
\ Opracowanie projektów technicznych dla systemu zaopatrzenia w wodę,	2003-2006	
\ Opracowanie projektów technicznych dla systemu gospodarki ściekowej,	2004-2009	
\ Modernizacja stacji wodociągowej,	2004-2009	
\ Modernizacja sieci wodociągowej,		
\ Budowa i modernizacja oczyszczalni zgodnie w przyjętym programem,	2003-2010	

12. OGÓLNE UWARUNKOWANIA WSPARCIA REALIZACJI STRATEGII

Samorząd gminy przy pełnym wsparciu mieszkańców będzie głównym realizatorem projektu. Zasadniczymi narzędziami lokalnej polityki pozostaną :

- planowanie przestrzenne i gospodarcze,
- polityka podatków i opłat,
- inwestycje infrastrukturalne,
- emisja obligacji,
- polityka informacyjna, działalność szkoleniowa, kontakty zagraniczne,
- przedsięwzięcia organizacyjne, często podejmowane wspólnie z kapitałem prywatnym (Gminne Towarzystwo Gospodarcze, Gminne Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Gospodarczej).

Organom gminy przyświecać musi rola animatora życia gospodarczego, społecznego oraz kulturalnego. Można uważać, że władza lokalna jest organizatorem

zagospodarowania lokalnych związków ekonomicznych i społecznych, na które może wpływać regulująco, restrykcyjnie lub promocyjnie. W efekcie teren gminy może charakteryzować się większą konkurencyjnością jako miejsce lokalizacji działalności gospodarczej i atrakcyjny obszar pod względem jakości życia mieszkańców.

Zadania gospodarcze gminy przekazane w strategii wynikają z rozpoznania potrzeb jej mieszkańców.

Gmina Ostrowice winna być przykładem gminy o podejściu rozwojowym. Musi zatem uruchomić w bliskiej perspektywie programy promocji gospodarczej, przyspieszające inwestycje, rozbudowę infrastruktury oraz maksymalizować usługi publiczne dla swoich mieszkańców.

Ważne jest, aby władze i społeczność gminy działając w dłuższym horyzoncie czasowym nie nastawiały się na osiągnięcie szybkich dochodów ze swoich przedsięwzięć rozwojowych.

Podstawą wszelkich działań podejmowanych przez władze winno być zachęcanie potencjalnych inwestorów do inwestowania na terenie gminy.

Zestaw tych działań przedstawiono poniżej:

Tabela 12. Rodzaje i instrumenty działań

RODZAJ PROPONOWANYCH DZIAŁAŃ	INSTRUMENTALIZACJA DZIAŁAŃ (PRZYKŁADOWA)
I. Działania informacyjno – promocyjne dotyczące:	

<ol style="list-style-type: none"> 1. Gospodarki danego obszaru i jego potrzeb. 2. Istniejących bądź potencjalnych barier rozwoju. 3. Warunków kształtujących dochody potencjalnych inwestorów. 4. Szeroko pojętych działań marketingowych dotyczących danego obszaru. 	<ul style="list-style-type: none">) Przedstawienie ofert lokalizacyjnych.) Promocje obszarów rodzajów działalności, nowych możliwości produkcyjnych.) Ograniczenie lokalizacji i działalności szkodzących naturalnemu środowisku.) Informacje o: <ul style="list-style-type: none"> - Możliwościach uzyskania środków na sfinansowanie danej inwestycji, - kosztach uzyskania kredytów, - możliwych ulgach i zachętach, - opłatach za gospodarcze korzystanie ze środowiska, - karach za przekroczenie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia, cenach gruntów budowlanych itp.) Działalność publicystyczna – wydawnicza dostarczająca informacji np. na temat zamierzeń władz lokalnych) Działalność szkoleniowa (seminaria, szkolenia, kursy i sympozja).) Organizowanie wystaw gospodarczych obrazujących szczególne osiągnięcia danego obszaru.) Opracowanie i rozpowszechnianie w formie broszur, katalogów materiałów reklamujących walory użytkowe i udogodnienia dotyczące inwestowania i funkcjonowania podmiotów.
II. Działania organizatorskie związane z :	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacją podstawowych zadań własnych gminy 	<ul style="list-style-type: none">) budowa gminnych dróg, ulic, placów oraz organizacja ruchu drogowego,) budowa wodociągów, oczyszczalni.
<ol style="list-style-type: none"> 2. Kreowaniem przedsiębiorczości prywatnej 	<ul style="list-style-type: none">) uruchamianie inkubatorów przedsiębiorczości,) organizowanie parków technologicznych.

3. Tworzeniem związków wspólnot i innych przedsięwzięć w celu realizacji określonych zadań	<ul style="list-style-type: none">) związki i porozumienie komunalne) stowarzyszenia gmin, wójtów, burmistrzów,) sejmik samorządowy.
III. Działania o charakterze administracyjno – prawnym	
1. Wydawanie przepisów gminnych	<ul style="list-style-type: none">) zasady zarządzania mieniem gminy,) statut gminy i organizacji urzędów i instytucji,) przepisy porządkowe.
2. Ewidencjonowanie działalności gospodarczej i udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności nie wymagającej koncesji	<ul style="list-style-type: none">) uproszczenie operacji w tym zakresie, m.in. przeniesienie na najniższy szczebel administracji terenowej.
3. Utrudnienia i ułatwienia lokalizacyjne	<ul style="list-style-type: none">) uproszczenie trybu podejmowania decyzji lokalizacyjnych.) załatwienie spraw związanych z podjęciem decyzji lokalizacyjnych w jednym miejscu,) informacja o obszarach (strefach), gdzie zakazana jest wszelka działalność inwestycyjna,) określenie nieprzekraczalnego terminu załatwienia spraw,) wcześniejsze przygotowanie terenu.
4. Gospodarka gruntami	<ul style="list-style-type: none">) uregulowanie spraw związanych z własnością,) dogodne formy udostępniania gruntów,) kompleksowe porządkowanie terenu i przygotowanie działek budowlanych.
IV. Działania o charakterze ekonomiczno-finansowym	
1. Podatki i opłaty lokalne	<ul style="list-style-type: none">) obniżki stawek lokalnych, np. od nieruchomości,) wprowadzenie ulg i zwolnień z podatków i opłat lokalnych,) określenie partycypacji nowego przedsiębiorstwa w nakładach na infrastrukturę.
2. Podatki, w których władza lokalna ma swój udział	<ul style="list-style-type: none">) udzielanie ulg lub zwolnień w ściśle określonych przypadkach, np. gdy inwestorzy podejmują inwestycje dotyczące ochrony środowiska bądź produkcję określonych wyrobów opartą na nowoczesnych technologiach.

<p>3. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska i kary z tytułu jego zanieczyszczenia</p>	<ul style="list-style-type: none">) udzielanie gwarancji przedsiębiorstwom, które zaciągają kredyty na inwestycji służące ochronie środowiska,) podwyższenie opłat za korzystanie z ujęć wodnych i pobór wody, za odprowadzanie ścieków do wód, za wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, za usuwanie drzew, za wykorzystanie gruntów rolnych i leśnych na inne cele niż rolnicze i leśne,) nakładanie kar pieniężnych z tytułu niedotrzymania warunków korzystania ze środowiska) regulowanie cen na usługi komunalne.
<p>4. Kredyty i zasady ich udzielanie</p>	<ul style="list-style-type: none">) udzielanie gwarancji kredytowych, w tym podmiotom, które zaciągają kredyt na inwestycje służące ochronie środowiska czy na działalność wykorzystującą zasoby lokalne,) obniżanie stopy oprocentowania kredytów przeznaczonych na określone cele) preferencje w uzyskaniu tych kredytów.
<p>V. Działania inwestycyjne</p>	
	<ul style="list-style-type: none">) podejmowanie inwestycji w sferze infrastruktury gospodarczej, społecznej, telekomunikacyjnej,) podejmowanie inwestycji w sferze ochrony środowiska.

13. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ INSTYTUCJONALNO-ORGANIZACYJNYCH

Wdrożenie strategii winno być realizowane w trzech etapach:

Etap I – (organizacyjny) realizowanie przez gminę określonych rozwiązań organizacyjnych, mających na celu przygotowanie procesu wdrożenia.

Etap II – (gospodarczy) wdrażanie projektów wynikających z planów działań, utworzenie Gminnego Towarzystwa Gospodarczego i przyjęcie przez Towarzystwo zadań zapoczątkowanych w etapie I, utworzenie Gminnego Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Gospodarczej.

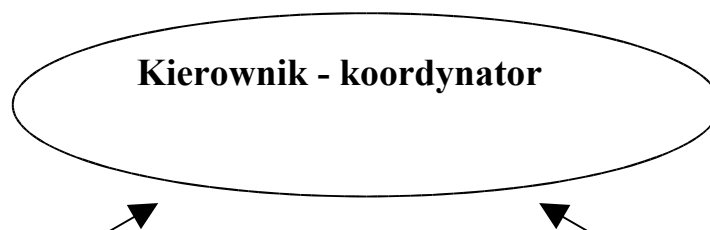
Etap III – kontrolna weryfikacja projektu, uzupełnienia oraz kontrola (Program otwarty)

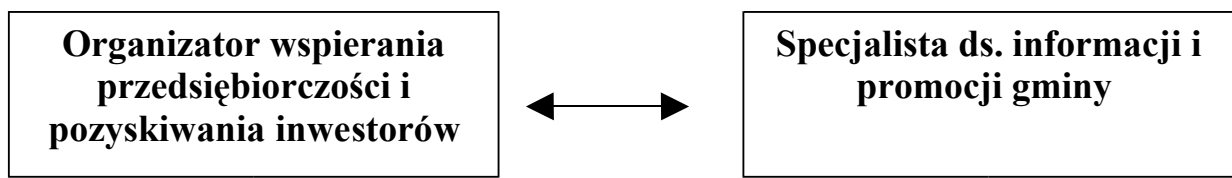
Poniżej prezentujemy propozycje niektórych rozwiązań organizacyjnych.

Etap I

Po przyjęciu projektu można podjąć konkretne działania, których celem będzie pełne wdrożenie wszystkich propozycji programowych przez Zarząd i Radę Gminy, Biuro Pracy, Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, instytucje oświatowe, przedsiębiorców, banki oraz wszystkich mieszkańców gminy. Decydującymi jednak będą rozwiązania organizacyjne podjęte przez Zarząd i Radę, polegające na powołaniu wyspecjalizowanej komórki koordynacyjnej, składającej się z 1 - 3 osób, zajmujących się wyłącznie zadaniami związanymi z wdrożeniem programów określonych w strategii (aktywizacją gospodarczą, rozwojem przedsiębiorczości, organizacją procesów inwestycyjnych itp.). Dobry personel (np. w drodze konkursu) musi być dyspozycyjny, ruchliwy, pełnić obowiązki często poza godzinami pracy. Preferowane winno być wykształcenie ekonomiczne i prawnicze, z dobrą znajomością języków angielskiego i niemieckiego.

Proponuje się następującą strukturę organizacyjną komórki koordynacyjnej:

Kluczową kwestią jest dobór koordynatora, który musi wykazać się pomysłowością i sprawnością działania.

Do zadań zespołu należałoby przygotowanie i praktyczne wdrażanie głównych elementów strategii oraz przygotowywanie wdrożenia etapu II. Ze względu na dość duży koszt funkcjonowania tej komórki, wskazane jest pozyskanie dodatkowych środków na ten cel z innych źródeł (w tym z Powiatowego Urzędu Pracy). Wskazane jest zastosowanie systemu prowizyjnego.

Organem nadzorującym pracę zespołu lub specjalisty winna być Rada Gminy. Zakres pracy zespołu lub specjalisty obejmowałby:

- promocję drobnej przedsiębiorczości, generowanie liderów,
- utworzenie centrum edukacyjnego na bazie szkoły, organizowanie szkoleń z zakresu drobnej przedsiębiorczości, przekwalifikowania zawodowego, prowadzenia firmy itp.,
- zorganizowanie stałego punktu informacyjnego w siedzibie Urzędu Gminy - dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
- zorganizowanie Gminnego Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Gospodarczej,
- nawiązanie kontaktów z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w celu organizowania praktyk dla lokalnych liderów i przedsiębiorców (wyjazdy studyjne, seminaria, konferencje, wymiana grup),
- podjęcie współpracy z instytucjami finansowymi, Funduszami, Fundacjami itp. w celu pozyskania środków finansowych z zewnątrz na wsparcie rozwoju gospodarczego gminy,
- pozyskanie inwestorów i zorganizowanie serwisu informacyjnego obejmującego wspieranie inwestorów chcących prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy (organizacja procedury obsługi wybranych inwestycji, monitoring inwestycji itp.),
- nawiązywanie i utrzymywanie stałych kontaktów ze środowiskami przedsiębiorców (organizowanie stałych spotkań, przekazywanie informacji o stanie finansowym i inicjatywach gospodarczych, współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu budowy infrastruktury komunikacyjnej, transportowej itp.),
- tworzenie ułatwień dla podejmowania i rozszerzania działalności gospodarczej oraz kierowanie propozycji nowych rozwiązań do władz gminy,
- współpraca z Agencją Rozwoju Regionalnego, Izbą Rolniczą i Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego,
- promocja gminy (programu) na zewnątrz. Tworzenie image'u gminy w środkach masowego przekazu. Organizowanie kontaktów z mediami wg zasady, jak największego dostępu prasy, radia i telewizji do wszelkich spraw, związanych z realizacją programów. Przygotowanie biuletynu informacyjnego. W informatorze należy zaprezentować możliwości rozpoczynania prowadzenia działalności gospodarczej, walorów turystycznych, kulturalnych, edukacyjnych itp. Ważne będą ogłoszenia prasowe w lokalnych gazetach, w dziennikach ogólnopolskich, a także w czasopismach rolniczych.

- Stały kontakt z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa Oddziałem Terenowym w Szczecinie, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkami Doradztwa Rolniczego.

Etap II

Jest kontynuacją działań podjętych wcześniej. Zakłada się, że rozwój gospodarczy gminy oparty będzie o nowe firmy (głównie prywatne) i przedsięwzięcia inwestycyjne obejmujące infrastrukturę techniczną (programy w załączeniu). Przewiduje się dużą dynamikę korzystnych tendencji. Niezbędne jest zatem utworzenie nowych instytucji, które wspierałyby uruchomione procesy gospodarcze:

- Towarzystwa Gospodarczego,
- Funduszu Gwarancji Kredytowych,
- Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Gospodarczej,
- związków międzygminnych celem realizacji wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Towarzystwo Gospodarcze (TG)

Towarzystwo Gospodarcze będzie grupowało miejscowych przedsiębiorców, rolników, osoby prywatne, banki, Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz Samorząd Gminny: winno być ono głównym organizatorem i koordynatorem rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Ważne jest natychmiastowe podjęcie wszelkich działań mających na celu zorganizowanie i zarejestrowanie w Sądzie. Szczegółowe zadania i zakres funkcjonowania Towarzystwa zaprezentowano w Statucie TG. Przygotowaniem i rejestracją Towarzystwa Gospodarczego zajmuje się komórka koordynująca lub specjalista.

Fundusz Gwarancji Kredytowych (FGK)

Może funkcjonować w ramach Towarzystwa Gospodarczego lub jako instytucja powiatowa obejmująca swym zasięgiem gminy powiatu Drawskiego Pomorskiego. Powinien służyć wspieraniu rozwoju drobnej przedsiębiorczości na terenie gminy, ułatwiać potencjalnym i obecnym przedsiębiorcom dostęp do kredytów. Fundusz będzie działać na podstawie własnego regulaminu - Statutu.

Podstawowymi barierami ograniczającymi efektywny rozwój małej i średniej przedsiębiorczości w gminie są:

- brak wystarczających środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej na własny rachunek,
- wysokie oprocentowanie kredytów bankowych,
- brak jednoznacznych i wyczerpujących informacji na temat dostępu do zewnętrznych źródeł finansowania,
- wymóg zgromadzenia zabezpieczenia, często w wysokości dwu-trzykrotnie wyższej niż wartości zaciąganego kredytu czy pożyczki,
- wzajemna nieufność potencjalnych kredytobiorców i banków, wynikająca z niekorzystnych doświadczeń i uprzedzeń.

Stąd pojawiła się konieczność poszukiwania nowych rozwiązań, które łagodziłyby przedstawione wyżej bariery. Jednym z pomysłów było tworzenie funduszy gwarancyjnych, zwłaszcza że w wielu krajach o rozwiniętej gospodarce

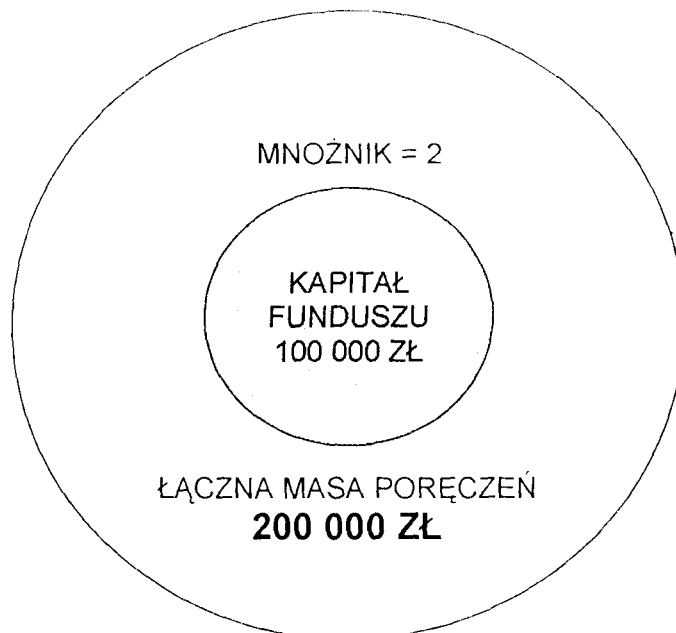
rynkowej takie instytucje finansowe w bardzo powazny sposob oddzialyuja na rozwój gospodarczy, szczególnie na poziomie lokalnym (Włochy, Francja).

Podstawowym zadaniem funduszy jest ulatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom oraz aktywnym, chcącym rozpocząć działalność gospodarczą na własny rachunek bezrobotnym, dostępu do kredytów bankowych i z Funduszu Pracy przez udzielanie poręczeń i gwarancji kredytowych. Z reguły nie mają one osobowości prawnej i nie prowadzą wyodrębnionej księgowości według obowiązujących powszechnie zasad finansowo-księgowych, ale funkcjonują jako wewnętrzne jednostki organizacyjne instytucji je tworzących.

Ze względu na charakter działalności konieczne jest wyodrębnienie funduszu w zakresie działalności finansowo-operacyjnej. Jest to realizowane przez zdeponowanie środków funduszu na specjalnym koncie (lokata terminowa) w ramach rachunku Towarzystwa Gospodarczego w banku współpracującym. Środki te nie są włączone do operacyjnego obiegu fundacji, lecz są zarezerwowane wyłącznie na potrzeby funduszu. Istotnego znaczenia nabiera ścisła kooperacja banku i funduszu, ponieważ możliwe jest rozszerzenie ilości udzielanych poręczeń poza kapitał własny funduszu przez zastosowanie tzw. mnożnika kapitałowego. Jego idea polega na tym, że bank jest gotów akceptować poręczenia do kwoty kilkakrotnie przekraczającej sumę depozytu gwarancyjnego funduszu (suma poręczeń przekracza kilkakrotnie kapitał funduszu). Wynika to z faktu, że udzielenie poręczenia czy gwarancji nie powoduje realnego wypływu pieniądza z kapitału funduszu - pozostaje on w dalszym ciągu na rachunku, a praktyczne doświadczenia wielu krajów potwierdzają, że istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności jednorazowej egzekucji masy poręczeń przewyższającej kapitał funduszu.

Aktualnie w naszym kraju banki akceptują mnożnik na poziomie 2-4 - krotnej wartości depozytu gwarancyjnego, ale stabilizowanie się sytuacji gospodarczej kraju i umocnienie się instytucji funduszy poręczycielskich na rynku rokuje nadzieję na wzrost jego wartości (we Włoszech stosuje się mnożnik na poziomie 20-25).

Drogi docierania potencjalnych klientów do funduszu mogą być bardzo różne. Zakładamy poinformowanie o działalności funduszu banków, urzędów gmin, ODR Powiatowego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy, powstającego Centrum Przedsiębiorczości itp.

Zasada mnożnika kapitałowego funduszu gwarancyjnego.

Centrum Przedsiębiorczości i Aktywizacji Gospodarczej

Rozwój gospodarczy gminy uzależniony będzie od aktywności gospodarczej oraz społecznej przedsiębiorczości mieszkańców gminy. W tym celu niezbędne jest powołanie własnego centrum, które stymulowałoby wszelkie procesy aktywizacji mieszkańców przedsiębiorstw w gminie.

W skład centrum winny wchodzić:

- Ośrodek przedsiębiorczości (inkubator),
- Ośrodek edukacyjno - kulturalny na bazie szkół.

13.1. Ośrodek przedsiębiorczości (inkubator)

Jest to instytucja, która warunkuje przezwyciężenie barier mentalnych mieszkańców gminy, w tym również byłych pracowników PGR - ów. Umożliwienie kilku z nich - najbardziej obiecującym - osiągnięcie statusu zaradnych życiowo spowoduje efekt częściowego domina. Istnieją możliwości skorzystania ze środków pozabudżetowych na ten cel.

Inicjatywa powinna opierać się na przekazaniu gminie w użyczenie obiektu nieprzydatnego innej zlikwidowanej instytucji, przy jednorazowym wsparciu z budżetu gminy.

Podstawowym zadaniem inkubatora ma być tworzenie nowych miejsc pracy dla bezrobotnych, poprzez tworzenie jednoosobowych warsztatów pracy oraz rozwój małych firm. Inkubator, w zamian za promocję prowadzoną przez gminę, może być wspierany przez małe i średnie firmy z gminy.

Na terenie gminy znajdują się budynki i hale po upadłych przedsiębiorstwach i spółkach. Obiekty te częściowo niszczej nie wykorzystane i trudno znaleźć na nie nabywcę. O ile jest możliwość przejęcia ich przez gminę, mogą być wtedy przeznaczone również do utworzenia w nich inkubatora. Konieczne jest wtedy ich

adaptowanie pod kątem produkcji i obsługi technicznej dla przyszłych firm tam zlokalizowanych.

Generalnym założeniem inkubatora jest stworzenie warunków dla powstania i rozwoju małego przedsiębiorstwa, do momentu uzyskania przez niego samodzielności i wejścia w fazę rozwoju. Oferowany w inkubatorze pakiet korzyści dla potencjalnych firm uczestniczących w nim obejmuje:

- preferencyjne formy dzierżawy obiektów na działalność gospodarczą,
- łatwy dostęp do urządzeń poligraficznych i telekomunikacyjnych,
- bezpłatne lub po cenach preferencyjnych konsultacje ekonomiczne, finansowo - księgowo, prawne oraz techniczne.

Firmy umiejscowione w inkubatorze czują się bezpieczniejsze w pierwszym na ogół najtrudniejszym okresie działania, ponoszą mniejsze koszty funkcjonowania, w szybszym tempie powiększają doświadczenie, szybciej wchodzą w sieć dystrybucji i przepływu informacji.

Warunkami dobrego funkcjonowania ośrodka (inkubatora) są:

- częste szkolenia uczestników inkubatora,
- właściwy i elastyczny system finansowania inkubatora,
- kształtowanie właściwych stosunków pomiędzy firmami współpracującymi,
- stałe pogłębianie wiedzy przez osobę kierującą inkubatorem,
- promocja najlepszych firm.

Inkubator w gminie nie powinien być wzorowany na inkubatorach utworzonych w dużych miastach. Forma i zakres pomocy dla firm znajdujących się w inkubatorze małej gminy lub kilku sąsiednich gmin jest w większym stopniu ograniczona możliwościami lokalowymi i finansowymi tych gmin. Natomiast pożądana jest wymiana doświadczeń pomiędzy gminami organizującymi inkubatory w małych miejscowościach. Wskazane jest podjęcie w ramach ośrodka przedsiębiorczości natychmiastowych działań organizacyjnych.

Proponujemy między innymi następujące działania:

- szkolenie z zakresu drobnej przedsiębiorczości. Tematyka szkoleń powinna obejmować: podstawy prawne tworzenia i funkcjonowania małych firm, sporządzanie biznesplanów, marketing, księgowość. Wszystkie tematy należy prowadzić pod kątem czysto praktycznym (np. wypełnianie druków rejestracyjnych spółek, ksiąg przychodów i rozchodów, wniosków kredytowych). Bardzo ważne jest, aby z informacją o organizacji szkoleń dotrzeć do wszystkich mieszkańców, szczególnie środowisk popegeerowskich. Osoby uczestniczące w szkoleniu powinny ponosić przynajmniej częściowe jego koszty. Szkoleni na zakończenie powinni otrzymać zaświadczenia. Instytucja współpracująca: Powiatowy Urząd Pracy w Drawsku Pomorskim,

- utworzenie w Urzędzie Gminy lub Powiatowym Urzędzie Pracy punktu informacyjnego dla osób rozpoczynających i prowadzących działalność gospodarczą, szczególnie rolników chcących podjąć działalność gospodarczą pozarolniczą. Pracownicy realizujący to zadanie powinni zostać gruntownie przeszkoleni we wszystkich sprawach związanych z przedsiębiorczością. Powinni posiadać też wszelkie informacje na temat dostępnych kredytów oraz preferencyjnych pożyczek dla małych i średnich firm, gospodarstw rolnych. Pracownicy punktów informacyjnych powinni posiadać umiejętności wstępnej weryfikacji pomysłu w odniesieniu do osób rozpoczynających działalność. Po

powstaniu inkubatora przedsiębiorczości punkt ten będzie się mieścił w jego strukturze lub UG. Instytucja współpracująca: Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie.

Powiatowe Urzędy Pracy w najbliższym czasie będą współrealizatorami wdrażania Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich, finansowanego częściowo ze środków pożyczki Banku Światowego. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zarządza następującymi komponentami tego programu:

I. Komponent A – Mikropożyczki

Cele:

-) wsparcie mieszkańców obszarów wiejskich w tworzeniu małych przedsiębiorstw,
-) wsparcie instytucji lokalnych pośredniczących w organizacji szkoleń i przekazaniu beneficjentom pomocy.

Instrumenty:

-) **mikropożyczki** – w wysokości do 5 000 USD dla ludności wiejskiej i mieszkańców małych miast (do 15 tys. mieszkańców). Fundusz pożyczkowy prowadzony przez BGK. Instytucje lokalne udzielające pożyczek wybierane w drodze przetargu. Spłata do 36 miesięcy. Oprocentowanie oparte na stosunku % ze strony programu i realizatora usług – obecnie ok. 17%.
-) **jednorazowe dotacje** – granty na zakup środków trwałych – jako bezzwrotna pomoc w wysokości do 3 600 PLN dla pożyczkobiorców. Środki te będą pochodzić z rezerwy celowej budżetu państwa na współfinansowanie programów wojewódzkich przeciwdziałających bezrobociu.
-) **pomoc techniczna i szkolenia** – dla realizatorów usług, BGK, MPiPS.

Okres wdrażania Komponentu A – Mikropożyczki - wynosi 2 lata. Zasięgiem terytorialnym komponent obejmuje 5 województw wybranych z siedmiu: **zachodniopomorskie**, kujawsko – pomorskie, warmińsko – mazurskie, lubelskie, podkarpackie, małopolskie, świętokrzyskie.

II. Komponent B1 – Przekwalifikowania (Re-deployment Fund)

Cele:

-) pomoc bezrobotnym i znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej mieszkańcom obszarów wiejskich w podniesieniu własnych kwalifikacji,
-) pomoc w znalezieniu zatrudnienia na lokalnych rynkach pracy,
-) pomoc przy dostosowaniu kapitału ludzkiego do wymagań lokalnych rynków pracy.

Programy:

-) **badanie gospodarki i rynku pracy** – badania sondażowe rynku pracy i lokalnej sytuacji gospodarki. Celem programu będzie porównanie oczekiwań pracodawców z potencjałem siły roboczej na lokalnych rynkach pracy,
-) **przekwalifikowania** – finansowanie instrumentów, których przeznaczeniem ma być aktywizacja ludności wiejskiej i umożliwienie znalezienia przez nią zatrudnienia:
 - *usługi poradnictwa zawodowego*; poradnictwo zawodowe, informacja o rynku pracy, giełdy i kluby pracy,
 - *usługi w zakresie przekwalifikowania siły roboczej*; przekwalifikowania zawodowe, szkolenia z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej,

- *wsparcie dla okresowego zatrudnienia przez gminę*; (max. 20% środków przewidzianych na wszystkie instrumenty), zatrudnienie przy pracach na rzecz rekultywacji środowiska, wsparcie dla zatrudnienia w instytucjach społecznych (domy dziecka, szkoły, domy opieki),
- *wsparcie dla ośrodków obsługi małych przedsiębiorstw*; świadczenie usług księgowych, finansowych, prawnych, marketingowych, usługi consultingowe,
- *inkubatory przedsiębiorczości*; pomieszczenie, możliwości korzystania ze wspólnego sprzętu,
- *lokalne inicjatywy planowania rozwoju gospodarczego*; granty na finansowanie prac studialnych na temat perspektyw rozwoju gospodarczego regionu, opracowanie materiałów promocyjnych na temat lokalnego potencjału gospodarczego.

Okres wdrażania Komponentu B1 – Przekwalifikowania - obejmuje 4 lata. Zasięgiem terytorialnym komponent obejmuje 7 województw: **zachodniopomorskie**, kujawsko – pomorskie, warmińsko – mazurskie, lubelskie, podkarpackie, małopolskie, świętokrzyskie.

III. Komponent B2 – Edukacja

Cele:

- \ poprawa jakości procesu nauczania,
- \ lepsze wykorzystanie zasobów szkolnych,
- \ poprawa efektywności systemu edukacyjnego.

Program będzie realizowany w grupie gmin zakwalifikowanych w oparciu o ocenę ich obecnego systemu edukacyjnego oraz przygotowanie nadających się do realizacji propozycji rozwiązań zidentyfikowanych problemów.

Instrumenty:

- \ szkolenie nauczycieli i dyrektorów szkół,
- \ poprawa jakości wyposażenia szkół,
- \ program wspierający wykorzystanie komputerów dla celów edukacyjnych,
- \ poprawa stanu obiektów szkolnych poprzez ich modernizację, remonty,
- \ poprawa efektywności nauczania poprzez konsolidację sieci szkół.

Okres wdrażania Komponentu B2 – Edukacja - obejmuje trzy etapy przez 3 do 3,5 roku. Zasięg terytorialny, jak w komponencie B1 – Przekwalifikowania.

IV. Komponent B3 – Budowanie potencjału instytucjonalnego administracji lokalnej i regionalnej

Cele:

- \ podniesienie poziomu wykonywania usług publicznych,
- \ podniesienie poziomu zarządzania finansami publicznymi i zasobami ludzkimi,
- \ budowanie potencjału dla wdrażania zasad i przepisów Unii Europejskiej.

Administracja publiczna ma pobudzać i podtrzymywać przejawy indywidualnej i lokalnej aktywności publicznej, zmierzającej do przezwyciężenia stagnacji gospodarczej i apatii społecznej.

Instrumenty:

-) **Program Rozwoju Instytucjonalnego** – realizowany w dwóch etapach. W pierwszym etapie (2-8 tygodni) dokonana będzie analiza organizacyjna i operacyjna urzędów w zakresie organizacji, procedur, wymiany informacji, zasobów ludzkich i wyposażenia. Efektem tego etapu będzie opracowanie Planu Rozwoju Instytucjonalnego realizowanego w drugim etapie.
-) **Programy szkoleniowe** – dla radnych, członków zarządów jednostek samorządu, urzędników administracji publicznej w jednostkach nie biorących udziału w PRI.
-) **Program koordynacji** działań szkoleniowych i PRI.
Okres wdrażania komponentu szacuje się na ok. 3 lata (początek PRI w IV kw. 2000 r., programy szkoleniowe w I kw. 2001 r.).
Zasięg terytorialny: PRI – 2 województwa. 2-4 powiatów z tych województw, ok. 15 gmin z wybranych powiatów. Programy szkoleniowe – obszar całego kraju z wyłączeniem terenów objętych PRI.

V. Komponent C – Infrastruktura

Cele:

Poprawa infrastruktury technicznej w celu:

-) stymulacji sektora prywatnego,
-) tworzenia nowych miejsc pracy poza sektorem rolnictwa,
-) poprawy warunków zdrowotnych i środowiskowych.

PAOW umożliwi finansowanie nowych inwestycji i modernizację istniejącej infrastruktury.

Sektory finansowania:

-) systemy wodociągów dla potrzeb gospodarstw domowych i przedsiębiorstw,
-) systemy kanalizacji i oczyszczania ścieków,
-) systemy gromadzenia odpadów stałych i ich utylizacji,
-) poprawa stanu dróg lokalnych na obszarach wiejskich, zwłaszcza w połączeniach z drogami głównymi,
-) energia, zwłaszcza odnawialna.

Zasady ubiegania się o wsparcie finansowe:

-) **Kryteria ogólne** – odpowiedni sektor, beneficjent, minimalny udział w kosztach.
-) **Wymogi techniczne i ochrony środowiska** – odzwierciedlanie lokalnych potrzeb, dokumentacja techniczna, rozwiązania alternatywne.
-) **Analiza finansowa i ekonomiczna** – budżet projektu, zgodność z regionalnym planem rozwoju, uwzględnienie ekonomii skali, możliwość tworzenia nowych miejsc pracy.
-) **Możliwości instytucjonalne** – odpowiednie struktury i możliwości do wdrożenia projektu, możliwości trwałego funkcjonowania i utrzymania.
-) **Gotowość do realizacji** – niezbędne pozwolenia, dokumenty.
-) **Celowość realizacji inwestycji.**

Okres wdrożenia – 4 lata. Zasięgiem terytorialnym Komponent C – Infrastruktura - obejmuje 16 województw.

Beneficjentami Komponentu C będą: gminy, związki gmin, powiaty.

Schemat funkcjonowania Komponentu C - – Infrastruktura

Propozycje projektów składane będą do przeglądu właściwym terytorialnie Regionalnym Oddziałom

Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

□

W ciągu trzech tygodni RO ARiMR dokonuje analizy wniosków według podanych kryteriów

□

Po sprawdzeniu przesyłane są do WBWP, który przedkłada je do oceny i uszeregowania Regionalnym Komitetem Sterującym

□

Wszystkie dotychczas złożone projekty przekazane zostaną do RO ARiMR

Oprócz szerokiego wachlarza możliwości zawartych w Programie Aktywizacji Obszarów Wiejskich, Powiatowe Urzędy Pracy oferują bezrobotnym i innym zainteresowanym dodatkowo:

- \ uczestnictwo w Programie „*Stáže dla absolwentów*”,
- \ umowy absolwenckie – praca na umowę, gdzie część wynagrodzenia absolwenta pokrywa PUP,
- \ poradnictwo zawodowe,
- \ kursy grupowe w różnym zakresie,
- \ szkolenia grupowe umożliwiające nabycie uprawnień w określonej dziedzinie,
- \ Kluby Pracy – 2 - tygodniowe zajęcia poszukiwania pracy (nauka pisania dokumentów, próbne rozmowy kwalifikacyjne itp.).

Usprawnienie strefy mieszkalnictwa, budownictwa i rozwój funkcji nierolniczych

W ramach długoplanowych działań proponuje się utrzymanie form budownictwa wspierającego potrzeby ludności najsłabszej ekonomicznie (mieszkania komunalne):

- \ podjęcie działań utrzymujących techniczny stan posiadania (remonty i modernizacja istniejących zasobów), zasilanie terenów mieszkaniowych w infrastrukturę techniczną,
- \ tworzenie rezerw terenów uzbrojonych z uporządkowanym statusem prawnym,
- \ wspieranie działań niezależnych, tj. promowanie wszystkich form budownictwa spółdzielczego i indywidualnego zrealizowanego ze środków własnych i kredytów mieszkaniowych.

Proponuje się przeznaczyć obszary osadnicze:

- \ działki 0,5 – 2 ha,
- \ funkcje rekreacyjne (domki letniskowe),
- \ budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne,
- \ budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne + zabudowa szeregowa (Towarzystwo Budownictwa Społecznego, Spółdzielnie Mieszkaniowe).

Rekomendowane branże działalności produkcyjnej (pozarolnicze). Są to branże, które mają obiektywne szanse rozwoju i mogą być rekomendowane przyszłym inwestorom. Do realizacji tego celu należy stosować zasady: ryzyka inwestycyjnego oraz konkurencyjności danej branży:

- \ w przemyśle artykułów rolno – spożywczych:
 - produkcja herbatników, sucharów, chleba,
 - produkcja alkoholu etylowego,
 - produkcja wyrobów z mięsa,
 - przetwórstwo owoców i warzyw,
 - przetwórstwo i konserwowanie ryb,
 - produkcja makaronów i wyrobów garmazeryjnych,
 - produkcja wód i gazowanych napojów bezalkoholowych,
 - wytwarzanie produktów przemiału zbóż.
- \ w przemyśle wyrobów z surowców niemetalicznych:
 - produkcja płytek ceramicznych,
 - produkcja płyt gipsowych,
 - produkcja innych wyrobów z cementu itp.
- \ w innych rodzajach działalności przemysłowej:
 - produkcja toreb i innych wyrobów ze skóry lub materiałów skóropodobnych,
 - produkcja gier i zabaw,
 - produkcja sprzętu do sterowania procesami produkcyjnymi lub części zamiennych do samochodów,
 - produkcji konstrukcji metalowych i ich części,
 - produkcja drewnianych elementów konstrukcyjnych i wyrobów stolarki budowlanej, wyposażenia ogrodowego,
 - produkcja opakowań drewnianych,
 - produkcja odzieży, w tym również roboczej i ochronnej (najwyższe ryzyko inwestycyjne),
 - poligrafia i działalność usługowa związana z poligrafią,
 - produkcja artykułów sportowych.

| **Międzynarodowe perspektywy rozwoju niektórych gałęzi przemysłu** można zilustrować na przykładzie zestawienia udziału dóbr importowanych w konsumpcji UE (źródło: „Panorama of UE Industry 1994”, European Commission, Bruksela 1995).

Tak zwany wskaźnik penetracji importu, obrazujący powyższy udział, wynosi przykładowo:

– dla futer i wyrobów futrzanych	58%
– dla drewna	49%
– dla wyrobów dziewiarskich	37%
– dla skóry i wyrobów skórzanych	34%
– dla celulozy i wyrobów przemysłu papierniczego	33%
– dla przetworów rybnych	26%
– dla półproduktów przemysłu drzewnego	20%
– dla chemii przemysłowej	16%
– dla przetworów owocowo – warzywnych	16%

Branże te w zestawieniu z branżami rekomendowanymi wcześniej w niniejszym opracowaniu mogą stanowić podstawę dla rozwoju eksportu do państw Unii Europejskiej. Godne polecenia są szczególnie: **przemysł spożywczy** (popyt na

jego wyroby jest mało wrażliwy na zmiany koniunktury), **produkty mrożone** (jeden z najszybciej rozwijających się rynków w ramach przemysłu przetwórczego) i **przemysł meblarski** (najszybsze tempo rozwoju w branży drzewnej).

- **Wykorzystanie programów specjalnych Urzędu Pracy i AWRSP.** Aktywizacja zawodowa długotrwale bezrobotnych i uprzednio pracujących w PGR-ach może być prowadzona również w oparciu o programy specjalne. Programy te wdrażane są w celu utworzenia stałych miejsc pracy dla osób, które od czasu likwidacji zakładu nie miały żadnych szans uzyskania stałego zatrudnienia

13.2. Ośrodek Edukacyjno – Kulturalny

Funkcjonowałby na bazie szkół. Powinien prowadzić wszelką działalność edukacyjną młodzieży i dorosłych, wdrażać nowe systemy kształcenia pozaszkolnego, szkolić liderów i organizować życie kulturalno - sportowe. Pełnić rolę funkcjonującego „Ośrodka Kultury”.

Rozwój gospodarczy gminy uzależniony będzie od aktywności gospodarcej, społecznej i przedsiębiorczości mieszkańców gminy. W tym celu niezbędne jest powołanie w gminie własnych centrów, które stymulowałyby wszelkie procesy aktywizacji mieszkańców i przedsiębiorstw w gminie. Ośrodek Edukacyjno-Kulturalny funkcjonowałby na bazie szkoły podstawowej lub ponadgimnazjalnej. Powinien prowadzić wszelką działalność - edukacyjną młodzieży i dorosłych; wdrażać także nowe systemy kształcenia pozaszkolnego, szkolić liderów i organizować życie kulturalno-sportowe. Proponowane formy działalności dla takiego ośrodka zostaną zaprezentowane dalej, a wyboru form działania dokonują przedstawiciele lokalnej społeczności, tj. Rady Rodziców, Rady Sołeckie, Rada LZS oraz przedstawiciele gminy w Izbie Rolniczej.

Ośrodek taki ma mieć w kręgu zainteresowania:

- ucznia w końcowej fazie nauki,
- ucznia gimnazjum i szkoły średniej z terenu gminy,
- młodych pracowników,
- młodych bezrobotnych,
- dorosłych pracujących i czasowo pozostających bez pracy,
- środowisko gminy jako zbiorowość społeczną.

W ramach swych działań Ośrodek powinien:

- przyjmować oddolne inicjatywy w zakresie potrzeb edukacyjnych środowiska,
- gwarantować możliwość elastycznego rozwiązywania lokalnych problemów rynku pracy (kursy itp.),
- poszukiwać zdolnych, ambitnych „liderów” w różnych dziedzinach,
- inspirować nowe formy dokształcania, doskonalenia, promowania,
- być jednostką o dużej pojemności i otwartej strukturze organizacyjnej, zdolną do szybkiego reagowania na potrzeby lokalnego rynku i środowiska,
- inspirować współpracę ponadlokalną miasta i gminy celem nabycia doświadczeń i promocji,
- inspirować kulturalne i sportowe potrzeby środowiska poprzez młodzież i ich rodziców, ludzi biznesu i samorządu,

- prowadzić działalność gospodarczą i handlową z wykorzystaniem własnej bazy,
- współpracować z ODR, PUP, WUP, FRDL itp.

Ośrodek ten powinien spełniać oczekiwania środowiska gminy poprzez:

- przełamanie bariery niemożności i apatii wśród ludzi młodych,
- generowanie i promowanie „liderów” w różnych dziedzinach życia gospodarczego, kulturalnego i sportowego,
- aktywizację obywatelską w zakresie:
 - poszerzenia wśród uczniów wiedzy o samorządności terytorialnej,
 - rozwoju zdolności przywódczych młodych działaczy społecznych,
 - nabywania umiejętności organizacji warsztatu pracy społecznej,
 - kontaktowania młodych liderów z działaczami samorządowymi gminy (dyskusja, współpraca, czynna edukacja),
 - wymiany doświadczeń z innymi.
 - nawiązywania współpracy ponadgminnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń, nauki i podpatrywania,
 - sporządzenia mapy instytucji wspierających, stowarzyszeń i związków mogących wesprzeć gminę,
 - bycia ośrodkiem promocji gminy w różnych dziedzinach,
 - promowania polityki lokalnej i lokalnych polityków.

13.3 PROMOCJA GMINY

Jednym z najistotniejszych czynników decydujących o powodzeniu jest przekonanie inwestorów i przedsiębiorców, że na danym obszarze istnieje odpowiednia tradycja i kultura robienia interesów, dobra atmosfera sprzyjająca pobytowi na tym terenie. Na stworzenie takiego przekonania społeczność lokalna pracują pokoleniami, jednakże mimo zauważalnego niedostatku w tej mierze, również w Ostrowicach istnieją znaczące aktywa. Pierwsze wrażenie jest często najważniejsze. Stwarza je ogólny wygląd miejscowości, charakter zabudowań ulic, zadbanie domostw. Często czynnikami decydującymi o korzystnym pierwszym wrażeniu jest czystość. Ogólny wygląd miejscowości lub obszaru wyrabia przekonanie o gospodarności lub niegospodarności okolicy. Drugim elementem wspierającym ogólny obraz gminy jest umiejętność zespołowego działania mieszkańców.

Szczególnie wysoko ocenia się taką społeczność lokalną, która potrafi się zorganizować, scalić wokół wspólnych celów i poświęcić własny czas i pieniądze do zrealizowania zamierzonych celów.

13.3.1. Promocja gminy na zewnątrz

Cele strategiczne rozwoju muszą być wspierane przez system promocji (oferty inwestycyjnej). Inwestor powinien w jednym miejscu uzyskać wszelkie informacje o dostępnych potencjalnych lokalizacjach działalności gospodarczej. Niezbędne są zatem następujące działania:

- rozpocząć kampanię reklamową gminy w środkach masowego przekazu - telewizja, radio, prasa,

- opracować i wydać nowy, profesjonalnie opracowany folder, materiały informacyjne i rozesłać je do wielu organizacji reprezentujących środowiska biznesu w kraju i za granicą (polskich ambasad, radców handlowych, izb gospodarczych itp.),
- uczestniczyć w wystawach, konferencjach i konkursach, promując gminę,
- zapewnić z budżetu gminy specjalne środki na promocję,
- zorganizować imprezy promocyjne, np.:
 - międzynarodowe zawody wędkarskie,
 - festiwal pieśni religijnej i inne imprezy kulturalne o zasięgu powiatowym i wojewódzkim,
 - zawody sportowe (biegi, turnieje piłki nożnej, żeglarstwo),
 - targi ,
 - „Dni Ostrowic”,
 - konferencje i seminaria popularno-naukowe itp.

13.3.2. Działania wewnętrzne

Wewnętrzne działania gminy muszą wspierać intensywną akcją reklamującą gminę jako miejsce, w którym można zainwestować. Należy zbudować wizerunek gminy solidnej i godnej zaufania. Jedną z najważniejszych spraw jest wiarygodność wobec partnerów. Uznać należy, że w rozmowach z inwestorami nie tyle ważne jest dysponowanie określonymi zasobami (np. zasilaniem energetycznym), ale przekonanie inwestora, że gmina rozwiąże dany problem w określonym czasie i następnie bezwzględnie wywiąże się z danego słowa.

Z tą myślą w Urzędzie Gminy należy wytypować zespół kompetentnych pracowników, którzy potrafią dążyć do wyznaczonych celów i odpowiednio reagować na oczekiwania partnerów. Dużą wagę przywiązuje się do pierwszego kontaktu z kontrahentem. Zespół musi także odpowiednio przygotować się do negocjacji z inwestorem. Musi prowadzić wspólną politykę. Prowadzenie tak zgodnej polityki negocjacyjnej wymaga bardzo dobrej komunikacji pomiędzy członkami grupy negocjacyjnej. Służy temu przede wszystkim czytelny podział obowiązków i umiejętne rozdzielanie zadań wg kompetencji i predyspozycji pracowników. Ważne jest, aby Urząd Gminy prowadził działania o charakterze integracyjnym, takie jak: wyjazdowe szkolenia, spotkania towarzyskie, imprezy wigilijne i rocznicowe.

Oprócz stworzenia dobrego i skutecznego zespołu Urzędu Gminy, należy także zapewnić mu sprzyjającą atmosferę pracy.

Zarząd musi podjąć się zbudowania konsensusu w społeczeństwie gminy, przekonać je, że inwestorzy są gminie potrzebni. Należy także pokazać mieszkańcom wpływ działań proinwestycyjnych w gminie na stopniową poprawę warunków życia we wszystkich wsiach. Cały Zarząd wraz z radnymi regularnie, raz na kwartał (lub częściej, jeżeli jest taka potrzeba), musi spotykać się z mieszkańcami poszczególnych wsi.

Podstawowym zagrożeniem dla wdrożenia strategii są interesy partykularne i myślenie krótkoterminowe. Cała gmina powinna rozwijać się tak równomiernie, jak

to tylko możliwe. Wzrost inwestycji jest głównym elementem tego rozwoju. Żaden poważny inwestor nie zdecyduje się zainwestować, jeżeli nie będzie widział perspektywy szybkiej realizacji inwestycji i uruchomienia działalności. Wielomiesięczne oczekiwania na wszelkie pozwolenia i inne formalności zniechęca każdego inwestora kierującego się racjonalnymi czynnikami, nawet jeżeli lokalizacja inwestycji miałaby być bardzo atrakcyjna. Opierając się na zasadach, którymi kierują się inwestorzy zagraniczni, Zarząd musi przyjąć kilka podstawowych zasad działań proinwestycyjnych, wychodzących naprzeciw oczekiwaniom kontrahentów. Podstawową zasadą w kontaktach z inwestorami musi być wzajemna wiarygodność, rzetelność i solidność. Władze gwarantują krótki okres realizacji transakcji kupna - sprzedaży gruntów. Powinien on trwać maksymalnie 2 miesiące od pierwszych kontaktów z inwestorem, poprzez negocjacje do umowy notarialnej. Urząd Gminy powinien udzielać wszechstronnej pomocy inwestorowi w załatwianiu spraw merytorycznych, formalnoprawnych w administracyjnym toku postępowania. Oferowany teren powinien być w pełni uzbrojony i należeć do gminy. Konieczne jest także uprzednie uzgodnienie przeznaczenia terenu na poszczególne rodzaje działalności gospodarczej.

Wszelkie negocjacje prowadzone z potencjalnymi inwestorami (jak i podejmowanie decyzji), aż do podpisania umowy, przeprowadza zespół trzyosobowy, reprezentujący Zarząd. W trakcie negocjacji obowiązuje zasada eliminowania wszelkich sporów w obecności inwestora. Aby uatrakcyjnić ofertę, należy przyjąć zasadę sprzedaży gruntów na własność. Zgodnie z polskim ustawodawstwem sprzedaż powinna mieć formę przetargu ofert, gdzie oprócz ceny można zawrzeć dodatkowe uwarunkowania przyszłej inwestycji, przyjęte wcześniej w ramach wzajemnych uzgodnień. Proponowana cena ma być optymalna, co nie znaczy, że niska. Cena porównywalna do cen gruntów o podobnej randze w Polsce wyeliminuje przypadkowych kontrahentów i narzuci partnerski stosunek w negocjacjach.

14. BANK DANYCH W GMINIE

14.1. ZASADY TWORZENIA I FUNKCJONOWANIA BANKU DANYCH

Celem głównym założenia banku danych o gminie Ostrowice jest poprawienie stanu wiedzy władz gminnych o posiadanych zasobach, a co za tym idzie, bardziej sprawne zarządzanie nimi. Pod pojęciem banku danych należy rozumieć nie jedną komputerową bazę danych, lecz kilka odrębnych, niezależnych tematycznych baz.

Takie podejście spowodowane jest następującymi problemami:

- brakiem jednolitego dla wszystkich baz systemu identyfikacji obszaru zbierania danych - jednym z rozwiązań może być stosowanie numerów statystycznych miejscowości GUS, jednak ten system nie jest powszechnie stosowany. Przykładem obrazującym problem może być funkcjonowanie takich samych nazw kilku miejscowości na określonym terenie np. w województwie zachodniopomorskim znajdują się miejscowości o nazwie Bielice - 2, Boguszyce - 2, Brzozowe - 2, Buk - 2, Błotno - 2, Chlebowe - 2, Dobropole - 5, Dolice - 2, Długie - 2 itd.
- brakiem rozpowszechnienia ujednoczonego systemu nazw miejscowości. Wykaz miejscowości ogłoszony w dokumentach oficjalnych jeszcze nie funkcjonuje we wszystkich instytucjach. Przykładem niech będzie nazwa miejscowość Brzeżno, która w różnych dokumentach, bazach danych i mapach (a więc dokumentach oficjalnych, administracyjnych) funkcjonuje również jako m.in. Ostrowice.
- brakiem kontroli nad wprowadzaniem danych. Przykładem jest Nowe Czarnowo. Jej nazwę można spotkać jako: N. Czarnowo, Nowe Czarnowo. Dane w bazach dotyczą tej samej miejscowości, a dla programu komputerowego są to dwie różne miejscowości. Podobnie jak „Nowe Czarnowo" i „ Nowe Czarnowo" są różnymi miejscowościami dla programu komputerowego (odstęp przed nazwą miejscowości). Dlatego od strony praktycznej najlepszym rozwiązaniem jest utworzenie banku danych składającego się z szeregu niezależnych częściowych baz tematycznych.

Informacje w banku danych dzielą się na dwie grupy główne:

- dane przestrzenne - prezentowane w postaci map, np. w programie Mapinfo lub FMapa,
- dane tabelaryczne - statystyczne i opisowe - opisujące przestrzeń przy pomocy danych w tabelach, bazach i za pomocą opisów tekstowych.

Bank danych w części przestrzennej powinien zawierać mapy zasadnicze (wysokościowe) oraz ewidencyjne (z układem działek gruntowych) gruntów będących na terenie gminy. Mapy papierowe mogą zostać zeskanowane, skalibrowane i zapisane np. w formacie programu Mapinfo lub FMapa. Programy te pozwalają na prowadzenie ewidencji elementów znajdujących się w przestrzeni (budynki, infrastruktura techniczna, parki, zabytki, wody itd.) oraz na przedstawienie ich położenia na podkładach mapowych i wydruk w dowolnej skali. Natomiast część tabelaryczna powinna składać się z szeroko rozumianych danych charakteryzujących gminę. Do najważniejszych grup, czy też baz cząstkowych, należy zaliczyć: dane statystyczne, ewidencję gruntów, dane gospodarcze, dane ludnościowe, inwentaryzację zasobów, dane rolnicze, dane turystyczne, inne.

Praktycznie nie da się jednoznacznie określić granicy pomiędzy wyżej wymienionymi grupami, gdyż dane zawarte we wszystkich bazach będą się wzajemnie uzupełniały. I tak np. inwentaryzacja zasobów przedstawiona na mapach w formie graficznej bez części opisowej będzie po prostu niekompletna.

Drugi podział zbieranych w banku danych informacji jest następujący:

- dane opisujące elementy nie ulegające szybkim przemianom, a więc te, których nie trzeba zbyt często aktualizować (rzeźba terenu, powierzchnia gruntów w klasach bonitacyjnych, struktura użytkowania, utrudnienia w mechanicznej uprawie roli itp.)
- dane opisujące elementy zmienne, czyli takie, których stan można uchwycić na dany dzień, a które mogą ulegać w każdej chwili zmianie (np. wszystkie dane dotyczące własności gruntów, ilości i struktury mieszkańców itp.).

Dane zawarte w banku informacji będą należeć zarówno do pierwszej, jak i drugiej kategorii. Dlatego wartość banku będzie w dużym stopniu zależała od wypracowania systemu uaktualniania zawartych w nim danych. Jest kilka możliwych rozwiązań. Pierwszym z nich, i zarazem najmniej pracochłonnym, jest wejście we współpracę z jednostkami zbierającymi interesujące nas dane, np. zajmującymi się ewidencją gruntów leżących na terenie objętych bankiem danych, rejestrujących ruch ludności itd. Innym rozwiązaniem jest powołanie specjalnej komórki (może być jednoosobowa) do prowadzenia i uaktualniania bazy danych poprzez prowadzenie własnych rejestrów przy pomocy programów komputerowych, np. rejestr gruntów gminy, rejestr mieszkańców itd. Wiele danych potrzebnych do utworzenia dobrego banku danych już znajduje się w instytucjach administracji terenowej (Urząd Gminy). Przykładem takim może być baza zawierająca informacje o podmiotach gospodarczych działających na terenie gminy. W każdym z nich znajduje się rejestr działalności gospodarczej. Wystarczy jedynie wpisać je do komputera, a jeżeli znajdują się one już w komputerze, wystarczy je jedynie odpowiednio wykorzystać.

Kolejnym podziałem zgromadzonych informacji jest okres, których one dotyczą. I tak dane zawarte w banku mogą być aktualne lub z lat ubiegłych. Dzięki

temu możliwe będzie analizowanie tendencji kształtowania się poszczególnych wskaźników.

Tabela 13. Przykładowy system ewidencji gruntów - program komputerowy Mikrokomputerowy System Ewidencji Gruntów (MSEG)

MSEG- PROWADZENIE EWIDENCJI GRUNTÓW		
DANE EWIDENCYJNE	ZMIANA DANYCH EWIDENCJI	SYSTEMATYKA ZASOBÓW
KONIEC PRACY		
	MIKROKOMPUTEROWY SYSTEM EWIDENCJI GRUNTÓW ver 2.3 dla sieci typu Novell Woj. Ośr. Doradz. Rol. w Barzkowicach Wrocław 1994.	

Dużym atutem programu MSEG jest to, iż jest on dość rozpowszechniony i używany do prowadzenia ewidencji gruntów w wielu Urzędach Powiatowych (byłych Urzędach Rejonowych). Po przeanalizowaniu programu stwierdzono, że jest on wystarczający do pracy na poziomie Urzędu Powiatowego lub Urzędu Gminy. Istnieje możliwość zakupu programu w wersji do przeglądania i wydruku danych zawartych w bazie otrzymanywanej i aktualizowanej w Urzędzie Powiatowym. Jednakże do opracowań szerszych - studialnych, program ten jest niewystarczający. Podstawową niedogodnością programu, z punktu widzenia tworzonego opracowania, jest prowadzenie ewidencji na poziomie obrębu geodezyjnego i brak powiązań danych pomiędzy poszczególnymi obrębami - dane te nie widzą się. Stąd niemożliwością jest uzyskanie informacji na temat stanu posiadania gruntów poszczególnych osób czy instytucji w całej gminie (a nie tylko obrębie) oraz ich analiza. Program oddaje tylko informację ogólną, natomiast po dane szczegółowe należy sięgać kolejno do poszczególnych obrębów. Jest to rozwiązanie bardzo uciążliwe. Ponadto program nie posiada możliwości eksportu danych w innym formacie bazy danych lub arkusza kalkulacyjnego (np. *.dbf, * db, *.mdb, *.wk1 .wk2, *.wq1, * xls itp.), aby umożliwić analizę danych w programach zewnętrznych. Można zakupić dodatkowy moduł wyprowadzający dane do zbioru tekstowego, jednak forma ta jest zbyt uciążliwa, aby mogła zostać wykorzystywana. Należy jednak zaznaczyć, że do prowadzenia banku informacji o posiadanych zasobach gruntowych jest on wystarczający.

Organizacyjnie utworzenie banku danych o gminie wiąże się z powołaniem przy urzędzie gminy komórki odpowiedzialnej za założenie i prowadzenie banku danych. Celowe wydaje się zatrudnienie kompetentnej osoby, która będzie w stanie poradzić sobie z problemami natury informatycznej, a jednocześnie na tyle obrotnej, by była w stanie uzyskać potrzebne informacje z innych źródeł.

Przykładowy układ banku danych prezentowany jest na załączonych schematach. Poniżej przedstawiono charakterystykę przykładowych zasobów banku danych.

14.2. CHARAKTERYSTYKA INFORMACJI

Źródłami informacji do utworzenia banku danych dla gminy powinny być, poza własnymi opracowaniami, również dane z instytucji z terenu województwa i gmin ościennych. Do ważniejszych z nich należy zaliczyć: Urząd Wojewódzki, AWRSP O/T, Urząd Statystyczny, Wojewódzki i Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno-Kartograficznej, Wojewódzki i Powiatowy Urząd Pracy, Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Agencję Lasów Państwowych, Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Puławy.

Bank danych powinien składać się z kilku odrębnych zbiorów zawierających specyficzne dane, zapisanych w różnych formatach. Wybór formatu zapisu danych determinuje możliwość wykonania różnorodnych analiz posiadanych zasobów lub brak takiej konieczności. Dane mogą być zapisane w formacie arkusza kalkulacyjnego (m.in. ewidencja gruntów, gospodarstwa osadnicze, dane o ludności, infrastruktura techniczna, charakterystyka turystyczna miejscowości itd.). Arkusz kalkulacyjny daje dodatkową możliwość eksportu danych w wielu formatach innych programów, np. typu baza danych. Dane dotyczące charakterystyki budynków i budowli w inwentaryzowanych i analizowanych ośrodkach rolnych mogą zostać zapisane w formacie edytora tekstu. Do zapisu danych przestrzennych można użyć formatu programu Mapinfo lub FMapa - np. inwentaryzacja ośrodków rolnych AWRSP O/T, wytyczne konserwatora zabytków dotyczące analizowanego obszaru. Natomiast dane opisowe do danych przestrzennych powinny być zapisane w formacie edytora tekstów.

Dane przestrzenne powinny zawierać mapy zasadnicze oraz ewidencyjne. Na mapach zasadniczych należy umieścić m.in. dane z inwentaryzacji obiektów znajdujących się w Gospodarstwach Skarbu Państwa oraz dane zawarte w opracowanych dla gminy studiach i projektach. Przykładowymi danymi mogą być ewidencje:

- zabytkowych obiektów i zespołów architektury,
- zabytkowych parków i cmentarzy,
- stanowisk archeologicznych,
- stref ochrony konserwatorskiej,
- pomników przyrody.

Zgromadzone w trakcie tworzenia banku danych dane tabelaryczne mogą obejmować: ogólne informacje o gminie i regionie, rozmieszczenie sieci osadniczej i jej wyposażenie w infrastrukturę techniczną, ewidencję gruntów (struktura jakościowa i własnościowa), inwentaryzację zasobów znajdujących się w Gospodarstwach Rolnych Skarbu Państwa na terenie gminy, strukturę wiekową ludności w/g płci (bez wyróżniania płci wśród dzieci i młodzieży), strukturę zatrudnienia ludności, waloryzację turystyczną.

14.2.1. Dane charakteryzujące gminę i region

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane z kilku lat. Główne źródło informacji - WUS. Dane dla miast oraz gmin sąsiadujących powinny obejmować następujące zagadnienia:

- skup najważniejszych produktów rolnych,
- zasiedlone zasoby mieszkaniowe,
- użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych wg granic administracyjnych,
- użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych wg siedziby użytkownika
- indywidualne gospodarstwa rolne,
- powierzchnia zasiewów w gospodarstwach indywidualnych,
- plony zbóż i ziemniaków w gospodarce nieuspołecznionej,
- zbiory zbóż i ziemniaków w gospodarstwach indywidualnych,
- zwierzęta gospodarskie w gospodarce nieuspołecznionej,
- zwierzęta gospodarskie w gospodarce nieuspołecznionej na 100 ha powierzchni,
- mieszkania, izby i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytku w gospodarce narodowej,
- zasoby mieszkaniowe spółdzielni mieszkaniowych,
- szkolnictwo zawodowe ogółem,
- szkolnictwo zawodowe, w tym dla niepracujących,
- ogrzewnictwo,
- wodociągi i kanalizacja,
- sieć i sprzedaż w handlu rynkowym detalicznym,
- przeciętne zatrudnienie pracowników podstawowych i placówki usługowe w usługach bytowych,
- zakłady i pracujący w rzemiośle prywatnym,
- uczniowie zatrudnieni w rzemiośle prywatnym,
- placówki pocztowo-telekomunikacyjne oraz abonenci telefoniczni, radiowi i telewizyjni,
- ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym,
- użytkowanie gruntów administracyjnych,
- podział administracyjny i ludność,
- ruch naturalny ludności,
- migracje ludności,
- pracujący w gospodarce narodowej,
- szkoły podstawowe,
- gimnazja,
- licea ogólnokształcące.

14.2.2 Dane charakteryzujące rolniczą przestrzeń produkcyjną

Dane ogólne

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny Dane dla wszystkich obrębów geodezyjnych zawierać powinny następujące informacje:

- ⌚ liczba stałych mieszkańców,
- ⌚ procent ludności utrzymującej się z rolnictwa,

- ⌚ typ obrębu według charakteru wyposażenia w infrastrukturę społeczno-produkcyjną,
- ⌚ dominujący charakter rzeźby terenu,
- ⌚ szczególne walory krajobrazowe,
- ⌚ dominujący typ zabudowy,
- ⌚ ocena gospodarki wodą pitną,
- ⌚ lokalizacja ośrodków produkcyjno-gospodarczych gospodarstw społeczniowych,
- ⌚ lokalizacja ferm o bezściołowej technologii chowu zwierząt,
- ⌚ położenie obrębu w rejonie intensywnego rozwoju rolnictwa,
- ⌚ utrudnienia w mechanicznej uprawie gleby,
- ⌚ ocena gleby w zakresie potrzeb hydromelioracyjnych,
- ⌚ występowanie gleb nawadnianych,
- ⌚ średni procent gruntów ornych zagrożonych powodzią,
- ⌚ powierzchnia gruntów odłogowanych lub niezagospodarowanych [ha],
- ⌚ powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji [ha],
- ⌚ przyczyny degradacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- ⌚ położenie obrębu w rejonie ekologicznego zagrożenia,
- ⌚ liczba gospodarstw indywidualnych 0,5 - 1,99 ha; 2,0 - 10,0 ha; powyżej 10,0 ha,
- ⌚ kierunki trwałego zagospodarowania gruntów byłego PFZ do 1990 r.,
- ⌚ dominujący układ sieci dróg transportu rolniczego,
- ⌚ ocena stanu dróg transportu rolniczego,
- ⌚ główne przyczyny złego stanu dróg rolniczych,
- ⌚ dominujące typy układów działek,
- ⌚ procent aktualnej liczby działek powstałych do 1945 r.,
- ⌚ procent aktualnej liczby działek powstałych w latach 1945-1968,
- ⌚ ocena optymalności istniejących układów działek w miejscowych warunkach przestrzenno-gospodarczych,
- ⌚ prace urządzenioworolne wykonane dotychczas w obrębie,
- ⌚ potrzeba scalenia gruntów gospodarstw indywidualnych,
- ⌚ główne przyczyny potrzeby scalenia gruntów gospodarstw indywidualnych,
- ⌚ potrzeba scalenia gruntów gospodarstw państwowych i uspołeczniowych,
- ⌚ główne przyczyny potrzeby scalenia gruntów,
- ⌚ występowanie trwałych elementów terenowych ograniczających możliwości zmiany układu działek,
- ⌚ powierzchnia obrębu; gruntów ornych; powierzchnia sadów; użytków zielonych; gruntów pod lasami i zadrzewieniami; gruntów pod wodami; rowów; terenów komunikacyjnych; dróg; terenów osiedlowych; nieużytków; AWRSP; lasów i innych gruntów resortu leśnictwa; innych państwowych i społecznych gospodarstw rolnych; gruntów państwowych i społecznych w miastach; Spółdzielni; Kółek Rolniczych; indywidualnych gospodarstw rolnych i leśnych; innych gruntów indywidualnych; ogródków działkowych; wspólnot gruntowych; państwowych wód i rowów; dróg publicznych i innych dróg będących w powszechnym korzystaniu; innych terenów komunikacyjnych, kolejowych itp.,

- ⌚ szacunkowa liczba działek ewidencyjnych ogółem w obrębie; AWRSP; pozostałych gospodarstw; gospodarstw indywidualnych.

Bieżąca ewidencja gruntów

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane dla wszystkich obrębów geodezyjnych powinny zawierać następujące informacje o powierzchni:

- strukturalne (ogółem, grunty orne, sady, łąki, pastwiska, lasy, zadrzewienia, wody stojące, wody płynące, rowy, kopalnie, drogi, tereny komunikacyjne, zabudowane i niezabudowane, zieleń, osiedla, różne, nieużytki i pozostałe),
- własnościowe (jednostki, dla których organem założycielskim jest MRiGŻ lub Wojewoda, lasy państwowe, inne państwowe, grunty państwowe przekazane w zarząd lub w użytkowanie, grunty państwowe przekazane w wieczyste użytkowanie, grunty państwowe będące w dyspozycji terenowych organów administracji państwowej przeznaczone na cele zabudowy, inne państwowe i społeczne grunty nie będące gospodarstwami rolnymi, Spółdzielnie, Kółka Rolnicze, indywidualne gospodarstwa rolnicze i leśne, inne grunty, ogródki działkowe, wspólnoty gruntowe, państwowe rowy, drogi publiczne i inne będące w powszechnym użytkowaniu, inne tereny komunikacyjne, kolejowe itd.).

Grunty planowane do przeznaczenia pod gospodarstwa osadnicze

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane dla wszystkich planowanych gospodarstw osadniczych z rozbiciem na poszczególne działki.

14.2.3 Dane charakteryzujące położenie i infrastrukturę

Wykaz i charakterystyka budynków i budowli w ośrodkach rolnych AWRSP

Przykładowy format zapisu - program Mapinfo (mapy) oraz edytor tekstu (dane opisowe).

Wytyczne konserwatora zabytków dotyczące zabytków architektury oraz stref chronionych

Przykładowy format zapisu - program Mapinfo (mapy) oraz edytor tekstu (dane opisowe).

Rozmieszczenie sieci osadniczej i jej wyposażenie w infrastrukturę

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane dla wszystkich miejscowości, podzielonych na grupy, w zależności od liczby mieszkańców:

- do 50 mieszkańców,
- 50-100 mieszkańców,
- 100-150 mieszkańców,
- 150-200 mieszkańców,
- 200-250 mieszkańców,
- 250-300 mieszkańców,
- 300-400 mieszkańców,
- 400 i więcej mieszkańców.

Dane dotyczące wyposażenia w infrastrukturę społeczną - szkoły, ośrodki zdrowia, świetlice, kościoły, poczty, jak również w infrastrukturę techniczną - wodociągi, kanalizacja, gaz ziemny, gaz przewodowy.

Układ przestrzenny miejscowości i waloryzacja turystyczna

Przykładowy format zapisu - edytor tekstu. Dane dla wszystkich miejscowości powinny obejmować:

- nazwę źródłową, pochodzenie i rodzaj osady,
- charakter i układ przestrzenny osady,
- architektura i typy architektoniczne,
- krajobraz historyczny,
- zieleń,
- układ hydrotechniczny,
- obiekty podlegające ochronie.

14.2.4 Dane charakteryzujące ludność

Struktura wiekowa

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane z kilku lat dla poszczególnych miejscowości uwzględniające przedziały wiekowe.

- dzieci i młodzież - 0-2, 3-6, 7-14, 15-17,
- dorośli - mężczyźni 18-64, powyżej 65 lat oraz kobiety 18-64, powyżej 65 lat.

Struktura zatrudnienia

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane dla poszczególnych miejscowości dotyczące zatrudnienia w poszczególnych gałęziach:

- przemysł,
- budownictwo,
- leśnictwo,
- transport,
- handel,
- oświata,
- służba zdrowia,
- administracja.

Zatrudnienie w rolnictwie

Przykładowy format zapisu - arkusz kalkulacyjny. Dane z kilku lat dla poszczególnych miejscowości powinny dotyczyć:

- pracujących wyłącznie w rolnictwie,
- pracujących w rolnictwie i dodatkowo poza gospodarstwem,
- pracujących wyłącznie poza rolnictwem.

15. ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z BRAKU REALIZACJI PROGRAMU

W przypadku zaniechania realizacji strategii możliwe jest osłabienie wzrostu gospodarczego gminy Ostrowice oraz pojawienie się tendencji recesyjnych, co spowoduje wzrost napięć społecznych i niekorzystne zjawiska. Wielkie znaczenie będą tu miały takie procesy, jak:

- nieumiejętne zarządzanie zasobami,
- brak konkurencyjności wobec innych ośrodków gospodarczych województwa,
- regres inwestycyjny ze względu na odpływ inwestorów do bardziej atrakcyjnych stref gospodarczych,
- zaniechanie bądź odkładanie w czasie realizacji zasadniczych zadań inwestycyjnych dla prawidłowego rozwoju gminy.

Ponadto:

- brak postępu w rozwoju infrastruktury technicznej pogorszy warunki życia i uczyni gminę nieatrakcyjną dla mieszkańców, turystów i potencjalnych inwestorów,
- niska dbałość o środowisko przyrodnicze i ład przestrzenny przyczynią się do stworzenia niekorzystnego wizerunku miasta i gminy,
- pogłębiające się procesy recesyjne, postępujące ubożenie ludności, spadek przychodów budżetowych - ograniczą popyt na ofertę mieszkaniową i doprowadzą do dekapitalizacji istniejącej substancji budowlanej:
 - ograniczenie ekspansywności urbanizacyjnej,
 - wystąpienie niekorzystnych procesów demograficznych tj. migracje ludzi młodych, najbardziej aktywnych i przedsiębiorczych do większych ośrodków (np. Świdwin, Koszalin).

W długofalowej perspektywie powyższe tendencje mogą doprowadzić do utraty tożsamości i odrębności Ostrowic, jako ośrodka życia gospodarczego i społecznego w regionie.

16. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Jednym z ważnych problemów w realizacji strategii rozwoju gminy Ostrowice jest realna możliwość jej skutecznego wdrażania. Kadencyjność władz samorządu lokalnego sprawia, że zawsze występuje niebezpieczeństwo zaniechania realizacji strategii przez kolejne władze lokalne.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji zadań operacyjnych, zgodnie z przyjętym harmonogramem, ma komitet współpracujący przy opracowaniu strategii. Zakłada się, że komitet ten z chwilą przyjęcia strategii przez Radę Gminy przerodzi się w Komitet Wdrażający (Komórkę Koordynacyjną). Jego główną rolą będzie wdrażanie i monitorowanie realizacji strategii oraz interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień bądź nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania. Oprócz budowy sprawnego systemu monitorowania, pozwalającego na szybki wgląd w postępy prowadzonych działań, konieczne jest powstanie systemu obiektywnej oceny – ewaluacji efektów uzyskiwanych w wyniku realizowanych działań. Ewaluacja działań będzie obejmowała trzy fazy realizacji każdego z programów

- ***Ocena przed podjęciem realizacji programu*** - czy i w jakim zakresie projekt przyczyni się do osiągnięcia planowanych w strategii działań ?
- ***Ocena w trakcie realizacji programu*** - czy podjęte działania zmierzają w dobrym kierunku, czy są realizowane zgodnie z założeniem programu ?
- ***Ocena po realizacji programu*** - dotyczy osiągniętych krótko - i długoterminowych efektów oraz zakładanych na wstępie korzyści.

Należy podkreślić znaczącą rolę lokalnych mediów w kontrolowaniu i pobudzaniu do działania jednostek odpowiedzialnych za realizację strategii. Warte rozważenia wydaje się być włączenie do Komitetu Wdrażającego przedstawicieli

lokalnej prasy i innych mediów. W ten sposób społeczność lokalna będzie uczestnikiem realizacji i wdrażania „Strategii rozwoju gminy Ostrowice”.

SPIS TABEL

Tabela 1	Rozwój ludności w gminie Ostrowice 1980 2000	10
Tabela 2	Prognozy demograficzne dzieci w wieku szkolnym w gminach w Polsce	17
Tabela 3	Mierniki wyposażenia gminy Ostrowice w urządzenia infrastruktury społecznej	19
Tabela 4	Struktura agrarna gminy Ostrowice	20
Tabela 5	Struktura władania gruntami na obszarze gminy Ostrowice	20
Tabela 6	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w poszczególnych sołectwach	20
Tabela 7	Obszar i struktura użytków	62
Tabela 8	Gospodarstwa bezinwentarzowe	63
Tabela 9	Gospodarstwa z inwentarzem	64
Tabela 10	Źródła finansowania przedsięwzięć oświatowych, kulturalnych i sportowych (poza budżetem gminy). Propozycje wybrane	90
16. Tabela 11	Kultura i sztuka	92
Tabela 12	Rodzaje i instrumenty działań	98
Tabela 13	Przykładowy system ewidencji - program komputerowy Mikrokomputerowy System Ewidencji Gruntów (MSEG)	118